

[Svet MAPEI]

Izazovi za građevinarstvo i razlozi za optimizam

Gradilišta postepeno oživljavaju. Poznato je, naime, koliko je veliku ulogu u istoriji u svim krizama imalo građevinarstvo. Ono predstavlja polugu, odskočnu tačku za novi uspon privrede, pa će zato i sada imati konstruktivnu ulogu. Naravno, ne može se bez potrebnog usmerenog podsticanja ulaganja u infrastrukturu. „Ako želiš da se nešto razvije, izgradi do toga put“, stara je izreka koja objedinjuje višeslojni značaj infrastrukturnih projekata.

U svetlu nedavnog zemljotresa u Zagrebu, stručnjaci su postali svesni da je i u Srbiji neophodno da se ojačaju mnoge zgrade. Dakle, građevinari bi mogli da imaju posla i da se postepeno oporave. To je, naravno, optimistički pogled na događanja.

Istina je, međutim, da ništa nije niti će biti jednostavno, ali da ćemo pokušati da nadoknadimo barem deo propuštenog. Čitamo da se u ovakvim vremenima intenzivnije raskidaju nekvalitetna stara partnerstva i stvaraju nova, dok se dobra produbljuju. Naravno, radije ćemo raditi sa onima koji su bliži onome za šta mi verujemo da je dobro.

Imamo dosta čvrstih partnerskih veza i dobre osnove za stvaranje novih. Zato je i opravdan razlog za optimizam. Učvršćujemo vrednosti koje se neće zasnivati na širokoj, nerazumnoj potrošnji, gde kvalitet već dugo nije prvi kriterijum za izbor. Nužnost toga sada mnogo bolje razumemo. Renco Pjano, dobitnik prestižne Prickerove nagrade u oblasti arhitekture, koji se na društvenim mrežama obratio mladim arhitektima celog sveta, veruje „da će promene biti pozitivne jer smo spoznali koliko je ranjiva naša planeta“.

Mi u Mapeiju sisteme prilagođavamo novim okolnostima, prešli smo i na onlajn povezivanja, osvežavamo veštine i nastavljamo sa projektima u skladu sa ovim vrednostima. Dopunjavaćemo sisteme proizvoda i rešenja koji će omogućavati odgovoran odnos prema problematici zaštite životne sredine i dugotrajna rešenja, uključujući rešenja za realizaciju sistemskih statičkih ojačanja i očuvanja kulturne baštine. To je društveno odgovorno postupanje u najširem smislu. Prostije rečeno — ubuduće će pri svakoj odluci morati da se uzme u obzir i to kako naše odlučivanje utiče na zagađivanje, na zdravlje izvođača i korisnika, bezbednost i trajnost zgrada. Da smo na ovaj način radili i do sada, vidi se i u broju koji držite u rukama. Ovakva usmerenost Mapeija nije samo prazna reč. Ona se zasniva na bogatom nasleđu, čvrsto utvrđenim vrednostima tandema Skvinci–Spacoli, što može da se vidi već i brzim prelistavanjem posebnog priloga. Mapei je danas globalno preduzeće, prisutno na svim kontinentima sveta. Predstavlja veliki brod koji ne može da zaljulja svaki veći talas. Verujem da ćemo i u novim uslovima dobro sarađivati.

Digitalno povezivanje, koje je bilo naša dragocena veza u izolaciji, nesumnjivo će dobijati na značaju i važnosti, i sve više konstatujemo koliko su lični kontakt i pisana reč važni. Svet Mapei je, kao u stara dobra vremena, ponovo među vama. Svako od nas učiniće male ali važne korake u pravcu oživljavanja, smanjivanja nesigurnosti. Časopis u vašim rukama mali je doprinos tome. Predstavlja način ispunjavanja naše obaveze da budemo otvoreni i istrajni u komunikaciji naših zajedničkih vrednosti. Želimo da, koliko možemo, doprinesemo kvalitetnom razvoju građevinarstva. Mogućnosti za afirmaciju našeg znanja moraćemo da stvaramo pre svega sami. Zato će međusobna otvorenost za sve nas biti dragocena i radujemo se vašim idejama, predlozima i inicijativama.

Hvala što ste nam već ukazali poverenje. U očekivanju nove saradnje,

Nenad Cvetković, direktor, Mapei SRB d.o.o. Beograd

SADRŽAJ

UVODNIK

SAJMOVI

6 Domotex 2020

DRUŠTVENA ODGOVORNOST

2 Mapei podržava bolnice u borbi sa koronavirusom

40 Obnova predgrađa – projekat sa Rencom Pjanom

MIŠLJENJE STRUČNJAKA

12 Preporuke za izvođenje, hidroizolaciju i oblaganje betonskih bazena

REFERENCE

10 Restoran Alaska terasa, Novi Sad

18 Hotel Fruške Terme, Vrdnik

23 Hotel Crni vrh, Divčibare

26 Hotel Tonanti, Vrnjačka Banja

28 Hotel Mona Plaza, Beograd

30 Vila Emilia, Vrnjačka Banja

37 Kulturni centar Botin, Santander, Španija

PREDSTAVLJAMO PROIZVODE

11 Mapei 4 LVT

22 Mapelastic

32 Sistem fasadnih boja i maltera Silancolor

U FOKUSU

Kerapoxy CQ str. 38

PRATITE NAS NA

@Mapei.Srbija

NASLOVNA STRANA:

Mapei, kao jedan od vodećih svetskih proizvođača hemijskih proizvoda za građevinarstvo, može da se pohvali višedecenijskim iskustvom u izgradnji novih i rekonstrukciji postojećih bazena.

Jedna od aktuelnih referenci je hotel Fruške terme u Vrdniku. Bazenski kompleks, velnes i spa centar slobodno možemo nazvati srcem ovog projekta, za koje je Mapei isporučio brojna sistemska rešenja i proizvode.

REVIJA SVET MAPEI
Godina XIV – broj 27 – jul 2020.

GLAVNI UREDNIK
Robert Požar

UREDNIŠTVO
Po.svet, d.o.o.

ODGOVORNI UREDNIK SRPSKOG IZDANJA

Nenad Cvetković

POMOĆNIK UREDNIKA ZA STRUČNO PODRUČJE

Vladimir Dimitrijević

TEHNIČKO UREĐENJE

Lidija Popović

LEKTORSKE USLUGE

Danica Kovačević

IZDAVAČ

Mapei SRB d.o.o. Beograd
Ul. Save Kovačevića bb
11309 Leštane – Beograd
Tel. 011 40 46 966
Fax. 011 40 46 971
E mail: office@mapei.rs
www.mapei.rs

GRAFIČKA PRIPREMA

Multigraf, d.o.o.

ŠTAMPA

Knjiga komerc d.o.o., Beograd

TIRAŽ

Revija izlazi 3 puta godišnje u tiražu od 5.000 primeraka, besplatno. Ako ne želite da primete časopis, obavestite nas telefonom, faksom ili elektronskom poštom.

U pripremi broja tekstove, fotografije i vesti pripremili su: Vladimir Dimitrijević, Vladimir Ubavić, Đorđe Jovanović, Nemanja Janić, Lidija Popović, Aleksandar Luc, snimci iz foto arhiva: Mapei S.p.A., Mapei Croatia d.o.o., Mapei SRB d.o.o. Beograd

Članci ili njihovi pojedini delovi, objavljeni u ovom broju, mogu se umnožavati samo pošto dobijanja dozvole od izdavača i navođenja izvora.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
658(497.11)(085.3)

SVET Mapei : novosti, tehnička rešenja, kultura / glavni urednik Robert Požar : odgovorni urednik Nenad Cvetković. - Srpsko izd. - God. 1, br. 1 (2008) - Beograd : Mapei SRB, 2008 - (Beograd : Knjiga komerc). - 28 cm

Tri puta godišnje. - Srpsko izd. koje je izlazilo od 2008-2012. u Sloveniji.

ISSN 2334-864X = Svet Mapei
COBISS.SR-ID 199684108

„Responsible Care“ je svetski volonterski program koji sprovodi hemijska industrija i zasniva se na principima zaštite i brige o zaposlenima i prirodnoj sredini.

Mapei podržava bolnice u

borbi sa koronavirusom

PREDUZEĆE, ČIJE SE
SEDIŠTE NALAZI U
MILANU, DONIRALO JE
750.000 EVRA ZA TRI
MILANSKE BOLNICE

Grupa Mapei, koja je oduvek bila veoma vezana za grad Milano gde je prvobitno osnovana, odlučila je da odigra svoju ulogu donacijom od 750.000 evra bolnici San Raffaele, poliklinici Milano i bolnici Luidi Sako kako bi se podržala istraživanja i pružila pomoć medicinskom i zdravstvenom osoblju u prvim linijama borbe u ovoj ozbiljnoj vanrednoj situaciji nastaloj usled epidemiološkog širenja virusa kovid-19 u Italiji. „U ozbiljnoj situaciji poput ove, verujemo da je od vitalne važnosti podržati one koji su najneposrednije uključeni u borbu za spasavanje života pacijenata u bolnicama i nastojanja da se pronađe lek za taj virus — kako je objavila porodica Skvinci (vlasnik Grupe) — I upućujemo svoje misli i podršku italijanskom Crvenom krstu, jednom od prvih udruženja koja su pružila pomoć i podršku onima kojima je najpotrebnija”. Mapei je potvrdio svoju donaciju Italijanskom komitetu Crvenog krsta u Milanu za dobrotvorni koncert koji je trebalo da se održi u ponedjeljak, 30. marta, u operi La Scala u Milanu. Mapei je takođe pružio podršku donirajući zaštitne maske i opremu italijanskom Crvenom krstu i drugim lokalnim udruženjima, odborima i bolnicama.

Mapei je isporučio svoje proizvode za postavljanje podova u raznim bolnicama širom Italije.

LEVO: Postavljanje PVC podova na novom odeljenju intenzivne nege bolnice San Raffaele u Milanu.

DESNO: Mapei je učestvovao u izgradnji nove bolnice na mestu starog sajma u Milanu, pružajući rešenja i donirajući lepak ULTRABOND ECO V4SP za postavljanje podova. Ugradnja podova sa proizvodima Mapei.

Pored toga, fudbalski klub Sasuolo i porodica Skvinci donirali su 100.000 evra u korist bolnice u Sasolu, kako bi se garantovalo zdravlje lokalne zajednice i šire. Donacija je bila namenjena direktnoj kupovini ličnih zaštitnih sredstava i opreme za intenzivnu negu.

KONKRETNA PODRŠKA BOLNICE

Mapei S.p.A. je takođe pružio pomoć i podršku gradu Milanu i drugim zajednicama u Lombardiji (severna Italija), koje su tako ozbiljno pogođene pandemijom kovida-19, isporukom materijala i proizvoda za izgradnju nove bolnice za hitne slučajeve na mestu starog sajma u Milanu.

Mapeijeva solidarnost širom sveta

Kina će pamtili 2020. godinu po najdužim novogodišnjim praznicima ikada. Nakon što su se milioni ljudi vratili kući da, kao i obično, proslave najvažniji praznik u kineskom kalendaru, a samo nekoliko dana nakon početka kineske nove godine (koja je ove godine pala 25. januara), Vlada Narodne Republike Kine zvanično je zatvorila grad Vuhan, sprečavajući preko 30 miliona ljudi da napuste svoje domove ili posete druge ljude. Sve je to prouzrokovala pandemija virusa kovid-19.

Virus se zatim, za samo dve nedelje, proširio iz Vuhana na ostale delove Kine, a to je značilo nestašicu lekova i zaštitne opreme zbog ograničenja koja su uvedena u proizvodnji i transportu tokom praznika. Sve ovo je u početku stvorilo ozbiljne probleme medicinskom i ostalom zdravstvenom osoblju zbog nedostatka zaštitnih maski i deterdženata.

Mapei Guangdžou, kineski ogranak Grupe, odlučio je da dâ sopstveni doprinos kako bi pomogao i bolesnima i onima koji se brinu o njima. Ova kompanija sa sedištem u provinciji Guangdung odlučila je da svoje napore usmeri pre svega na ovu oblast. Na primer, podržala je mrežu od 180 taksija koje medicinske vlasti Guangdžoua koriste za prevoz medicinskog osoblja i pacijenata za koje se sumnja da imaju korona-

Donacija obroka taksistima u Kantonu.

virus od njihovih domova do bolnica (ili obrnuto). Još 20 taksija korišćeno je za sačekivanje i prevoz ljudi sa stanica i aerodroma. Tako je Mapei Guangdžou donirao obroke, mleko i dezinfekciona sredstva vozačima, kojima nije bilo dozvoljeno da se vraćaju kući kako bi njihove porodice bile bezbedne.

MATERIJAL ZA LIČNU I ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

Pomoć je takođe data gradskoj četvrti Kaidžou u gradu Čongking koji se graniči s provincijom Hubei (čiji

LEVO: Bolnica Madona Dele Gracije u Materi, Južna Italija.

DESNO: Bolnica Don Tonino Belo u Molfeti (Bari), Južna Italija.

Nova bolnica, čija je svrha da pomogne da se smanji pritisak na druge bolnice koje su se teško borile sa vanrednom situacijom, nalazila se u paviljonima 1–2 kompanije Fieramilanocity (u vlasništvu Fondacije Fiera Milano) i prostirala se na ukupno 25.000 m².

Mapei je donirao svoj ULTRABOND ECO V4SP, lepak visokih perfor-

mansi, za polaganje elastičnih podnih obloga koje je donirao Carpet Italia u partnerstvu sa tri vodeća proizvođača elastičnih podnih obloga.

U međuvremenu, Mapei nudi sve svoje iskustvo i stručnost kao pomoć u prevazilaženju zdravstvene krize, isporučujući proizvode i rešenja za obnovu ili proširenje

zdravstvenih ustanova, poput bolnica: San Raffaele u Milanu i mnogih drugih bolnica u južnoj Italiji, kao što su Vila Lučija u Konverzanu, Madona dele Gracije u Materi, Ostuni, Don Tonino Belo u Molfeti, Perino u Brindiziju, Mandurija i New Deu u Fođi i poliklinike u Bariju.

je glavni grad Vuhan i koji je takođe ozbiljno pogođen epidemijom) i gradu Nantong na istoku Kine. U prvom slučaju pomoć je pružena Udruženju za invalide Čongking, kojem je isporučen materijal za ličnu i zdravstvenu zaštitu.

Mapei Guangdžou snabdevao je Nantong medicinskom opremom poput rukavica i dezinfekcionih sredstava za lekare koji su radili u šatoru posebno postavljenom u jednoj od gradskih bolnica kako bi se brinulo o pacijentima zaraženim virusom kovid-19. Oba ova projekta pomoći bila su moguća zahvaljujući doprinosu Mapeijevih distributera u Čongkingu i Nantongu.

ANTIBAKTERIJSKA SREDSTVA I INFORMACIJE O VIRUSU

Mapei Kolumbija, lokalni ogranak Grupe, takođe je započeo operacije kako bi se pružila pomoć u borbi protiv virusa. Na primer, ova kompanija je podelila 4.400 boca antibakterijskog dezinfekcionog sredstva za svoje kupce i pružila finansijsku podršku zajednici La Estrelja koja se nalazi na oko 15 minuta od Medeljina, gde se nalazi jedno od tri proizvodna postrojenja ogranka Grupe Mapei u Kolumbiji, kao i skladište.

Mapei Peru je takođe odlučio da pomogne pokretanjem komunikacione kampanje pod nazivom Mapei Amigos, pružajući informacije o tome kako se virus širi i kako se zaštititi od njega.

TERMOMETRI I TOPLI OBROCI

Članica Grupe Mapei Ukrajina je takođe želela da ima svoju ulogu u pružanju podrške najugroženijima tokom ove krize. U aprilu je donirala termometre dobrovoljnom udruženju Starenki koje distribuira hranu, lekove i medicinsku opremu starijima od 60 godina, kojima je savetovano da ostanu kod kuće.

AO Mapei je obezbedio tople obroke za medicinsko osoblje u bolnici u Stupinu, gde ruska članica Grupe ima jedan od svojih proizvodnih pogona. Obroci su dostavljani lekarima koji su boravili u karantinu nakon kontakta s pacijentima koji su zaraženi koronavirusom.

NOVČANA PODRŠKA I ZAŠTITNA SREDSTVA

Mapei Srbija pružio je podršku zdravstvenom sistemu Republike Srbije u borbi protiv globalne pandemije bolesti kovid-19, donacijom novčanih sredstava u iznosu od 1.000.000 dinara, koja su uplaćena na račun Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje. Istovremeno, zaposleni lično su donirali 250 zaštitnih vizira, koji su predati na korišćenje medicinskim radnicima Zdravstvene stanice u Leštanima, koja pripada Domu zdravlja Grocka, u blizini distributivnog centra Mapei Srbija.

NOVA DIMENZIJA
STANOVANJA

Međunarodni sajam elastičnih i tekstilnih podnih obloga Domotex održan je u Hanoveru početkom januara 2020. godine. Od ukupno 35.000 posetilaca njih 70 % je bilo iz inostranstva. U četiri sajamska dana najnovije trendove, proizvode i rešenja predstavilo je više od 1.400 izlagača iz preko 60 zemalja. Ove godine tema sajma bila je — „Atmysphere“, reč

koja opisuje važnost podova za naš ukupni osećaj blagostanja. Fokus je bio na ekološkim karakteristikama proizvoda. Sve veća usmerenost društva prema zdravom stilu života ogleda se ponajviše u kvalitetu životnog i radnog prostora. U tom kontekstu, ovogodišnji sajam je bio usmeren na promovisanje upotrebe prirodnih materijala kao i reciklažu. Ova tema bliska Mapeiju na Domotex-u je predstavljena na nekoliko načina. Na velikom štandu prezentovani su, pored dobro poznatih Mapei sistema za LVT, nova rešenja za tekstilne obloge, tapete, dekorativne obloge od staklenih vlakana i parket. Naglasak je bio i na Mapeijevoj posvećenosti održivom razvoju. Naime, Mapei razvija proizvode i rešenja s neznatnim uticajem na životnu sredinu, a njihov neposredni i posredni uticaj na okruženje tokom životnog ciklusa utvrđuje alatom LCA (Life Cycle Assessment). Rezultati se zatim dokumentuju kroz javno dostupne Ekološke deklaracije proizvoda — EPD (Environmental Product Declaration). Kao rezultat svega navedenog, proizvodi Mapei doprinose razvoju ekološki održivih projekata u skladu s najvažnijim i najrasprostranjenijim međunarodnim protokolima za održivu gradnju poput LEED-a i BREEAM-a. Takođe, većina lepkova Mapei ima vrlo nisku emisiju isparljivih organskih jedinjenja (VOC) i poseduje sertifikate EMICODE EC1 PLUS (GEV), ili nemačku ekološku oznaku BLAUER ENGEL koji to i dokazuju. Radi se o lepkovima na vodenoj bazi i neznatnog mirisa.

Estetika i dizajn u svetu drveta

Anđelo Đanđulio, menadžer linije proizvoda za parket

Mapei je oduvek vodio računa o potrebi dizajnera i projekatana za kreiranje prefinjenih i estetski jedinstvenih prostora. Upravo zato, je na Domotex-u predstavio i nova inovativna rešenja za polaganje parketa, zahvaljujući kojima se parket ne zaustavlja samo na podu, već se premešta i na zid. Osim što je ekološki održiv materijal (ne smemo zaboraviti da je drvo prirodni rezervoar ugljen-dioksida koji otpušta jedino ako se zapali), drvo nam omogućuje da lako i jednostavno obnovimo i promenimo životni prostor. Mapeijeva sajamska postavka pokazala je prostoriju u kojoj se drvena obloga sa poda penje na zid, dajući prostoru veoma zanimljiv izgled. Na Domotex-u je predstavljen i proizvod najnovije generacije — ULTRABOND ECO S LITE, jednokomponentni lepak

na bazi silana koji omogućuje polaganje bilo koje vrste gotovih podova i ima sertifikat EMICODE EC1 PLUS. Ovaj lepak je formulisao po tehnologiji Ultralite, što znači da se jednim pakovanjem lepka ULTRABOND ECO S LITE može obložiti ista površina kao i tradicionalnim lepkovima u većim pakovanjima. To ujedno znači i jednostavnije rukovanje, manje troškove prevoza i veću iskoristivost proizvoda.

NOVA ULJA U BOJI ZA ZAVRŠNU OBRADU PARKETA

Kako bi udovoljio novim zahtevima u svetu dizajna i potrebama za raznovrsnom paletom boja, Mapei je na Domotex-u predstavio novu liniju proizvoda ULTRACOAT HARD OIL FAST. Pojam „hard“ u nazivu označava da se radi o proizvodima koji imaju veću čvrstoću, reč „oil“ govori o kojoj se vrsti proizvoda radi, a „fast“ ukazuje da se upotrebom ovog proizvoda uspešno skraćuje vreme izvođenja radova, što je danas, kada su rokovi maksimalno kratki, od izuzetne važnosti. Proizvod dolazi u raznolikim nijansama — predstavljeno je 18 boja, počevši od neutralne baze pa sve do tamnih tonova. Razvojem ovog proizvoda želeli smo da darujemo boju drvetu ne narušavajući pritom njegov izgled i strukturu, već naprotiv, da istaknemo njegovu lepotu. Tako su došle do izražaja šare i godovi parketa. Sa 18 boja u mogućnosti

Sajamska postavka koja prikazuje parket koji se sa poda penje duž celog zida dajući potpuno nov izgled prostoriji.

Nova linija ULTRACOAT HARD OIL FAST ima 18 boja za završnu obradu parketa.

smo da zadovoljimo brojne potrebe dizajnera koji danas žele svojim klijentima da ponude što različitija rešenja. Od dizajnera se često traži da kombinuju boju koja se slaže s nameštajem, a danas smo u mogućnosti da u potpunosti odgovorimo na različite zahteve. Osim toga, budući da je drvo prirodan materijal, treba voditi računa i o održavanju. Stoga je na sajmu predstavljen i niz proizvoda za svakodnevnu zaštitu i održavanje drvenih obloga. Uz redovnu primenu ova sredstva pomažu očuvanju trajnosti i lepote drveta.

Linije Decor i TX — novi proizvodi Mapei

Paola di Silvestro, menadžer linije proizvoda za elastične, LVT i tekstilne podne obloge, predstavlja nove sisteme, sa fokusom na dekorativne zidne obloge

Mapei je oduvek bio usmeren na razvoj funkcionalnih, dugotrajnih i pouzdanih rešenja, koja istovremeno zadovoljavaju i zahteve dizajnera. Kako vidite ovo približavanje svetu estetike i dizajna?

Mapei je oduvek veliku pažnju posvećivao novim trendovima kad su u pitanju građevinski materijali. Proteklih godina, na primer, je predstavio paletu visokokvalitetnih proizvoda za ugradnju LVT kao i novijih SPC (Stone Plastic Composite) materijala, koje sve češće biraju dizajneri i arhitektae zbog izuzetnog kvaliteta, jednostavnosti ugradnje i održavanja, ali i zbog verne reprodukcije završne obrade drugih vrsta obloga koje se često koriste u stambenim, trgovačkim i hotelskim objektima. Među njima treba po-

sebno naglasiti SHOWER SYSTEM 4 LVT^{1,2,3}, tri različita celovita sistema za hidroizolaciju i polaganje LVT i SPC ploča u vlažnim prostorima i tuševima. Sastoje se od različitih vrsta hidroizolacionih sistema (folije, tečne membrane i cementni malteri), lepka na bazi modifikovanog silana ULTRABOND ECO MS 4 LVT WALL, epoksidne mase za fugovanje KERAPOXY 4 LVT i protivkliznog završnog premaza MAPECOAT 4 LVT koji omogućava povećanu otpornost na klizanje, sve do razreda R11 (prema DIN51130) i A+B (prema DIN 51097). Ove godine Mapei je na Domotex-u predstavio svoje nove linije — TX i DECOR, namenjene ugradnji tekstilnih obloga, tapeta i dekorativnih zidnih obloga uopšte, materijala koji se sve više biraju i ko-

riste. Na ovaj način Mapei želi da se pozicionira kao partner dizajnera i projekatara, kojima može da pruži odgovarajuća tehnička rešenja za realizaciju jedinstvenih projekata.

Poslednjih godina svedoci smo povratka tapeta. Razlog tome nije samo ponovo otkrivena naklonost „vintidžu“, već i tehnološka evolucija samih zidnih tapeta, koje nam omogućuju da prevaziđemo ukuse i granice iz 70-ih i 80-ih godina prošlog veka. Danas se na tapete može otisnuti bilo koji motiv, a mnoge vrste tapeta mogu i da se peru. Kako se proizvodi Mapei prilagođavaju razvoju ovog sektora?

Kao i uvek, i ovde pratimo razvoj obloga razvijajući inovativne sisteme za njihovo polaganje. To je i podstaklo razvoj linije Decor, proizvoda namenjenih polaganju dekorativnih zidnih obloga poput tapeta svih vrsta i obloga od staklenih vlakana (fiberglassa). Novu liniju Decor čini, pre svega, lepak u vodenoj disperziji ULTRABOND ECO DECOR DRY, spreman za upotrebu, a namenjen lepljenju obloga na upojnim podlogama u suvim prostorijama. Potpuno nov proizvod i jedini svoje vrste u sektoru je ULTRABOND ECO DECOR WET, jednokomponentni lepak na bazi modifikovanog silana, namenjen polaganju dekorativnih obloga od staklenih vlakana i tapeta u vlažnim prostorima. Može se kori-

Polaganje dekorativnih obloga od staklenih vlakana proizvodima iz linije Decor.

Za brzu i jednostavnu obnovu kupatila — dekorativne tapete od staklenih vlakana polažu se upotrebom lepka ULTRABOND ECO DECOR WET.

stiti i za polaganje na upojnim podlogama. U kombinaciji sa zaštitnim poliuretanskim završnim slojem MAPECOAT DECOR PROTECTION omogućava polaganje tapeta i obloga od staklenih vlakana i u vlažnim prostorima, kao što su tuševi (pod uslovom da je podloga vodonepropusna), a posebno je pogodan za obnovu i sanaciju jer nema potrebe za uklanjanjem postojećih obloga.

Mapei je još pre dve godine predstavio rešenja za polaganje LVT-a u vlažnim prostorima, uključujući tuševe. Usput, valja napomenuti da je bio prvi koji je predstavio takvo rešenje! I ove godine nastavili ste s inovacijama, pa su tako predstavljene sistemi za lepljenje tapeta u vlažnim prostorima. O kojim se proizvodima radi? Koje su prednosti za projektante?

SHOWER SYSTEM 4LVT je naša uzdanica koja nas izdvaja na svetском tržištu proizvoda za polaganje LVT-a i SPC-a. Ovaj inovativni sistem bio nam je izvor inspiracije. Isto tako, u sektoru tapeta i dekorativnih obloga od staklenih vlakana, Mapei je prvi ponudio celovita rešenja, kojima odgovara na najnovije trendove, za polaganje obloga

ne samo u suvim nego i vlažnim prostorima, čak i tuševima. Visoka estetika, funkcionalnost i otpornost proizvoda postignuti su zahvaljujući upotrebi najnovije tehnologije, što omogućuje njihovu primenu u prostorima s visokom vlagom kao što su kupatila ili tuševi — svakako, samo u slučaju da se primenjuje celokupan sistem koji garantuje postojanost i trajnost.

Prilikom renoviranja, svako rešenje kojim se izbegava uklanjanje starih obloga i podloga od velikog je značaja za projektante i izvođače. Možete li da preporučite neka jednostavna i brza rešenja za postavljanje tapeta i dekorativnih obloga od staklenih vlakana?

Baš kao i kod sistema 4LVT, obnova prostora proizvodima iz linije Decor je brza i jednostavna. U slučaju da, na primer, želite samo da osvežite izgled keramičkih obloga u kupatilu, bez rušenja, dakle bez prašine, buke i otpada koji treba prevesti na deponiju, to možete učiniti u samo nekoliko koraka. Najpre se nanosi već pripremljena masa za zaglađivanje PLANIPREP 4LVT, a nakon samo dva sata može se započeti s lepljenjem dekorativne obloge ili tapeta jednodimenzionalnim reaktivnim lepkom na bazi modifikovanog silana ULTRABOND ECO DECOR WET, koji je otporan na vlagu. Nakon dva sata može se nastaviti s nanošenjem poliuretanskog alifatskog završnog premaza MAPECOAT DECOR PROTECTION čije su uloge zaštita završne obloge, osiguravanje jednostavnijeg čišćenja te zaštita površina od gubitka boje i UV zraka. Već posle 24 sata tuš može ponovo da se upotrebljava.

Mapei je pre više godina razvio sveobuhvatnu liniju proizvoda i rešenja za tekstilne obloge, pa se tako lepkovi i mase za izravnavanje savršeno nadopunjuju s visokokvalitetnim tepisima i tepisonima. Kakva su sve istraživanja

sprovedena da bi se postigli takvi rezultati?

Tepison, u rolni ili u pločama, proizvod je visoke tehnologije, kvaliteta i inovativnosti, elegantan i višenamenski, s jedinstvenim karakteristikama koje ga čine idealnom podnom oblogom i uvek izvrsnim izborom u prostorima kao što su luksuzni hoteli, brodovi za krstarenja, pozorišta, aerodromi i slično. Mapei je ove godine lansirao potpuno novu liniju visokokvalitetnih, dugotrajnih lepkova koji garantuju besprekorne rezultate uz vrhunski estetski izgled. Istovremeno se vodilo računa i o uslovima u kojima rade podopolagači. Novu liniju TX čine četiri različita lepka za polaganje tepisona u rolnama koji se uglavnom razlikuju po načinu primene (početnom lepljenju, otvorenom vremenu, završnoj čvrstoći lepljenja). Među njima se ističe lepak ULTRABOND ECO TX3 koji karakteriše visoka snaga početnog lepljenja, čak i u uslovima povišene vlažnosti, što znači brzo početno prijanjanje i jako i čvrsto lepljenje. To je univerzalan proizvod, pogodan za lepljenje tekstilnih obloga s poledinom od različitih materijala na standardnim podlogama, uključujući one s podnim grejanjem i zvučnom izolacijom. Ovaj lepak ima svojstva slična kao i nekadašnji lepkovi sa rastvaračima, koje podopolagači još uvek više vole, ali istovremeno ima sertifikate Blauer Engel, EMICODE ECI PLUS (GEV) i M1 (Building Foundation RTS). To je proizvod s vrlo niskom emisijom isparljivih organskih jedinjenja i slabog mirisa, prema standardu ISO 16000:28. Linija TX uključuje i novi lepak za slobodnoležeće tepih-ploče ULTRABOND ECO TACK TX+, koji omogućuje stvaranje trajnog lepljivog filma u vrlo kratkom vremenu, kao i protivklizno učvršćivanje, a istovremeno i lako uklanjanje u slučaju potrebe za zamenom tepih-ploča ili LVT-a. Ovaj proizvod razlikuje se od postojećih po jednostavnom nanošenju valjkom, vrlo maloj potrošnji i vrlo brzom sušenju.

Restoran Alaska terasa na obali Dunava

PRAKTIČNO I BRZO REŠENJE ZA NOVU PODNU OBLOGU

Na 4 kilometara od centra Novog Sada, 7 kilometara od luke i u blizini nadaleko čuvene novosadske plaže Štrand, nalazi se turističko naselje Ribarsko ostrvo. Čine ga 3 renomirana restorana, od kojih je jedan Alaska terasa, kao i bungalovi za smeštaj gostiju. Tokom godina, naselje je postalo jedno od omiljenih mesta za odmor i opuštanje među Novosađanima. Istoimeno ostrvo na kome je sagrađen ovaj kompleks je zaštićeno prirodno dobro. Restoran Alaska terasa se nalazi na samoj obali Dunava, a posetioci mogu da uživaju u ambijentu u neposrednom dodiru sa prirodom i prelepom pogledu na reku i Frušku Goru.

REKONSTRUKCIJA ENTERIJERA

Enterijer Alaske terase je specifičan i prijatan. Renoviran je 2019. godine po najvišim standardima. Projektom adaptacije bila je predviđena i nova podna

obloga. Odabrano je praktično rešenje koje je omogućilo brzu ugradnju, bez uklanjanja postojećih keramičkih pločica. U novi ambijent odlično su se uklopile luksuzne vinilne ploče u dezinu drveta, koje su polagane direktno na postojeći pod pomoću materijala iz Mapeijevog asortimana za LVT. Obzirom na blizinu reke i visoku vlažnost vazduha odabrani su proizvodi namenjeni za ugradnju LVT ploča u vlažnim i mokrim prostorima.

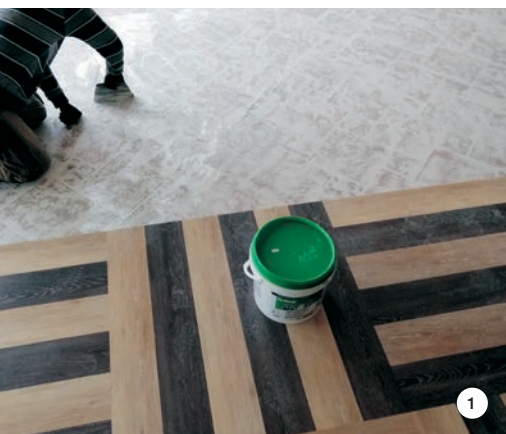
POLAGANJE PODNE OBLOGE

Pre ugradnje LVT-a, postojeće keramičke pločice su detaljno očišćene od prašine i masnoća. Da bi se dobila savršeno ravna podloga koja je podesna za ugradnju LVT ploča, celom površinom preko pločica je naneta masa za izravnavanje i zaglađivanje PLANIPREP 4 LVT, kojom su zapunjene fuge i sporadična udubljena. Ova masa je specifična po tome što se nanosi u debljini 0–2 mm (a najviše 3–4 mm) i namenjena je za fino izravnavanje keramičkih i kamenih površina pre ugradnje LVT ploča. Nanosi se ravnom metalnom gletericom, posle čega veoma brzo očvršćava, tako da je ugradnja obloge moguća već posle 2 sata. Ovako pripremljena površina je čvrsta, glatka i fine teksture, idealna za LVT ploče. Očvrsla podloga je zatim izbrušena, a vi-

SLIKA 1: Pre ugradnje LVT ploča, celom površinom preko postojećih keramičkih pločica je naneta masa za izravnavanje i zaglađivanje PLANIPREP 4 LVT.

šak prašine usisan. PLANIPREP 4 LVT nije štetan po zdravlje podopolagača i krajnje korisnik i sertifikovan je od strane GEV-a kao proizvoda sa vrlo niskom emisijom isparljivih organskih jedinjenja (EMICODE EC1 Plus).

Lepljenje ploča rađeno je jednokomponentnim, sililatnim lepkom ULTRABOND ECO MS 4 LVT, koji se naročito preporučuje za polaganje LVT-a u prostorijama izloženim stalnom dejstvu vode kao što su kuhinje ili tuševi. Kada očvrstne, što se dešava hemijskom reakcijom sa vlagom iz vazduha, ULTRABOND ECO MS 4 LVT formira film otporan na vlagu, vodu i toplotu, koji odlično vezuje za podlogu. Veoma se lako nanosi metalnom nazubljenom gletericom. Dilatacije u podovima su popunjene fleksibilnom, brzovezujućom masom za zaptivanje MAPEFLEX MS 45.

1

TEHNIČKI PODACI

Restoran Alaska terasa, Novi Sad, Srbija

Vreme izvođenja radova: 2019.

Investitor: Ribarsko ostrvo d.o.o., Novi Sad

Specijalizovani izvođač podopolagačkih radova:

Aurelia d.o.o., Novi Sad

Rukovodilac podopolagačkih radova: Nebojša Blagojević

Mapei distributer: Galerija Podova d.o.o.

Mapei koordinator: Aleksandar Luc

PROIZVODI MAPEI

Mapeflex MS 45, Planiprep 4LVT, Ultrabond Eco MS 4LVT

Za više informacija posetite www.mapei.rs i www.mapei.com

4 MAPEI LVT

Visoke performanse za prostore
sa stilom, čak i u uslovima
povišene vlage

SISTEMI ZA POLAGANJE LVT PLOČA U OKRUŽENJIMA IZLOŽENIM VLAZI

Uz Mapei proizvode, LVT ploče sada možete ugrađivati i na zidovima i podovima koji su u stalnom kontaktu sa vodom. Naša tri inovativna sistema **Shower System 4 LVT**^{1,2,3} imaju odlična hidroizolaciona svojstva, na zadovoljstvo korisnika i izvođača širom sveta.

UZ MAPEI SVE JE OK

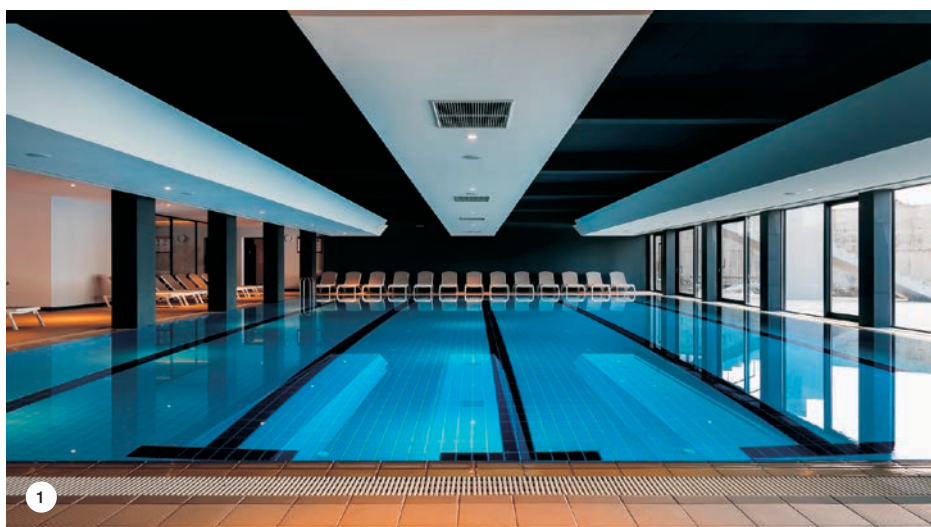
Preporuke za izvođenje, hidroizolaciju i oblaganje betonskih bazena

MAPEI, KAO JEDAN OD VODEĆIH SVETSKIH PROIZVOĐAČA HEMIJSKIH PROIZVODA ZA GRAĐEVINARSTVO, MOŽE DA SE POHVALI VIŠEDEцениJSKIM ISKUSTVOM U IZGRADNJI NOVIH I REKONSTRUKCIJI POSTOJEĆIH BAZENA

Od kraja 50-tih godina prošlog veka pa do danas, većina bazena na kojima su održavane Olimpijske igre i ostala važnija sportska takmičenja izvedeni su Mapeijevim sistemima i proizvodima. U toj oblasti nudimo celokupnu paletu proizvoda kao što su: aditivi za postizanje vodonepropusnosti armirano-betonskih školjki bazena, proizvodi za izravnavanje, odnosno reprofilaciju zidova i dna bazena, sistemi za hidroizolaciju i zaptivanja, lepkovi za polaganje svih vrsta pločica i staklenog mozaika, mase za fugovanje, mase za zapunjavanje dilatacionih fuga i obradu spojeva, boje za bazene itd.

U nastavku teksta navešćemo preporuke i smernice za izgradnju novih i obnovu postojećih betonskih bazena sa završnom obradom od bazenskih keramičkih pločica ili staklenog mozaika. Bazeni sa armirano-betonskom konstrukcijom, kao klasičan način izgradnje bazena, imaju najveću prednost jer oblik i dubina mogu neograničeno da variraju. Debljina i armiranje konstrukci-

je bazena proističu iz statičkog proračuna u kome se kao ulazni parametri uzimaju faktori kao što su oblik bazenske školjke, sastav i homogenost tla, klimatski faktori itd. Kod bazena je nedopustiva pojava i najmanjih pukotina, a beton koji se ugrađuje mora da bude izvibriran tako da se izbegne stvaranje

i najmanjih pora. Minimalna debljina zidova je 20 cm. Betoniranje zidova i poda najbolje je obaviti bez ili sa što manje prekida betoniranja. Ukoliko je to nemoguće iz bilo kojih razloga, dozvoljeno je livenje osnove i zidova bazena u rasponu od nekoliko dana, a nastavke betoniranja treba obraditi ekspanzirajućim trakama i tretirati proizvodima koji se koriste kao veza starog i novog betona.

SLIKE 1 do 7: Mapeijevi materijali i sistemi za bazene korišćeni su pri izgradnji hotela Crni vrh na Divčibarama (1), Fruške terme u Vrdniku (2), Splendid u Bečićima (3 i 7), Tonanti u Vrnjačkoj Banji (4), Crown Plaza u Beogradu (5), sportsko-rekreativnog centra Srđan-Gale Muškatirović u Beogradu (6), kao i mnogih drugih objekata.

SPRAVLJANJE, UGRADNJA I NEGA BETONA

U recepturi za beton treba predvideti dovoljnu količinu cementa koja će odgovoriti zahtevima u pogledu čvrstoće, a granulometrijski odnos agregata zavisi od rasporeda armature. Upotreba krupnijih frakcija, koliko pozitivno utiče na čvrstoće i skupljanje, toliko negativno utiče zbog teže ugradnje. Da bismo postigli više razrede konzistencije uz smanjen vodocementni faktor i dobili vodonepropustan beton, u betonsku smešu dodajemo aditive. Superplastifikatori iz linije Dynamon omogućavaju visoku redukciju vode, čime se olakšava ugradnja pri niskim vodocementnim faktorima, a posledično postiže vodonepropusnost i smanjuje skupljanje. Na srpskom tržištu najčešće se upotrebljavaju DYNAMON SX i DYNAMON SX T2, oba na bazi modifikovanih akrilnih polimera, s tim što se drugi upotrebljava u toplijim vremenskim uslovima.

Skupljanje i zrenje betona je složen i dugotrajan proces koji zavisi od vrste i količine cementa i agregata, količine vode i upotrebljenih dodataka. Posle više meseci, proces skupljanja je većim delom završen, a oblaganje bazena keramičkim pločicama je tek tada bezbedno ako se beton pravi bez upotrebe dodataka. Ukoliko je beton spravljan sa nekim od gore navedenih superplastifikatora, vreme do oblaganja keramičkim pločicama može da se skрати na 90 dana. Ako dinamika radova nalaže još brže izvođenje radova, na ubrzan završetak skupljanja može da se utiče i specijalnim dodacima za kompenzovanje skupljanje. U pitanju je ekspandirajuće sredstvo EXPANCRETE, koje deluje na početnu ekspanziju betona koja se skupljanjem poništava. Dodavanjem ovog proizvoda, skupljanje je dva puta manje u odnosu na beton u koji je dodat samo superplastifikator. Korišćenje ekspandirajućeg sredstva zahteva i

mokru negu od najmanje 7 dana jer proizvod deluje u prisustvu vode. Za još veće smanjenje vremena izgradnje, odnosno skupljanja betona, mogu da se koriste i sredstva za unutrašnju negu. Ovi proizvodi, kao što su MAPECURE SRA ili MAPECURE SRA 25, deluju na smanjenje površinskog naprezanja betona usled dejstva vode koja je prisutna u unutrašnjosti tankih pora. Posledica ovog procesa je osetno opadanje jačine sila koje deluju na površini pora. MAPECURE SRA, zajedno sa ekspandirajućim sredstvom EXPANCRETE i superplastifikatorom iz linije Dynamon, čine sistem Mapecrete koji predstavlja najkvalitetnije rešenje za dobijanje pouzdanog, vodonepropusnog i lako ugradljivog betona sa kompenzovanim skupljanjem, a oblaganje bazenske školjke moguće je za 28 dana od završetka betoniranja.

PREKIDI BETONIRANJA

Kao što je napred navedeno, betoniranje je najbolje izvršiti sa što manje prekida betoniranja, a kako je to često nemoguće, za postizanje vodonepropusnosti spojeva između poda i zidova primenjuju se hidrofilne ekspandirajuće trake. One u kontaktu sa vodom povećavaju svoju dimenziju i sprečavaju prolaz vode. IDROSTOP trake su na raspolaganju u više dimenzija a izbor zavisi od debljine konstrukcije. Radni spojevi bazena vodonepropusno se obrađuju PVC trakama, npr. IDROSTOP PVC. Spoj između izlivenog dela konstrukcije i novog betona treba da se tretira tzv. SN vezama. Za pouzdanu vezu između dva betona preporučljivo je da se koriste proizvo-

OD KLJUČNE JE VAŽNOSTI PRAVILAN ODABIR TEHNOLOGIJE ZA IZVEDBU BETONSKIH BAZENA POČEVŠI OD PRIPREME PODLOGE PREKO IZRADE HIDROIZOLACIJE, BRTVLJENJA PRODORA I SPOJEVA U KONSTRUKCIJI PA SVE DO PRAVILNE UGRADNJE ZAVRŠNE OBLOGE

di na bazi epoksida, na primer, lepak za konstruktivno lepljenje EPORIP koji omogućava čvrstoću prijanjanja veću od 3 MPa. Nanosi se četkom, a u uslovima povišene temperature (+30°C) vreme upotrebe je 3 sata.

SANACIJA LOKALNIH OŠTEĆENJA

Po uklanjanju oplate neophodna je vizuelna kontrola bazenske školjke. Eventualna segregacijska gnezda potrebno je obraditi reparaturnim malterima. U zavisnosti od stepena segregacije, odnosno potrebne debljine nanošenja, mogu se koristiti malteri sa kontrolisanim skupljanjem iz linije Planitop ili Mapegrount. Rupe ostale od oplatnih distancera treba obraditi tako da ih učinimo vodonepropusnim. Možemo ih

„ne prođe” test opterećenja mora da se pristupi sanaciji koja podrazumeva injektiranje epoksidnim smolama EPOJET, EPOJET LV i sl. ili, u težim

slučajevima, sanaciji upotrebom karbonskih traka i/ili karbonskih tkanina CARBOPLATE i MAPEWRAP.

REPROFILACIJA ZIDOVA BAZENSKE ŠKOLJKE

U cilju postizanja projektovane geometrije bazenske školjke potrebno je izvršiti reprofiliisanje zidova sa prelivnim kanalima. Priprema podloge vrši se čišćenjem od prašine, cementne skrame i oplatnih ulja. Površine koje su izložene direktnoj sunčevoj svetlosti ili vetru prethodno moraju dubinski da se zasite vodom. Reprofilacija se može izvoditi jednokomponentnim ili dvokomponentnim finim cementnim malterima. U proizvodnom asortimanu Mapei najčešće se za ovu svrhu upotrebljava

zapunjavati ili cementnim malterima uz prethodnu upotrebu SN veze kao što je EPORIP, ili epoksidnim lepkom odnosno malterom kao što je npr. ADESILEX PG1/PG2.

PROBNO OPTEREĆENJE BAZENA

Nakon vezivanja i potrebnog perioda „zrenja” betona radi se proba na opterećenje, koja se vrši zatvaranjem svih otvora u bazenu i punjenjem vodom, a zatim se pet dana prati nivo vode u bazenu. U slučaju da bazen

NIVOPLAN, cementni malter sa specijalnim sintetičkim smolama, koji se u cilju bolje prionjivosti meša sa lateksom sintetičke smole PLANICRETE. U slučaju kada je potrebno da se oblaganje izvodi brzo posle završetka reprofilacije, upotrebljava se PLANITOP FAST 330 koji može da se nanosi u debljini od 3 do 30 mm u jednom nanosu. Prednost ovog proizvoda je što omogućava oblaganje keramičkim pločicama posle samo 4 sata od završetka reprofilacije, pri temperaturi od +20°C.

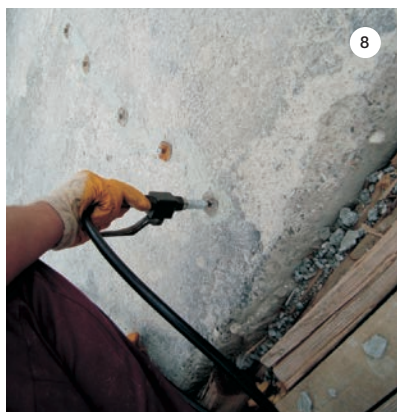
IZRADA SLOJA ZA PAD NA DNU BAZENA

Podloga se priprema uklanjanjem ostataka cementne skrame, sredstava za negu betona, prašine i masnoće kako bi se povećala prionjivost na betonsku površinu. Sloj za pad može da se izvodi estrisima pripremljenim sa brzo-sušećim hidrauličkim vezivima. Time se postiže značajna ušteda u vremenu izgradnje bazena. Mešavina spravljena sa hidrauličkim vezivom TOPCEM može da se nadograđuje već posle 24 sata od završetka ugradnje. Na ovaj način dobijamo estrih sa kontrolisanim skupljanjem a mehaničke čvrstoće su bolje nego kod klasičnih cementnih mešavina. Pre ugradnje sloja za pad nanosi se SN veza koja se spravlja od mešavine lateksa PLANICRETE, vode i TOPCEM-a, odnosno veziva sa kojima se radi estrih.

SLIKA 8: Injektiranje pukotina epoksidnom smolom EPOJET LV.

SLIKA 9: Priprema pukotina za zaptivanje zarezivanjem.

SLIKA 10: Zaptivanje prodora ADESILEX-om PG4.

OBRADA PRODORA

Najosetljivija mesta u zaštiti od procunjavanja su prodori namenjeni raznim vrstama instalacija. Načina za obradu prodora je više, a navodimo jedan prilično jednostavan. Upotrebom hidrofилne fleksibilne paste MAPEPROOF SWELL postiže se sigurno zaptivanje. Ovaj materijal u kontaktu sa vodom povećava zapreminu čime sprečava prodor vode u dubinu konstrukcije. Da bi se ograničila ekspanzija, posle zaptivanja pastom nanosi se epoksidni malter ADESILEX PG1.

HIDROIZOLACIJA BETONSKIH BAZENA

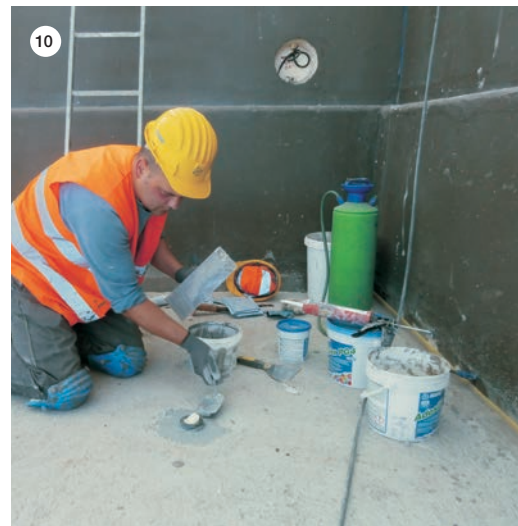
Preko reprofilisanih zidova i dna bazena ugrađuje se polimer-cementna hidroizolacija, koja štiti betonsku konstrukciju od dejstva vode. Polimer-cementna fleksibilna hidroizolacija MAPELASTIC nanosi se gletericom u dva sloja. U prvi sloj se ugrađuje mrežica od alkalno-otpornih staklenih vlakana. Ovakvom hidroizolacijom, na koju se primenom odgovarajućeg lepka polaže obloga od keramičkih pločica ili mozaika, postiže se kompletno suv sistem svih slojeva. MAPELASTIC ima odličnu čvrstoću prijanjanja, veću od 1,0 N/mm², a vodonepropustan je do 3 atm na pozitivan pritisak i 1 atm na negativan pritisak (DIN 1048). Otporan je na cikluse zamrzavanja i odmrzavanja, i to na više od 300 ciklusa (UNI 7087), a moguće rastezanje (DIN 53504) posle 28 dana je 30 %, što je važno zbog premošćavanja eventualnih pukotina u

podlozi. Ivice, uglovi, instalacioni prodori i dilatacione fuge obrađuju se trakama, manžetnama i fazonskim elementima MAPEBAND. Za bazene kod kojih nije predviđena završna obloga od keramičkih pločica ili mozaika, direktno na sazrelu polimer-cementnu hidroizolaciju može da se nanese elastična boja na bazi akrilnih smola, u dva sloja. Boja ELASTOCOLOR WATERPROOF se nanosi 15 dana posle nanošenja MAPELASTIC-a.

POLAGANJE OBLOGA OD KERAMIČKIH PLOČICA I STAKLENOG MOZAIKA

Kako je voda u bazenu hemijski tretirana, u bazenima mogu da se koriste samo specijalne pločice koje mogu da podnesu takve uslove. Bazenske pločice se proizvode sa širokom paletom fazonskih komada (uglovi, krivine, kontraktivine, fazonski komadi za stepenice, prelivne kanale itd). Jedan od najvažnijih faktora koji utiču na izbor lepka za lepljenje obloge od keramičkih pločica u bazenu je vrsta podloge, tj. njena svojstva. Pored toga što podloga mora da bude čvrsta, čista, suva i ravna, potrebna je i dovoljna zrelost. Ukoliko se obloga lepi na nedovoljno sazrelu podlogu, postoji velika verovatnoća da bi u periodu zrenja podloge, zbog neizbežnog skupljanja, završna obloga počela da se odvajaju pod uticajem velikih napona. Tu pojavu, u određenim slučajevima, možemo da sprečimo upotrebom fleksibilnih lepkova kao što je visokokvalitetni cementni le-

MIŠLJENJE STRUČNJAKA

SLIKE 11 i 12: Reprofilacija zidova PLANI-TOP-om FAST 330 skraćuje rokove za izvođenje radova.

SLIKE 13 i 14: Obrada prodora manžetnom MAPEBAND i posledice njenog nekorišćenja.

SLIKA 15: Polaganje mrežice MAPENET 150 na zidove bazena.

SLIKA 16: Izvođenje drugog sloja hidroizolacije MAPELASTIC. Između prvog i drugog sloja umeće se mrežica od alkalnootpornih staklenih vlakana MAPENET 150.

pak sa produženim otvorenim vremenom i bez klizanja na vertikalnim površinama KERAFLEX MAXI S1 u klasi C2 TE S1. Nanosi se u debljinama do 15 mm. U slučaju potrebe za brzovezujućim lepkovima upotrebljava se lepak ELASTORAPID u klasi C2 FTE S2, čime se omogućava početak fugovanja za samo 3 sata od lepljenja. Puno opterećenje je omogućeno za samo 3

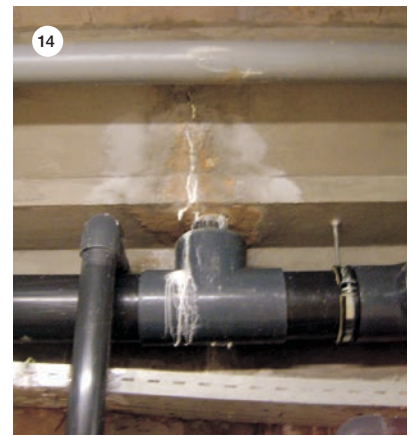
dana. Lepljenjem obloge od staklenog mozaika pruža se široka paleta boja i kombinacija, a njegov format omogućava mnogo jednostavnije postavljanje kod bazena nepravilnih oblika. Time se izbegava upotreba fazonskih elemenata što značajno smanjuje troškove. Za polaganje staklenog mozaika, iz estetskih razloga, koriste se lepkovi u beloj boji kakav je i ADESILEX P10 u klasi C2 TE, koji u kombinaciji sa ISOLASTIC-om, polimernim dodatkom za poboljšanje prionjivosti i fleksibilnosti, postaje lepak klase fleksibilnosti

S1. Pored dobre prionjivosti, ovaj lepak ima izuzetno finu granulaciju, čime se omogućava nanošenje u tankom sloju što je za ovu vrstu obloge izuzetno važno.

FUGOVANJE

Oblaganje bazena keramičkim pločicama treba da se završi fugovanjem. Izbor mase za fugovanje zavisi od vrste vode kojom se pune bazeni i od hemijskih sredstava kojima će se održavati higijena. Širina fuge zavisi od veličine pločice. U bazenima za plivanje

upotrebljavaju se mase za fugovanje na bazi cementa. Po normi EN 13888, ove mase sa oznakom CG dele se u dve grupe — CG1 i CG2. Preporuka je da se bazeni fuguju masama klase CG2 koje poseduju visoku otpornost na abraziju i smanjeno upijanje vode. U cilju što bržeg punjenja bazena vodom mogu da se upotrebljavaju brzo vezujuće mase za fugovanje kao što je ULTRACOLOR PLUS. Ova masa omogućava fugovanje u debljinama od 2 do 20 mm, vodoodbojna je i spre-

čava nastanak buđi, a omogućava punjenje bazena za 48 sati. U slučaju bazena sa termalnom ili morskim vodom, zapunjavanje fuga se zbog he-

mijskog opterećenja izvodi reakcionim masama za fugovanje na epoksidnoj osnovi KERAPOXY CQ i KERAPOXY DESIGN.

ZAPUNJAVANJE DILATACIJA I SPOJEVA

Na samom kraju izgradnje bazena preostalo je da se zapune dilatacioni spojevi koji se ostavljaju u određenom rasteru koji zavisi od više faktora kao npr. dubine bazena, upotrebljenog betona, lepka, mase za fugovanje, ali i oblika konstrukcije. Dilatacije i svi spojevi zidova međusobno, spojevi zida i poda ili prelomi nivelete bazena treba da se obrade umetanjem sunderaste trake MAPEFOAM na dno dilatacije i zapune silikonskom masom. Pre nanošenja silikonske mase potrebno je da se kontaktna bočna površina pločica tretira osnovnim prijanjajućim premazom PRIMER FD. Silikonska masa za zapunjavanje sa acetatnim zamreženjem MAPESIL AC, na raspolaganju u 26 boja, otporna je na buđ i bakterije. Posle svih navedenih i pravilno odrađenih postupaka, uz naravno isti takav kvalitet radova i u pogledu funkcionisanja bazenske tehnike (sistemi za prečišćavanje, osvetljenje...), ostaje samo da se uz redovno održavanje sačuva kvalitetno funkcionisanje bazena.

SLIKA 17: Lepljenje staklenog mozaika ADESILEX-om P10 i ISOLASTIC-om.

SLIKE 18 i 19: Lepljenje staklenog mozaika ULTRALITE-om S2.

SLIKA 20: Fugovanje bazenskih keramičkih pločica epoksidnom masom KERAPOXY CQ.

SLIKA 21: Silikonska masa za zaptivanje MAPESIL AC koristi se za zapunjavanje spojeva i dilatacija.

Vladimir Dimitrijević, dipl. inž. grad.,
Mapei SRB d.o.o. Beograd

Hotel Fruške Terme

BROJNA REŠENJA I PROIZVODI MAPEI ZA 47.000 KVADRATA LUKSUZA

Banja Vrdnik, jedna od najmlađih u Srbiji, smeštena je na južnim obroncima Fruške Gore, na samo 20 km od Novog Sada. Naselje Vrdnik pomenuto je prvi put još davne 1315. godine, a pre lečilišta bilo je poznato po rudniku mrkog uglja. Okolina sa velikim brojem kulturno-istorijskih spomenika, lekovita voda, prirodne lepote i umerena klima stavili su poslednjih godina Vrdnik u centar turističke mape Srbije. Prošlu godinu u banji obeležilo je otvaranje luksuznog hotelskog kompleksa Fruške Terme, koji se prostire na 47.000 kvadratnih metara, ima osam bazena sa termo-mineralnom vodom, moderne konferencijske sale, medicinski blok, spa i velnes centar, kao i mnoge druge sadržaje za komforan i luksuzan boravak u čak 216 soba.

BAZENI SA STAKLENIM MOZAIKOM

Za bazenski kompleks, velnes i spa centar može se reći da su srce ovog projekta. Bazenski deo je osmišljen kao kombinacija unutrašnjih i spoljašnjih bazena sa dodatnim atraktivnim sadržajima među kojima je i veliki otvoreni bazen rađen po „infinity” konceptu, sa kog se pruža predivan pogled na okolnu prirodu. Šest od osam baze-

na su montažni, izrađeni od inoksa u skladu sa vodećim trendom u ovom segmentu.

Na preostala dva bazena, koji imaju završnu oblogu od mozaik pločica, primena Mapei materijala započeta je reprofiliacijom vertikalnih armirano-betonskih površina reparaturnim malterom ojačanim vlaknima PLANITOP FAST 330.

Sloj za pad na podu bazena izveden je upotrebom specijalnog brzосушеćег, hidrauličkog veziva za spravljanje estriha – TOPCEM, koji je ugrađen po principu „sveže na sveže” na prethodno naneti prijanjajući sloj, spravljen od mešavine TOPCEM-a, lateksa za poboljšanje prijanjanja PLANICRETE i vode u odnosu 3:1:1. Ovim je obezbeđena pouzdana i trajna veza između cementnog estriha i betonske ploče.

Vezivo TOPCEM preporučujemo za sve pozicije gde se zahteva brzo sušenje košuljice, jer stvrdnjava već nakon 24 sata, a posle 4 dana količina preostale vlage iznosi manje od 2 %, mereno po CM metodi.

Prodori oko mlaznica, odvoda i reflektora zaptiveni su jednokomponentnom, hidroekspanzivnom pastom u tubi MAPEPROOF SWELL, koja bubri u kontaktu sa vodom i tako sprečava prodor na kritičnim mestima. Može da

se nanosi na vlažne i neravne površine i da se primenjuje u svim temperaturnim uslovima a odlično prijanja i na umereno vlažnim površinama pod uslovom da su čiste i čvrste. Po nanošenju, MAPEPROOF SWELL je zatvoren dvokomponentnim epoksidnim lepkom ADESILEX PG1.

Hidroizolacija je izvedena polimer-cementnom masom, kao što je to uobičajeno kada sledi polaganje završne obloge cementnim lepkom. MAPELASTIC, dvokomponentna, fleksibilna hidroizolacija je naneta u dva sloja metalnom gletericom, uz ojačavanje mrežicom od alkalnootpornih staklenih vlakana MAPENET 150, umetanjem u prvi svež sloj. Vertikalni i horizontalni spojevi dodatno su osigurani od prodora vode postavljanjem gumirane trake sa filcom MAPEBAND.

Mozaik pločice lepljene su poboljšanim cementnim lepkom sa produženim otvorenim vremenom i bez klizanja na vertikalnim površinama ADESILEX P10, sa dodatkom lateksa ISOLASTIC za poboljšanje čvrstoće prijanjanja i deformabilnosti. ADESILEX P10 pomešan sa ISOLASTIC-om (koji se razređuje vodom u razmeri 1:1) ima izrazito belu boju što ga čini idealnim za postavljanje staklenog mozaika, jer ne samo da ne

utiče na boju pločica već je i dodatno ističe. Zbog kremaste konzistencije veoma se lako nanosi i obrađuje. Izrazito je tiksotropan, što znači da može da se nanosi na vertikalnim površinama bez klizanja, čak i kada su pločice veće težine, a mozaik se može postavljati odozgo nadole bez upotrebe distance-ra. Ima otvoreno vreme između 20 i 30 minuta, što daje mogućnost za korekcije i čini ugradnju lakšom.

Imajući u vidu karakteristike i hemijski sastav termalne vode, kao i režim održavanja i upotrebu sredstava za čišćenje, za fugovanje mozaika odabrana je epoksidna, dekorativna masa KERAPOXY DESIGN. Površina očvrslje mase je glatka, kompaktna, prozračnog izgleda i ujednačene boje koja je ujedno otporna na dejstvo ultraljubičastih zraka, što je naročito bitno za spoljašnje bazene. Osim estetike, koja se odlično slaže uz stakleni mozaik i slične izrazito dekorativne obloge, KERAPOXY DESIGN ima odličnu obradljivost, kao i visoku mehaničku čvrstoću i hemijsku otpornost i stoga je idealan za fugovanje bazenskih pločica. Omogućava i visok nivo higijene jer sprečava stvaranje buđi. Sve dilatacije i spojevi su obrađeni trajnoelastičnom acetatnom masom za zaptivanje MAPESIL AC.

Slojevi za pad u plažnom delu oko unutrašnjih bazena takođe su izvedeni

TOPCEM-om, a hidroizolacija dvokomponentnom, visokofleksibilnom cementnom masom MAPELASTIC SMART, koja je nanošena gletericom u dva sloja minimalne debljine od 2 mm. Za zaptivanje radnih dilatacija i krutih spojeva između vertikalnih i horizontalnih površina upotrebljena je traka MAPEBAND. Spojevi sa bazenima od inoksa obrađeni su poliuretanskim lepkom KERALASTIC T kako ne bi došlo do direktnog kontakta između inoksa i polimer-cementne hidroizolacije. Po ugradnji keramičkih pločica, spojevi duž bazena od inoksa su zaptiveni poliuretanskom masom MAPEFLEX PU 45 FT.

HIDROIZOLACIJA KOMPENZACIONIH REZERVOARA

Bazeni u kompleksu su rađeni kao prelivni, što znači da voda iz njih odlazi prelivanjem u prelivni kanal, koji se nalazi po obimu bazena, i dalje gravitaciono u kompenzacioni rezervoar, odakle se ponovo uzima za prečišćavanje i tretiranje.

Sloj za pad na dnu kompenzacionog rezervoara izveden je brozušećim hidrauličkim vezivom TOPCEM, preko razdvajajućeg sloja u vidu PE folije, ispod koga se nalazi termoizolacioni sloj od ekstrudiranog polistirena. Cementni estrih rađen je u minimalnoj debljini od 4 cm.

Kao regulišući sloj između podloge i završne membrane postavljen je polietilenski, netkani geotekstil POLYDREN PP 300 i preko njega namenska sintetička hidroizolaciona membrana na bazi

SLIKA 1: Jedan od spoljašnjih bazena od inoksa izveden je po „infinity“ konceptu, sa atraktivnim pogledom na okolnu prirodu.

SLIKE 2 i 3: Slojevi za pad u plažnom delu bazena izvedeni su TOPCEM-om, hidroizolacija polimer-cementnom masom MAPELASTIC, polaganje keramičkih pločica lepkom KERAFLEX MAXI S1, dok je za fugovanje upotrebljena cementna, vodoodbojna masa ULTRACOLOR PLUS.

REFERENCE

polivinil-hlorida MAPEPLAN WT, koja je ugrađivana toplim postupkom, varjenjem vrućim vazduhom. Membrana MAPEPLAN WT je sertifikovana za kontakt sa pijaćom vodom i kao takva potpuno bezbedna za upotrebu u bazenskim sistemima a zbog prirode materijala i postupka ugradnje rezervoari su spremni za punjenje odmah po završetku radova.

HIDROIZOLACIJA RAVNIH KROVOVA

Ravne krovne površine na objektu su projektovane kao prohodne. Za izradu slojeva za pad upotrebjeno je vezivo za izradu estriha TOPCEM, koji je na armirano-betonsku ploču ugrađivan preko veznog sloja spravljenog od mešavine lateksa za poboljšanje prijanjanja – PLANICRETE, vode i TOPCEM-a. Preko sloja za pad je nanet bitumenski osnovni premaz POLYPRIMER i, po njegovom sušenju, ugrađena parna brana – plastomerna, bitumenska membrana POLYVAP RADONSHIELD. Preko termoizolacije od ekstrudiranog polistirena, koji je ugrađen u dva sloja od po 12 cm, postavljen je razdvajajući sloj od geotekstila POLYDREN PP 300. Kao ključni, hidroizolacioni sloj ugrađena je sintetička membrana na bazi polivinil-hlorida (PVC-P) MAPEPLAN B 15. Radi se o membrani sa odličnim istezanjem od više od 200 %, koja se lako vari toplim vazduhom, fleksibilna je i pri niskim temperaturama (-25°C), otporna

na dejstvo mikroorganizama, korenja i UV zračenja, zbog čega nema potrebe za dodatnom zaštitom ukoliko se planira kao završna obloga.

Pored PVC membrane na krovovima je upotrebljen i veliki broj elemenata iz prpratnog programa, koji, zajedno sa membranom, sistem čine kompletnim. U pitanju su MAPEPLAN slivnici, otparivači i MAPEPLAN lajsne od lima kaširanog PVC-om. Spojevi i prodori zaptiveni su zaptivnom masom MAPEFLEX PU45. Za obradu detalja korišćena je namenska membrana MAPEPLAN D15.

Radovi na krovnim terasama su nastavljeni posle kontrole zavarenih spojeva i primopredaje hidroizolaterskih radova. Na jednom delu objekta, kao završna obloga odabrane su keramičke pločice, koje se ne mogu polagati direktno na PVC membranu. Zato je najpre izveden razdvajajući sloj u obliku 300-gramskog geotekstila POLYDREN PP 300, a preko njega cementna košuljica u minimalnoj debljini 4–5 cm. Zatim je izveden još jedan sloj hidroizolacije, ovog puta u vidu polimer-cementne mase MAPELASTIC SMART u dva sloja, koja štiti košuljicu od dejstva atmosferskih voda. Dilatacije i kruti spojevi između horizontalnih i vertikalnih površina obrađeni su gumiranom trakom MAPEBAND SA. Na ovako pripremljenu podlogu lepljene su keramičke pločice. Na ostalim krovnim površinama kao završna obloga odabrana je ve-

štačka trava koja je položena direktno na PVC membranu i zato nije bilo potrebe za dodatnim intervencijama.

RAVAN KROV SA INTEGRISANIM FOTONAPONSKIM SISTEMOM

U sklopu projekta se nalazi i garaža na čijem krovu je instalirana solarna elektrana koja obezbeđuje 30 % potreba za snabdevanjem kompleksa električnom energijom. Pre postavljanja solarnih panela, ugrađena je hidroizolaciona, ujedno i završna krovna membrana MAPEPLAN M 18, koja je, s obzirom na specifičnu namenu krovne površine, pored osnovne funkcije zaštite od atmosferskih voda, morala da zadovolji i kriterijume vezane za postavljanje i uspešno funkcionisanje solarne elektrane. Neki od tih zahteva odnosili su se i na:

- mehaničku otpornost koja bi omogućila kretanje po membrani tokom ugradnje i održavanja fotonaponskog sistema,
- visok indeks sunčeve refleksije (SRI), koji povoljno utiče na efikasnost fotonaponskih ćelija,
- otpornost na dejstvo vetra (odizanje),
- funkcionalnost i trajnost,
- jednostavnu ugradnju.

Rešenje sa membranom MAPEPLAN M odabrano je na osnovu zahtevanih karakteristika, oblika i dimenzija krovne površine. Osim što povećava efikasnost fotonaponskih ćelija, bela boja membrane smanjuje zagrevanje objekta, naročito u poređenju sa tradicionalnim krovnim membranama tamne boje (bitumenske), što posledično smanjuje troškove hlađenja u letnjim mesecima i omogućuje uštedu električne energije.

SLIKA 4: Na krovnim terasama primarna hidroizolacija je izvedena sintetičkom membranom MAPEPLAN B 15. Kao zaštita slojeva za pad od vode, a pre ugradnje keramičkih pločica, ugrađena je i polimer-cementa hidroizolaciona masa MAPELASTIC.

Membrana MAPEPLAN M 18 postavljena je preko razdvajajućeg sloja za regulaciju od netkanog geotekstila težine 300 g/m², a za noseću konstrukciju pričvršćena je mehanički. Trake su polagane sa međusobnim preklapom od približno 12 cm. Na mestima preklopa varene su toplim vazduhom, a zahvaljujući termofuziji zavarene površine dobile su konačni, gotovo savršeno „ravan“ izgled.

POLAGANJE KERAMIČKIH PLOČICA

Za polaganje zidnih keramičkih pločica na svim pozicijama predviđenim projektom upotrebljavan je ADESILEX P7, poboljšani cementni lepak, bez klizanja na vertikalnim površinama, klase C2T. Podne keramičke pločice u koridorima, restoranu, kafe-baru i ulaznom holu polagane su poboljšanim, fleksibilnim, tiksotropnim cementnim lepkom sa produženim otvorenim vremenom – KERAFLEX EXTRA S1, za polaganje keramičkih pločica i prirodnog kamena u debljinama nanosa do 10 mm.

Najzahtevnije pozicije za keramičarske radove bile su prohodne krovne terase i plažni deo oko bazena, za koje je odabran visokokvalitetan, poboljšani, deformabilni cementni lepak sa produženim otvorenim vremenom KERAFLEX MAXI S1. Ovaj lepak odlikuje odlična obradljivost a preporučujemo ga i za lepljenje porcelanizovanih pločica velikog formata i ploča od prirodnog kamena. Fugovanje na pozicijama koridora, kupatila, terasa, plivačkih bazena i ulaznog hola obavljeno je cementnom, brzovezujućom, brzосуšećom i vodoodbojnom masom za fugovanje

ULTRACOLOR PLUS, koja je ujedno otporna na pojavu buđi (zahvaljujući tehnologiji Bioblock®) i iscvetavanje soli, a može se koristiti za fuge širine od 2 do 20 mm. Sve dilatacije i spojevi su obrađeni trajnoelastičnom acetatnom masom MAPESIL AC.

S obzirom na stroge higijenske standarde u kuhinji hotela, fugovanje je rađeno epoksidnom, kiselootpornom masom KERAPOXY CQ sa agensima koji sprečavaju razvoj i širenje bakterija i kao takva odgovara na zahteve standarda kvaliteta i bezbednosti hrane – HACCP.

POSTAVLJANJE TEKSTILNIH PODNIH OBLOGA

Priprema podloge pre polaganja tekstilnih podnih obloga u hotelskim sobama izvedena je Mapei materijalima. Cementne košuljice, rađene tradicionalnim postupkom, najpre su tretirane sintetičkim, osnovnim premazom PRIMER G, koji je korišćen razblažen sa vodom u razmeri 1:1. Ovim korakom regulisana je upojnost i obezbeđena dobra prionjivost podloge. Nakon sušenja prajmera izvršeno je izlivanje

samorazlivajuće, izrazito brzovezujuće mase ULTRAPLAN ECO, koja je nanošena u maksimalnim debljinama do 10 mm. Njenom ugradnjom obezbeđena je idealno ravna površina za polaganje tekstilne podne obloge.

Završna podna obloga polagana je sintetičkim lepkom u vodenoj disperziji ULTRABOND ECO FIX, koji obezbeđuje fiksiranje ploča bez mogućnosti klizanja i pomeranja, ali ne i njihovo trajno lepljenje, što po potrebi omogućuje lako uklanjanje i zamenu ploča.

TEHNIČKI PODACI

Hotel Fruške Terme, Vrdnik, Srbija
Vreme izvođenja radova: 2018–2019.
Investitor: Promont group d.o.o., Novi Sad
Projektant: DBA d.o.o., Novi Sad
Generalni izvođač: Best izgradnja d.o.o., Novi Sad
Izvođač hidroizolaterskih radova: Hidro As, Novi Sad
Izvođač keramičarskih radova: Šabački neimar, d.o.o., Šabac
Izvođači podopolagačkih radova: Dekaten d.o.o., Kraljevo, Aurelia d.o.o., Novi Sad

Mapei koordinatori: Dragan Marić, Vladimir Ubavić, Đorđe Jovanović, Nebojša Janić, Aleksandar Luc

PROIZVODI MAPEI

Izrada cementne košuljice: Planicrete, Topcem
Hidroizolacija ravnih krovova: Mapeplan B 15, Mapeplan Cleaner, Mapeplan lim, Mapeplan M 18, Mapeplan WT 15, Polydren PP 300, Polyprimer, Polyvap Radonshield
Ostali hidroizolaterski radovi: Mapeband, Mapeband SA, Mapelast, Mapelast Smart, Mapelast Turbo, Mapenet 150

Polaganje i fugovanje keramičkih pločica:

Adesilex P7, Keraflex Extra S1, Keraflex Maxi S1, Kerapoxy CQ, Mapesil AC, Ultracolor Plus

Radovi na bazenima: Adesilex P10, Adesilex PG1, Isolastic, Keralastic T, Kerapoxy Design, Mapeband, Mapeflex PU45, Mapelast, Mapeproof Swell, Mapesil AC, Planitop Fast 330

Polaganje tekstilnih podnih obloga: Primer G, Ultraplan Eco, Ultrabond Eco Fix

Za više informacija posetite www.mapei.rs i www.mapei.com

UZ
MAPEI
SVE JE
OK

Mapelastic®

Iz Mapei laboratorija za istraživanje i razvoj dolazi **Mapelastic**: fleksibilna cementna masa sa potvrđenim kvalitetom i garancijom za sigurnu i trajnu **hidroizolaciju**.

Sigurnost uz poštovanje životne sredine

Hotel Crni vrh

MAPEI SISTEMI NA
NAJVEĆEM I NAJMLAĐEM
HOTELU NA DIVČIBARAMA

Hotel Crni vrh je smešten u lepoj i pitomjoj prirodi Divčibara, u okruženju borove šume, u središtu pravaca koji vode ka nekoliko planinskih vrhova sa kojih se pružaju prekrasni vidici. Rađen u stilu koji je spoj modernog i tradicionalnog, dobio je ime po najbližem planinskom vrhu. Za one koji su u potrazi za skladnim i elegantnim prostorom za odmor ili posao, u hotelu su na raspolaganju 111 soba, deljiva kongresna sala maksimalnog kapaciteta do 350 osoba, restoran, bar, velnes i spa centar sa zatvorenim bazenom i multifunkcionalna sportska dvorana. Ovaj objekat možemo nazvati i sopstvenim „show-room“-om s obzirom na brojne Mapeijeve proizvode i sisteme za koje se investitor opredelio. I što je još važnije, naša saradnja se ovim nije završila. U trenutku dok ovo pišemo, Mapei materijali koriste se pri izgradnji košarkaških, rukometnog i fudbalskog terena u sklopu hotelskog kompleksa, koji će uskoro obogatiti njegovu ponudu.

HIDROIZOLACIJA PODZEMNIH DELOVA KONSTRUKCIJE

Prvi zadatak Mapeijeve tehničke službe na ovom projektu bio je izbor adekvatnog tehničkog rešenja za hidroizolaciju podzemnih delova konstrukcije, s obzirom na to da se objekat jednim delom nalazi ispod kote terena. Svi hidroizolaterski radovi na podzemnim konstrukcijama izvedeni su sintetičkom membranom MAPEPLAN UG 20, proizvedenom na bazi polivinil-hlorida sa plastifikatorima (PVC-P). Membrana je ugrađivana preko sloja netkanog geotekstila MAPEI POLYDREN PL 300. Preklopi traka međusobno su

spajani varenjem vrućim vazduhom. MAPEPLAN UG 20 je membrana u dve boje (crna i narandžasta) gde je narandžasti sloj signalni i omogućava da se lako uoče eventualna oštećenja nastala u toku rada ili kasnijim fazama izgradnje. Preko hidroizolacione membrane postavljen je drugi sloj geotekstila. Fiksiranje membrane na vertikalama je izvedeno varenjem preko lajsni od lima kaširanog PVC-om, koje su mehanički pričvršćene za podlogu. Svi spojevi između membrane i lima su ispunjeni trajnoelastičnom poliuretanskom masom MAPEFLEX PU 45 FT.

HIDROIZOLACIJA KUPATILA

Ubrzana dinamika izvođenja radova uslovlila je upotrebu brzосуšećih materijala za hidroizolaciju u mokrim čvorovima. U dogovoru sa nadzorom i izvođačem hidroizolaterskih radova, za pozicije u kupatilima tehnička služba Mapei predložila je brzосуšeću, dvokomponentnu, elastičnu, polimer-cementnu masu MAPELASTIC TURBO, što je omogućilo izradu oba sloja hidroizolacije u samo jednom danu. Na pozicijama

gde je podloga bila od gips-kartonskih ploča, pre hidroizolacije je nanošen nerazblažen osnovni premaz PRIMER G. MAPELASTIC TURBO je izrazito brzосуšeći materijal, koji se može primenjivati i pri niskim temperaturama (do +5°C) i na podlogama koje nisu potpuno suve. Polaganje keramičkih pločica je moguće već posle 4 sata pri prosečnim vremenskim uslovima (pri 23°C i relativnoj vlažnosti od 50 %) i 24 h pri temperaturi do +5°C. Spojevi zid-pod kao i zid-zid u zoni tuševa dodatno su osigurani postavljanjem gumirane trake MAPEBAND, koja je ugrađivana u sveži prvi sloj hidroizolacije. Preko cementne košuljice, MAPELASTIC TURBO ugrađivan je na mat-vlažnu podlogu. Drugi sloj hidroizolacije rađen je u vremenskom razmaku od otprilike 1 do 2 sata nakon nanošenja prvog sloja.

KERAMIČARSKI RADOVI

Na suhu i sazrelu hidroizolaciju, usledilo je polaganje keramičkih pločica. U zavisnosti od tipa podloge i vrste i formata keramičkih obloga i mermera, polaganje je rađeno sa više vrsta Mapeijevih

SLIKA 1: Hidroizolacija podzemnih delova konstrukcije izvedena je sintetičkom membranom na bazi PVC-a, MAPEPLAN UG 20.

REFERENCE

visokokvalitetnih cementnih lepkova. Za lepljenje velikoformatnih keramičkih pločica na podovima u enterijeru korišćen je ADESILEX P9 FIBER PLUS, cementni lepak ojačan vlaknima; na spoljašnjim podovima polaganje je rađeno lepkom KERAFLEX EXTRA S1, dok je na zidnim površinama primenjivan KERABOND T PLUS.

Lepljenje velikoformatne keramike ispred ulaza i u ulaznom holu bila je posebno zahtevna pozicija. Zbog specifičnosti velikih formata, bilo je bitno da se odabere adekvatan lepak. Struka preporučuje da se u ovu svrhu upotrebljavaju lepkovi klase C2 i deformabilnosti S1 ili S2, u zavisnosti od veličine pločica. Na ovom projektu upotrebljen je ULTRALITE S2, klase C2E S2, cementni lepak nove generacije, specijalno formulisan za polaganje pločica velikih formata.

Fugovanje keramičkih pločica u kupatilima i mokrim čvorovima izvršeno je brzосуšećom masom ULTRACOLOR PLUS, klase CG2 WA, bez iscvetavanja i pojave buđi. Nakon završenog fugovanja svi spojevi su obrađeni trajnoelastičnom silikonsko-acetatnom masom MAPESIL AC u boji mase za fugovanje. Fugovanje mermera u hotelskim soba-

ma obavljeno je epoksidnom masom za fugovanje KERAPOXY DESIGN.

Lepljenje kamena na fasadnim površinama predstavljalo je poseban izazov imajući u vidu težinu kamenih ploča i ostale specifičnosti koje dolaze sa ovom pozicijom. U nižim zonama kamen je polagan visokokvalitetnim deformabilnim lepkom KERAFLEX EXTRA S1, a u višim zonama debeloslojnim deformabilnim lepkom KERAFLEX MAXI S1. Upotrebom ovih lepkova obezbeđena je odlična veza kamena sa podlogom kao i otpornost na sve vremenske uticaje koji vladaju na nadmorskoj visini od približno 1.000 m.

SLIKA 2: U nižim zonama na fasadi kamen je polagan visokokvalitetnim deformabilnim lepkom KERAFLEX EXTRA S1, a u višim debeloslojnim deformabilnim lepkom KERAFLEX MAXI S1.

RADOVI NA UNUTRAŠNJEM BAZENU

Radovi na zatvorenom bazenu dimenzija 20 x 12 m započeli su pripremom podloge — betonske školjke. Izravnavanje bazenskog poda je izvedeno izradom cementne košuljice brzосуšećim hidrauličkim vezivom TOPCEM u dozaži od približno 250 kg TOPCEM-a na m³ frakcije. Košuljica je ugrađena na podlogu preko SN veze koja je pripremljena od vode, lateksa sintetičke smole PLANICRETE i TOPCEM-a u odnosu 1:1:3. Ceo postupak ugradnje je izveden po sistemu „mokro na mokro“. Najpre je na mat-vlažnu betonsku podlogu izvršeno razlivanje SN veze, a odmah zatim je ugrađena i cementna košuljica. Ovakav način ugradnje obezbedio je odličnu vezu košuljice sa betonom.

Vertikalne površine su izravnate brzосуšećim reparaturnim malterom PLANITOP FAST 330 koji je nanošen

u prosečnoj debljini od 10 mm i apliciran mašinskim prskanjem, što je značajno smanjilo vreme izvođenja radova. Nakon izravnavanja površine, svi prodori u bazenu obrađeni su hidroekspanzivnom masom za zaptivanje MAPEPROOF SWELL, a potom zapunjeni epoksidnim lepkom ADESILEX PG1, čime je obezbeđena vodonepropusnost na kritičnim mestima.

Hidroizolacija bazena i plažnog dela izvedena je dvokomponentnom polimer-cementnom masom MAPELASTIC, koja se ugrađuje metalnom gletericom u dva sloja, u ukupnoj debljini od naj-

manje 2 mm, i ojačava umetanjem mrežice od alkalnootpornih staklenih vlakana MAPENET 150 u svež prvi sloj. Spojevi sa zidovima i dilatacije obrađeni su gumiranom MAPEBAND trakom. Nakon sušenja i sazrevanja hidroizolacionog sloja uspešno je izveden test vodonepropusnosti u trajanju od 72 h. Polaganje bazenske keramike je izvedeno lepkom KERAFLEX MAXI S1, klase C2TE S1, koji se može nanositi u debljini i do 15 mm. Fugovanje je obavljeno epoksidnom, kiselootpornom masom KERAPOXY CQ.

FASADERSKI RADOVI

Kvalitetno napravljena fasada jedan je od glavnih preduslova ugodnog i kvalitetnog života. Imajući u vidu klimatske uslove na ovoj lokaciji, poseban izazov je bio da se predloži kvalitetno i dugotrajno rešenje. Za fasadu objekta investitor je odabrao sistem Mapetherm

sa kamenom vunom, sa završnim zaštitnim vodoodbojnim i visokoparopropusnim dekorativnim malterom SILANCOLOR TONACHINO.

Radovi na fasadi započeli su lepljenjem termoizolacionih ploča od kamene vune lepkom MAPETHERM AR2. Ovaj jednokomponentni cementni malter koristi se za lepljenje i izravnavanje termoizolacionih panela svih vrsta, uz ojačanje mrežicom od staklenih vlakana. Po završetku polaganja, ploče od kamene vune su pričvršćene za konstrukciju i mehaničkim putem – tiplovima. Površina je izravnata i zaglađena sa dva sloja maltera MAPETHERM AR2, dok je u svež prvi sloj utisnuta mrežica od alkalnootpornih staklenih vlakana MAPETHERM NET.

Zaštitni i dekorativni sloj izveden je u sistemu za završnu obradu zidova na bazi siloksana Silancolor®, koji ima izvanredna svojstva, a pre svega izrazi-

tu vodoodbojnost i visoku paropropusnost, što je naročito bitno za klimatske uslove koji vladaju na Divčibarama gde ima dosta padavina, velikih oscilacija u spoljašnjoj temperaturi i velikih razlika u temperaturi između okruženja i unutrašnjosti objekta. Kao podloga za završni malter izveden je osnovni premaz SILANCOLOR BASE COAT koji je ujednačio upojnost i poboljšao prionjivost omalterisane površine. Za završni sloj odabran je dekorativni malter SILANCOLOR TONACHINO u granulacijama od 1,2 mm i 0,7 mm, koji se koristi za izradu tzv. zaglađene odnosno „ful“, „kratz“ ili zrnaste fasade. Osim što je vodoodbojan i paropropusan, ima i odličnu otpornost na UV zrake i starenje, što će fasadnim zidovima na ovom objektu pružiti trajnu i pouzdanu zaštitu od dejstva vode i vremenskih uslova, uz atraktivan, „zariban“ završni izgled.

TEHNIČKI PODACI

Hotel Crni vrh, Divčibare

Investitor: Sport Agent d.o.o., Beograd

Projektant: Revolution Architects, Beograd

Odgovorni projektant: Jugoslav Jugović, d.i.a.

Generalni izvođač: Kompresor Ing d.o.o., Valjevo

Izvođač hidroizolaterskih radova: SZR Hidro & Rad, Valjevo

Izvođač fasaderskih radova: Lane Kolor d.o.o., Beograd

Izvođač keramičarskih radova:

City Land, Valjevo i Stefanović gradnja, Loznica

Stručni nadzor: Zvonimir Ilić, d.i.g.

Vreme izvođenja radova: 2018–2019.

Mapei koordinatori: Andrija Vidanović, Đorđe Jovanović, Vladimir Dimitrijević, Dragan Hrnjak

PROIZVODI MAPEI

Priprema podloge: Planicrete, Topcem, Eporip

Hidroizolacija garaža: Planiseal 88,

Idrosilex Liquido, Planicrete, Mapelastic Foundation, Mapenet 150

Hidroizolacija mokrih čvorova: Monolastic, Mapeband

Hidroizolacija krova: Mapeplan B15, Mapeplan D15, Mapeplan slivnik, Mapeplan otparivač, Mapelan PVC lim, Mapeflex PU45

Lepljenje i fugovanje keramičkih pločica: Keraflex Maxi S1, Ultralite S2, Ultracolor Plus, Mapesil AC

Za više informacija posetite www.mapei.rs i www.mapei.com

Hotel Tonanti

SPOJ TRADICIONALNOG I
MODERNOG SA VIZIJOM

Luksuzni hotel Tonanti sagrađen je u centru Vrnjačke Banje, u neposrednoj blizini središnjeg dela parka i prvi je i jedini vrnjački hotel sa 5 zvezdica. Ima 146 soba različitih smeštajnih kapaciteta, a među njima je i luksuzni predsednički apartman površine 100 kvadratnih metara. Jedan od sadržaja, koji će nesumnjivo biti magnet za goste, jeste akva-zona sa bazenima i raznim vodenim atrakcijama. Unutrašnji bazen, površine 300 kvadratnih metara, spojen je demontažnom fasadom sa spoljašnjim delom kompleksa — dečjim i velikim bazenom, površine 600 kvadrata.

Osim toga, gostima je na raspolaganju spa i velnes centar, u kome su saune, slana soba, parno kupatilo i mnogi drugi sadržaji za relaksaciju i uživanje. Za poslovne goste, tu su i tri konferencijske sale različitih kapaciteta sa najsavremenijom opremom.

Mapeijeva sistemski rešenja na ovom objektu su obezbedila pouzdanu zaštitu od uticaja atmosferskih voda na kro-

vu i otvorenom delu bazenskog kompleksa, kao i dobru vodozaptivenost u bazenima.

SISTEM SLAGANOG RAVNOG KROVA

Ravni krov na objektu rađen je u sistemu sлагanog krova, koji se sastoji od nekoliko kompatibilnih i međusobno povezanih elemenata: krovna konstrukcija, parna brana, termoizolacija, sloj za pad i završna hidroizolaciona membrana. Na ovom krovu, preko noseće konstrukcije najpre je ugrađena polietilenska membrana MAPEPLAN VB PE SD 220, nominalne debljine 0,25 mm, koja sprečava prodor vodene pare i samim tim kondenzaciju ispod termoizolacije. Izmerena vrednost otpora difuziji vodene pare ove membrane veća je od 220 m, a odlikuju je i odlične mehaničke karakteristike, fleksibilnost i otpornost na starenje. Kao termoizolacija izveden je sloj kamene vune debljine 24 cm, a preko nje razdvajajući sloj i košuljica kako bi se

definisali padovi ka slivnicima. Za završni sloj odabrana je hidroizolaciona membrana na bazi PVC-P (polivinilhlorida sa plastifikatorima) MAPEPLAN M15, koja je za podlogu pričvršćena mehanički, a na mestima preklopa dve trake varena toplim vazduhom.

MAPEPLAN M je sintetička hidroizolaciona za ravne krovove proizvedena od sirovina visokog kvaliteta postupkom multi-ekstruzije i bojenja te ojačana poliesterskom mrežicom. Ispunjava zahteve standarda EN 13956 — Plastični i gumeni pokrivači za hidroizolaciju krovova. Ima vrlo dobre mehaničke karakteristike, odličnu obradljivost, fleksibilnost na niskim temperaturama, odlično ponašanje pri varenju, kao i otpornost na starenje i UV zrake. Prikladna je kao završni sloj na krovovima, a za podlogu se pričvršćuje mehanički.

Na krovu je posebna pažnja posvećena sistemu odvodnjavanja. Membrana MAPEPLAN M15 na zidovima je fiksirana mehaničkim pričvršćivanjem

preko metalne lajsne izrađene od MAPEPLAN lima kaširanog PVC-om. Spojevi lajsne i podloge obezbeđeni su od procurivanja zapunjavanjem visokoelastičnom poliuretanskom masom za zaptivanje MAPEFLEX PU45. Detalji su obrađeni namenskom membranom MAPEPLAN D15, a da bi sistemsko rešenje bilo potpuno, ugrađeni su i slivnici iz sistema Mapeplan. Za potrebe tehničkog održavanja i generalno servisni pristup krovu urađene su staze za kretanje ljudi, protivkliznom, ojačanom PVC-P membranom MAPEPLAN PVC WALKWAY.

PRORAČUN OPTEREĆENJA VETROM I SISTEM TAČKASTOG PRIČVRŠĆIVANJA

Vetar ima veliki uticaj na elemente objekta, jer proizvodi jake sile potiska, podjednako na kosim i na ravnim krovovima. Kod ravnih krovova opterećenja su, na primer, i do nekoliko puta veća po obodu nego u centralnom delu krovne površine. U ovom kontekstu, veoma je bitno da završne hidroizolacione membrane, koje se ugrađuju u sistemu sлагanog krova, budu adekvatno pričvršćene kako ne bi došlo do odvajanja od podloge. Zato je, pre početka izvođenja radova, tehnička služba Mapei za potrebe ovog projekta izradila tzv. „wind uplift calculation” — proračun opterećenja vetrom krovne konstrukcije. Radi se o softverskom proračunu na osnovu ulaznih parametara kao što su gabarit i visina objekta, oblik krova, orijentacija prema stranama sveta, topografija terena, slojevi i tipovi elementa sлагanog krova. Na osnovu dobijenih rezultata odabran je adekvatan način pričvršćivanja i definisan broj i raspored tačaka za fiksiranje membrane, a samim tim obezbeđena sigurna i pouzdana završna obrada krova.

POLIMER-CEMENTNE HIDROIZOLACIJE

U skladu sa projektnim zahtevom, za pozicije gde je definisana primena fleksibilne polimer-cementne hidroizolacije — za kupatila u sobama, u spa centru i kompletnom bazenskom kompleksu (zatvoreni i otvoreni bazen i plažni deo), projektant i izvođač su se opredelili za jedan od Mapeijevih najpoznatijih hidroizolacionih proizvoda — MAPELASTIC, koji preporučujemo za hidroizolaciju balkona, terasa, kupatila i bazena. Ova dvokomponentna hidroizolaciona membrana ugrađuje se na adekvatno pripremljenu podlogu metalnom gletiricom, u dva sloja, u ukupnoj debljini od najmanje 2 mm. Pri nanošenju prvog sloja, vrši se ojačanje umetanjem mrežice od alkalootpornih staklenih vlakana MAPENET 150. Vertikalni i horizontalni spojevi površina obrađuju se gumiranim trakom MAPEBAND. Sistem omogućava veliko premošćavanje pukotina po EN 14891A.8.2 od čak 0,9 mm, čime se izdvaja od većine polimer-cementnih masa, a čvrstoća prijanjanja prema EN 14891A.6.2 iznosi 0,8 N/mm². Preko ovako izvedenog hidroizolacionog sistema direktno se može vršiti lepljenje završne obloge

adekvatnim lepkom, bez dodatne pripreme podloge.

Prodori u bazenima na ovom projektu obrađeni su hidroekspanzivnom pastom za zaptivanje MAPERPOOF SWELL. U pitanju je fleksibilna, jednokomponentna, hidrofilna, ekspandirajuća pasta u tubi koja se nanosi po obimu prodora, u širini od desetak milimetara. U kontaktu sa vodom pasta se povećava u zapremini, čime se sprečava procurivanje. Ograničavanje ekspanzionih karakteristika izvršeno je dvokomponentnim, tiksotropnim, epoksidnim lepkom za konstruktivno lepljenje — ADESILEX PG1.

TEHNIČKI PODACI

Hotel Tonanti, Vrnjačka Banja

Investitor: Tonanti d.o.o., Beograd

Glavni izvođač radova: Modus d.o.o., Veliko Gradište

Odgovorni izvođač radova: Dobrivoje Vladić

Projektant: Atelje Grbić, Beograd

Odgovorni projektant: Sanjin Grbić, d.i.a.

Izvođač opisanih radova: Mil Build d.o.o., Beograd

Rukovodioci opisanih radova: Miloš Zdravković i Miloš Ribić

Vreme izvođenja radova: 2018–2019.

Mapei koordinator: Vladimir Ubavić

PROIZVODI MAPEI

Hidroizolacija ravnih krova: Mapeplan

VB PE SD 220, Mapeplan M15,

Mapeplan lim, Mapeplan D15,

Mapeplan slivnik, Mapeplan prelivni slivnik, Mapeplan Walkway,

Mapeflex PU45FT

Hidroizolacija bazena, spa i velnes centra:

Mapelast, Mapenet 150, Mapeband,

Mapeproof Swell, Adesilex PG1

Hidroizolacija kupatila: Mapelast, Mapenet 150, Mapeband

Za više informacija posetite www.mapei.rs i www.mapei.com

Hotel Mona Plaza

NOVI ŠARM STAROG BEOGRADA

samo u Srbiji. Zahvaljujući njegovim svojstvima, potrebno je samo 4 dana da se vlaga u podlozi spusti na 2 %, mereno po CM metodi (pri temperaturi od +23°C i relativnoj vlažnosti vazduha od 50 %). Osim ovoga, još jedna od velikih prednosti je i mehanička otpornost u odnosu na tradicionalne mešavine — visoka čvrstoća pri pritisku (>30 MPa posle 28 dana). Zahvaljujući ovome, vezni estriši mogu da se izvode u debljinama od samo 1 cm, za razliku od klasičnih cementnih košuljica. To značajno smanjuje opterećenje konstrukcije i količinu ugrađenog materijala. Veza između betona i estriha spravlja se od lateksa sintetičke smole PLANICRETE, vode i TOPCEM-a u odnosu 1:1:3. TOPCEM je upotrebljen na svim pozicijama gde je zahtevano brzo sušenje ili minimalna debljina estriha.

Na klasičnim cementnim košuljicama nisu retke pojave prslina usled brojnih uzroka. Pre postavljanja podnih obloga, sve prsline na tradicionalno spravljenim estrisima su monolitno zalivene Mapeijevim dvokomponentnim lepkom za konstruktivno lepljenje na bazi epoksidne smole — EPORIP.

HIDROIZOLACIJA ZIDOVA NA PODZEMNIM ETAŽAMA

U podzemnim etažama objekta, gde se nalaze tehničke prostorije, situacija na terenu nalagala je izvođenje hidroizolacije sa unutrašnje strane. Izbor investitora i izvođača za ovu intervenciju bio je PLANISEAL 88, osmotska cementna masa za hidroizolaciju zidanih i betonskih konstrukcija. Ova hidroizolaciona masa se izuzetno lako nanosi četkom, gletericom ili prskanjem, ima odličnu prionjivost na podlogu i stvara potpunu hidroizolaciju površina čak i u prisustvu negativnog pritiska. Uz to, ima i zadovoljavajuću estetiku. Paropropusna je i ima čvrstoću prianjanja na beton veću od 2 N/mm² (posle 28 dana). Radi veće elastičnosti, lakšeg nanošenja i boljeg prianjanja na podlogu, u masu je dodat lateks sintetičke gume PLANICRETE. Spojevi zidova i podova u vidu zalučnog holкера i dersovanje urađeni su vo-

donepropusnim malterom spravljenim od cementa i agregata sa dodatkom lateksa PLANICRETE i sredstva za postizanje vodonepropusnosti IDROSILEX LIQUIDO. Na koti terena sa spoljašnje strane, da bi se sprečio eventualni prodor atmosfere vode, spojevi zidova i trotoara zaštićeni su elastičnom, cementnom hidroizolacionom membranom MAPELASTIC FOUNDATION. Ova dvokomponentna hidroizolaciona masa pretežno se upotrebljava kod temeljnih i podrumskih zidova od opeke ili betona. Nanosi se gletericom, valjkom ili četkom a odlikuje je odlična sposobnost premošćavanja prslina uz moguće izduženje veće od 60 % posle 28 dana. U ovom slučaju, navedeno svojstvo dodatno je poboljšano armiranjem mrežicom od alkalnooptpornih staklenih vlakana MAPENET 150.

HIDROIZOLACIJA KUPATILA

Za hidroizolaciju kupatila upotrebljena je jednokomponentna polimer-cementna fleksibilna membrana MONOLASTIC. Značajno premošćavanje prslina (više od 0,75 mm) prema SRPS EN 14891-A.8.2 i jednostavno nanošenje četkom, valjkom i gletericom glavna su svojstva ove mase. MONOLASTIC je nanošen u dva sloja, sa vremenskim razmakom od najmanje 2 sata između slojeva i u ukupnoj debljini od najmanje 2 mm. Spojevi zidova i podova obrađeni su gumiranjem trakom MAPEBAND. Dva dana posle nanošenja MONOLASTIC-a bilo je moguće lepljenje keramičkih pločica. Ovde treba napomenuti da upotreba polimer-cementnih sistema dozvoljava njihovo polaganje direktno preko hidroizolacionog sloja.

KROVOPOKRIVAČKI RADOVI

Hidroizolacija ravnog krova izvedena je sintetičkom membranom na bazi polivinil-hlorida (PVC-P) MAPEPLAN B15. Na betonsku ploču najpre je postavljena parna brana u vidu bitumenske membrane sa aluminijumskim uloškom POLYVAP RADONSHIELD. Preko termoizolacije je izveden sloj za pad a zatim položen polipropilenski geotek-

Početkom godine, turističku ponudu Beograda upotpunio je hotel Mona Plaza, najnovija investicija kompanije Mona Hotel Management. Nalazi se na urbanoj lokaciji u donjem delu Dorćola, na uglu ulica Cara Uroša i Solunske, na mestu na kojem se nekada nalazila prva srpska fabrika čokolade čiji je tvorac bio trgovac i industrijalac Kosta Šonda. Ovim projektom sačuvan je deo istorijske baštine Beograda, jer se jedan deo hotelskih smeštajnih kapaciteta nalazi upravo u zgradi stare fabrike, što će biti poseban i nesvakidašnji doživljaj za goste.

Hotel je kategorisan sa 4 zvezdice, a svojim posetiocima nudi 170 soba. Projekat je zadržao industrijske i istorijske elemente i iskombinovao ih sa savremenim dizajnom. U okviru hotela je i multifunkcionalni kongresno-izložbeni prostor površine preko 2.000 m², kafeterija sa bogatom ponudom čokoladnih poslastica, restoran, bar, velnes i fitness centar te garaža na dva nivoa ispod zemlje.

BRZOSUŠEĆI ESTRISI BEZ SKUPLJANJA

Odgovor na kratke rokove u izvođenju jeste upotreba brzosušućih materijala. Zato je za izradu estriha na ovom objektu upotrebljeno specijalno brzosušće hidrauličko vezivo TOPCEM, čiji je kvalitet dokazan u praksi na stotinama hiljada kvadrata izvedenih košuljica,

stil POLYDREN PP500. Završna hidroizolaciona membrana MAPEPLAN B15 mehanički je fiksirana u podlogu preko geotekstila. Fiksiranje na atakama je vršeno varenjem za mehanički pričvršćenu lajsnu od MAPEPLAN lima kaširanog PVC-om, debljine 1,8 mm. Spoj između lima i betona ispunjen je trajnoelastičnom poliuretanskom masom MAPEFLEX PU45. Detalji kao što su unutrašnji i spoljašnji uglovi izvedeni su namenskom membranom za izradu detalja MAPEPLAN D. Pored navedenih, na objektu su ugrađivani i prateći proizvodi poput MAPEPLAN slivnika i otparivača, koji hidroizolacioni sistem čine kompletnim.

LEPLJENJE KERAMIČKIH PLOČICA VELIKIH FORMATA

Deformacije između obloge i podloge posebno su izražene kod keramičkih pločica velikih dimenzija, što uslovljava primenu deformabilnih lepkova. Za velike formate na ovom projektu, specijalizovani izvođači su se opredelili za Mapeijev lepak KERAFLEX MAXI S1, sa produženim otvorenim vremenom, odlične obradljivosti, koji se po standardu SRPS EN 12004 svrstava u klasu C2 TE, a odlikuje ga mogućnost nanošenja u debljini do 15 mm. Čak i pored toga, zadovoljava klasu S1 po SRPS EN 12002, što ga izdvaja od lepkova iste

klase koji su prisutni na tržištu. Ima čvrstoću prijanjanja od čak 2,6 Mpa (posle 28 dana).

Zahvaljujući savremenoj tehnologiji, danas je moguće proizvesti keramičke pločice dimenzija koje prelaze 3,0 m dužine i 1,5 m širine. Ovi, nazovimo ih ultraveliki formati, pružaju brojne dizajnerske mogućnosti, ali u pogledu ugradnje zahtevaju posebne mere — besprekorno ravnu podlogu, specijalne vrste lepkova, poseban alat i veštinu izvođača. Kao odgovor na rast popularnosti velikih formata, Mapei je razvio asortiman cementnih lepkova Ultralite, koji su specijalno formulisani za ovu namenu. Jedan od njih, ULTRALITE S2 — jednokomponentni, poboljšani, visokodeformabilni cementni lepak, sa produženim otvorenim vremenom, upotrebljen je za lepljenje velikoformatne keramike u holovima.

Neki od razloga za upotrebu lepkova iz linije Ultralite su veća izdašnost (15 kg lepka iz asortimana Ultralite odgovara količini od 25 kg tradicionalnog lepka),

veća viskoznost u odnosu na tradicionalne lepkove, što poboljšava obradljivost i znači fizički lakše i brže izvođenje, lakša manipulacija na gradilištu i niži troškovi prevoza koji su posledica lakših vreća.

Na metalnim podlogama, kao što je pod lifta, keramičke pločice su polagane pomoću dvokomponentnog lepka na bazi reaktivnih smola KERALASTIC T, koji se može primenjivati na brojnim vrstama podloga, između ostalog i na malteru, betonu, asfaltu, drvetu, metalu, PVC-u, itd.

KERALASTIC T ima početnu čvrstoću prijanjanja od 2,6 N/mm². Odlikuje ga i vodonepropusnost pa se kod nanošenja u dva sloja može smatrati i hidroizolacionim slojem.

Sve keramičke površine su fugovane poboljšanom, brzovezujućom i brzосуšećom cementnom masom ULTRACOLOR PLUS, koja je vodoodbojna zahvaljujući tehnologiji Drop-Effect® i otporna na pojavu buđi (tehnologija BioBlock®). Proizvodi se u 34 boje, što predstavlja najširu paletu među masama za fugovanje na tržištu. U identičnim bojama dostupna je i acetatna silikonska masa MAPESIL AC, koja je na ovom projektu upotrebljena za zaptivanje dilatacionih spojeva na površinama pod keramičkim pločicama.

TEHNIČKI PODACI

Hotel Mona Plaza, Beograd, Srbija

Investitor: Mona Hotel Management

Generalni izvođač: ZOP Inženjering d.o.o., Beograd

Izvođač hidroizolaterskih radova:

Grating KB d.o.o., Beograd

Izvođač keramičarskih radova:

Dijagonala-Janković

Rukovodilac hidroizolaterskih radova:

Vesko Bojkovski, d.i.g.

Vreme izvođenja radova: 2018–2019.

Mapei koordinator: Nebojša Janić

PROIZVODI MAPEI

Priprema podloge: Planicrete, Topcem, Eporip

Hidroizolacija garaža: Planiseal 88, Idrosilex Liquido, Planicrete, Mapelastic Foundation, Mapenet 150

Hidroizolacija mokrih čvorova: Monolastic, Mapeband

Hidroizolacija krova: Mapeplan B15, Mapeplan D15, Mapeplan slivnik, Mapeplan otparivač, Mapeplan PVC lim, Mapeflex PU45

Lepljenje i fugovanje keramičkih pločica: Keraflex Maxi S1, Ultralite S2, Ultracolor Plus, Mapesil AC

Za više informacija posetite www.mapei.rs i www.mapei.com

Vila Emilia

ADAPTACIJA BISERA VRNJAČKE ARHITEKTURE SA POČETKA XX VEKA

Istorija korišćenja vrnjačkih mineralnih voda seže u duboku prošlost, kada je ove prostore naseljavalo keltsko pleme Skordisci. Tradicija lečenja počinje sa Rimljanima koji su na ovim prostorima sagradili Aqua Orcinae — lečilište koje je bilo u upotrebi od II do IV veka. O tome svedoče arheološki nalazi i izvor tople mineralne vode Fons Romanus (Rimski izvor). Početak moderne istorije banje vezuje se za 1868. godinu, kada je izvršena kaptaža dva izvora tople mineralne vode.

Jedna od specifičnosti Vrnjačke Banje je i njena arhitektura. Najlepši ukras i jedinstveni istorijsko-kulturni spomenici banje su vile, koje su naročito ubrzanim tempom građene od polovine XIX veka do kraja 30-tih godina XX veka. Većina njih je još uvek u upotrebi, a mnoge su renovirane i pretvorene u moderne ugostiteljske objekte. Jedna od najprepoznatljivijih među njima je vila Emilia, iz 1903. godine, koja je tipičan predstavnik stare vrnjačke arhitekture. Pre drugog svetskog rata bila je poznata kao vila Arnovljević, a zatim Sutjeska, da bi od 1997. do prošle godine nosila ime San.

PRESECANJE KAPILARNE VLAGE

Podizanje kapilarne vlage je jedna od najčešćih pojava kod starih zidanih objekata. Rastvorene soli koje vlaga nosi sa sobom šire se kroz zid, talože se u porama materijala i skraćuju njihov životni vek, čak i kada se radi o isušujućim malterima. Isušivanjem, soli kristališu i tom prilikom se stvaraju naponi koji dovode do odvajanja maltera od podloge. Umesto mehaničkog presecanja vlage koje može da utiče na stabilnost objekta, Mapei predlaže hemijsko presecanje sredstvima za injektiranje. U tu svrhu, razvijen je MAPESTOP, sredstvo za injektiranje na bazi mikroemulzije, koncentrovanog silana i siloksana, koje je upotrebljeno i na ovom objektu. Postupak započinje bušenjem niza rupa prečnika 15–16 mm u zidu, pod uglom u odnosu na pod (cca 10°), na oko 15–20 cm od poda, na međusobnom rastojanju od 20–25 cm i do dubine oko 2/3 debljine zida. MAPESTOP se zatim injektira u svaku pojedinačnu rupu gravitacionom metodom pomoću namenskih posuda — levkova iz kompleta MAPESTOP DIFFUSION KIT.

Posle otprilike 3–4 nedelje, kada vlaga u zoni iznad područja injektiranja ispari, rupe se zatvaraju malterom i nastavlja se sa obradom zidova.

HIDROIZOLACIJA SUTERENSKIH PROSTORIJA

Kako bi se izbegao iskop zemlje, hidroizolacija suterenskih zidova na ovom objektu rađena je sa unutrašnje strane. Najpre je uklonjen stari malter do opeke a zidovi očišćeni od nečistoća i ostataka materijala i soli koji bi mogli da utiču na prionjivost. Očišćene površine su dersovane vodonepropusnim malterom spravljenim od cementa i agregata sa dodatkom lateksa PLANICRETE i sredstva za postizanje vodonepropusnosti — IDROSILEX LIQUIDO. Spojevi zidova i podova su obrađeni istim materijalima u vidu zalučnog holkera. Hidroizolacija zidova je izvedena cementnom osmotskom masom PLANISEAL 88 sa dodatkom lateksa sintetičke smole PLANICRETE. PLANISEAL 88 posebno se preporučuje za sanaciju podzemnih zidova izloženih prodoru vode i dejstvu vlage, čak i u slučajevima negativnog pritiska vode

do 1 bara. U pitanju je paropropustan materijal koji ima čvrstoću prijanjanja na beton veću od 2 N/mm² posle 28 dana.

HIDROIZOLACIJA KUPATILA I TERASA

Za hidroizolaciju kupatila i terasa odabrana je fleksibilna, dvokomponentna, polimer-cementna membrana MAPELASTIC, koja je nanošena gletelicom u dva sloja ukupne debljine od najmanje 2 mm. U njen prvi, još uvek sveži sloj, umetnuta je mrežica od alkalnootpornih staklenih vlakana MAPENET 150. Spojevi zidova i podova su obrađeni gumiranom trakom MAPEBAND. MAPELASTIC ima odličnu čvrstoću prijanjanja, veću od 1,0 N/mm², a potpuno je vodonepropustan do pozitivnog pritiska od 1,5 bara. Otporan je na cikluse smrzavanja i odmrzavanja, i to na više od 300 ciklusa (UNI7087), a moguće rastezanje (DIN 53504) nakon 28 dana je 30 %, što je važno zbog premošćavanja eventualno naknadno nastalih pukotina u podlozi.

LEPLJENJE KERAMIČKIH PLOČICA

Na pozicijama gde je ugrađena elastična hidroizolaciona membrana MAPELASTIC, lepljenje keramike izvedeno je poboljšanim cementnim lepkom ADESILEX P9, klase C2 TE, sa produženim otvorenim vremenom i bez klizanja na vertikalnim površinama, kod koga su moguće korekcije na oblozi čak i do 60 minuta nakon polaganja. Na ostalim površinama keramičke pločice su polagane cementnim lepkom KERABOND T, klase C1T. Sve površine su fugovane brzosušućom, vodoodbojnom masom za fugovanje ULTRACOLOR PLUS. Pored

vodoodbojnosti (zahvaljujući tehnologiji DropEffect®), ova masa sadrži i dodatke za sprečavanje nastanka buđi (BioBlock®), a raspoloživa je u čak 32 boje. Primenjuje se za fuge širine od 2 do 20 mm i jednostavna je za ugradnju. Horizontalne površine na kojima je upotrebljen ULTRACOLOR PLUS prohodne su nakon samo 3 sata dok puno opterećenje mogu da prihvate već nakon 24 sata. Spojevi i dilatacije zapunjeni su acetatnom silikonskom masom MAPESIL AC.

OBNOVA FASADE

Istorijski objekti zidani opekama malterisani su uglavnom bescementnim malterima. Prvi korak u sanaciji fasade bio je izbor materijala sličnog sastava, a prvenstveno sličnih paropropusnih svojstava sa originalnim malterom. Uzimajući u obzir dosadašnja iskustva tehničke službe Mapei na sanaciji fasada istorijskih objekata, kao osnovni sloj odabran je bescementni, paropropusni, isušujući malter MAPE-ANTIQUÉ NHL INTONACO. Spravljen je na bazi hidrauličnog kreča i eko-pucolana i naročito često se upotrebljava na istorijskim objektima jer ima karakteristike veoma slične materijalima koji su u prošlosti korišćeni pri izgradnji: mehanička čvrstoća, modul elastičnosti, poroznost i paropropusnost ($\mu < 10$). Takođe, ima i druga svojstva koja ga čine otpornim na razne hemijske i fizičke pojave, kao

što su ciklusi zamrzavanja i odmrzavanja, dejstvo kišnice ili pojava pukotina usled plastičnog skupljanja. Kao drugi sloj preko njega je nanet vodoodbojni, jednokomponentni, normalnovezujući malter fine granulacije PLANITOP 200, kojim je postignuto fino izravnavanje površine. Posle 7 dana od nanošenja završnog maltera, fasada je ofarbana u nijansu po boji investitora, zidnom bojom u vodenoj disperziji SILANCOLOR PAINT, koji je deo Mapeijevog sistema zidnih premaza na bazi siloksana Silancolor®. Pored završne boje, ovaj sistem sadrži osnovni premaz za regulisanje upojnosti, poboljšanje prijanjanja i otpušavanje SILANCOLOR PRIMER, kao i osnovnu boju SILANCOLOR BASE COAT, kojom se po potrebi može postići dodatna ujednačenost površine, pre nanošenja završnog sloja. SILANCOLOR PAINT PLUS zidovima daje atraktivnu, glatku, mat površinu koja je baršunasta na dodir, a dostupna je u velikom broju nijansi iz Mapeijeve kolekcije boja ColorMap®. Sve proizvode iz asortimana Silancolor® odlikuju izrazita vodoodbojnost i visoka paropropusnost, otpornost na dejstvo agresivnih hemijskih supstanci iz atmosfere i otpornost na UV zrake. Karakteristike materijala potvrđene su brojnim ispitivanjima u italijanskim i evropskim laboratorijama, dok je paropropusnost potvrđena i lokalno, ispitivanjem u Institutu za ispitivanje materijala u Beogradu.

SLIKE 1 i 2: Nanošenje maltera PLANITOP 200.

TEHNIČKI PODACI

Vila Emilia, Vrnjačka Banja

Vreme izgradnje objekta: 1903. godina

Investitor: LEM Estate d.o.o., Medveđa

Projektant: Alfa kvadrat, Vrnjačka Banja

Odgovorni projektant: Đorđe

Ostojić, d.i.a.

Generalni izvođač radova: Mošić

d.o.o., Kragujevac

Rukovodilac radova: Ivica Mošić, d.i.g.

Vreme izvođenja radova:

2019. godina

Mapei koordinatori: Nemanja Đerić,
Vladimir Ubavić

PROIZVODI MAPEI

Hidroizolacija suterenskih zidova:

Planiseal 88, Idrosilex Liquido, Planicrete

Hidroizolacija kupatila i terasa:

Mapelast, Mapeband, Mapenet 150

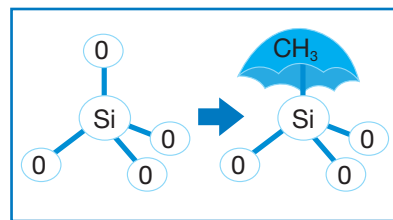
Lepljenje i fugovanje keramičkih pločica:

Adesilex P9, Kerabond T, Ultracolor Plus, Mapesil AC

Fasaderski radovi: Mape-Antique NHL Intonaco, Planitop 200, Mapenet 150, Silancolor Primer, Silancolor Paint

Za više informacija posetite
www.mapei.rs i www.mapei.com

Sistem fasadnih boja i maltera Silancolor

HEMA 1: Uporedni prikaz molekula kvarca i molekula siloksana.

Boje i premazi za završnu obradu zidova su smeše manje ili više tečne konzistencije, koje na podlozi stvaraju prijanjajući kontinuirani sloj. Osnovna namena završnih premaza je da zaštite površine od habanja i atmosferskih uticaja i daju im estetsku vrednost.

Glavna komponenta završnog premaza, od koje zavisi otpornost, trajnost i nivo zaštite zida, jeste vezivo koje može biti mineralno ili sintetičko. Osim veziva, sastav proizvoda za završnu obradu zidova čine i:

- pigmenti koji mu daju boju,
- punioci koji služe za ispunjavanje i ujednačavanje neravnina na zidnim površinama i
- aditivi koji se koriste za postizanje specifičnih performansi.

Među najvažnije grupe završnih premaza na mineralnoj bazi spadaju oni na bazi silikata i siloksana.

ZAVRŠNI PREMAZI NA BAZI SILIKATA

Silikati su najzastupljenija klasa minerala u zemljinoj kori. Dobijaju se od silike ili kvarcnog peska (silicijum-dioksida) spajanjem s kalijum-karbonatom na temperaturi iznad 1.300°C. Kasnije otapanje u vodi pod visokim pritiskom i temperaturom, u rotirajućim autoklavima, omogućava dobijanje modifikovanog kalijum-silikata, koji se u Mapeiju koristi kao mineralno vezivo za proizvode iz asortimana Silexcolor. Vezivna moć veziva na bazi modifikovanog kali-

jum-silikata proizlazi iz njegove sposobnosti da se kao jedinstvena celina učvrsti na podlogu. Bitni elementi za tu reakciju su CO₂ iz atmosfere i kiselost kalcijuma iz zidne konstrukcije. Proizvodi iz programa Silexcolor težinski sadrže manje od 5 % sintetičkog veziva pa se stoga mogu definisati kao proizvodi na mineralnoj osnovi, u skladu sa normom DIN 18363. Usaglašenost sa pomenutom normom garantuje i maksimalnu moguću paropropusnost proizvoda za završnu obradu.

ZAVRŠNI PREMAZI NA BAZI SILOKSANA

Završni premazi na bazi siloksana kao vezivo koriste derivate kvarcnog peska koji odgovarajućim hemijskim reakcijama vezuju anorganski deo (tj. silicijum) sa drugim organskim delovima (uopšteno grupama metila ili etila), čime se dobijaju silikonske ili siloksanske smole. Ove dve vrste veziva pripadaju porodi-

MAPEI SISTEMI
ZA ZAVRŠNU OBRADU ZIDOVA

SISTEM NA BAZI SILIKATA

SILEXCOLOR®, na bazi modifikovanog kalijum-silikata, u vodenoj disperziji, za zaštitu i dekorativnu obradu.

SISTEM NA BAZI SILOKSANA

SILANCOLOR®, na bazi silikonskih smola u vodenoj disperziji, visoke vodoodbojnosti, za zaštitu i dekorativnu obradu svih zidnih površina.

1

2

3

4

5

ci silikona i sastavni su deo linija Mapei proizvoda Silancolor, Silancolor Plus i Antipluviol. Specifičnost ovih sistema su visoka vodoodbojnost u kombinaciji sa dobrom paropropusnošću. Optimalno prijanjaju na zidnu podlogu koja zadržava poroznost i bez potpunog zatvaranja pora. Na taj način zadovoljavaju se obe, međusobno suprotne karakteristike – visoka vodoodbojnost s niskom paropropusnošću.

SLIKE 1 i 2: Do pojave iscvetavanja soli dolazi u procesu sušenja vlažnih zidova, kada se u vodi rastvorive soli difuzijom zajedno sa vodom iznose ka površini.

SLIKA 3: Prodiranjem vode duboko u podlogu, javlja se korozija čelične armature.

SLIKA 4 i 5: Odvajanje završnih slojeva na fasadi izazvano difuzijom vodene pare.

SLIKE 6 i 7: Pukotine na fasadama usled neprekidnih ciklusa hidratacije/kristalizacije soli.

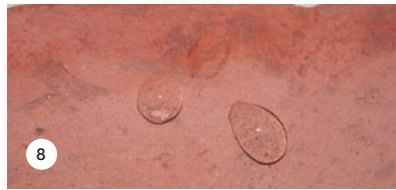
SLIKE 8 i 9: Svi proizvodi iz asortimana Silancolor imaju izrazitu vodoodbojnost.

6

7

8

9

DEJSTVO VODE NA ZIDOVE

Voda je jedan od glavnih uzroka naglog propadanja fasada na objektima. Mehanizam kroz koji voda stupa u interakciju sa zidovima, uzrokujući njihovo progresivno, neprekidno propadanje, prilično je jednostavan i može se pripisati različitim „stanjima“ u kojima voda može da se nađe u prirodi: tečno (kiša), čvrsto (led) i gasovito (vodena para).

Kišnica prodire u konstrukciju kroz porozne fasadne površine ili oštećenja na fasadi, što dovodi do posledica kao što su iscvetavanje soli, korozija armature, pojava pukotina, buđi, a zadržavanje vode u zidovima povećava i koeficijent toplotne provodljivosti, dovodeći do gubitka izolacionih moći i do 30 %. Pri niskim temperaturama, kada voda iz tečnog pređe u čvrsto stanje (led), neizbežno dolazi i do pucanja zidova. Sa druge strane, pri visokim temperaturama, prilikom prelaska apsorbovane vode u vodenu paru, dolazi do naprezanja koja dovode do odvajanja završnih slojeva na fasadi.

Budući da je prisustvo vode glavni uzrok propadanja zidova, rešenje za pomenute probleme može biti vrlo jednostavno: držati vodu što dalje od zidova!

ASORTIMAN SILANCOLOR

Inovacije i istraživanja u oblasti fasadnih obloga najbolje se ogledaju u Mapei sistemu boja i premaza na bazi siloksana – Silancolor®. Svi proizvodi iz asortimana Silancolor® imaju izvanredna svojstva, a prvenstveno izrazitu vodoodbojnost (sl. 8 i 9) i visoku paropropusnost, što znači da ovaj fasadni sistem sprečava prodor atmosfere vode u unutrašnjost zidova, istovremeno dozvoljavajući vodenoj pari da se kreće kroz zid i izađe na površinu a da pritom ne izazove oštećenja.

Sistem Silancolor® čine osnovni premaz SILANCOLOR PRIMER, osnovna boja SILANCOLOR BASE COAT i tri vrste završnih obloga – SILANCOLOR

SISTEM PROTIV BUĐI

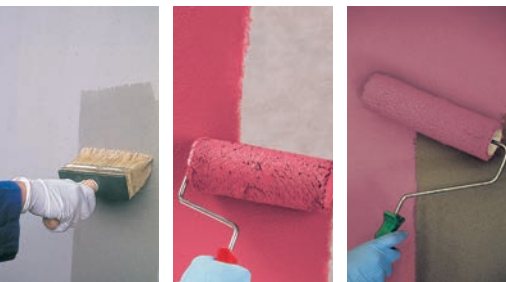
SILANCOLOR® PLUS, na bazi silikonskih smola u vodenoj disperziji, visoke vodoodbojnosti i sa dodacima protiv stvaranja algi i buđi.

BEZBOJNI VODOODBOJNI SISTEM

ANTIPLUVIOL®, na bazi siloksana, visoke vodoodbojnosti, za bezbojnu zaštitu površina.

PAINT, SILANCOLOR TONACHINO i SILANCOLOR GRAFFIATO.

Osnovni premaz SILANCOLOR PRIMER se koristi da bi se ujednačila upojnost površine, poboljšala prionjivost, a takođe eliminisao višak prašine koja bi inače onemogućila vezivanje boje za podlogu. SILANCOLOR PRIMER je bez mirisa i ne sadrži rastvarače, što ga čini pogodnim za upotrebu u zatvorenim ili slabo provetrenim prostorijama. Može se nanositi četkom, valjkom ili prskanjem.

Dalja priprema podloge se nastavlja upotrebom osnovne boje SILANCOLOR BASE COAT, kojom se fino zapunjavaju prsline, vrši dodatno izravnavanje i ujednačavaju boja i upojnost površine, čime se dobija konzistentna podloga, spremna za nanošenje završnog sloja.

SILANCOLOR PAINT je završna boja za zidove na bazi silikonske smole koja kombinuje sve prednosti konvencionalnih mineralnih (SILEXCOLOR PAINT) i sintetičkih boja. Zahvaljujući specijalnoj formuli, istovremeno je paropropusna i vodoodbojna. Za razliku od tradicionalnih sintetičkih boja, na površini formira porozni a ne paronepropusni film, a posebne silicijumske smole sadržane u proizvodu predstavljaju odličnu

	Način nanošenja	Razblaživanje vodom	Potrošnja
Silancolor Primer	četkom, valjkom ili prskanjem	Spreмно za upotrebu	0,1–0,15 kg/m ²
Silancolor Base Coat		Spreмно za upotrebu ili razblaženo sa 5–10 % vode	0,3–0,5 kg/m ² po sloju
Silancolor Paint		Razblaženo sa 15–20 % vode	0,2–0,3 kg/m ² za dva sloja
Silancolor Tonachino 0,7 mm	gletericom	Spreмно za upotrebu	1,7–2,0 kg/m ²
Silancolor Tonachino 1,2 mm			1,9–2,3 kg/m ²
Silancolor Tonachino 1,5 mm			2,2–2,6 kg/m ²
Silancolor Tonachino 2,0 mm			2,6–3,0 kg/m ²
Silancolor Graffiato 1,2 mm			1,9–2,3 kg/m ²
Silancolor Graffiato 1,8 mm			2,4–2,8 kg/m ²

barijeru protiv prodora vode, tako da donji slojevi maltera ostaju uvek suvi. SILANCOLOR PAINT savršeno se vezuje za sve tipove tradicionalnih i isušujućih maltera, kao i za stare, dobro vezane fasadne boje. Njena vodoodbojna svojstva štite podlogu od agresivnih hemijskih supstanci iz atmosfere. Obojene površine ne zadržavaju nečistoće ali se po potrebi mogu lako očistiti. Otporna je na alkale, cikluse pranja, UV zrake a ima i visoku otpornost na starenje, zahvaljujući čemu zadržava svojstva tokom dugog vremenskog perioda. Osim zaštite, SILANCOLOR PAINT zidovima pruža atraktivan, mat završni izgled i glatku površinu koja je baršunasta na dodir. Dostupna je u širokoj paleti boja, a može se upotrebljavati i na unutrašnjim zidovima preko gipsa ili dobro vezane stare boje, nakon tretmana SILANCOLOR PRIMER-om. Potrošnja u velikoj meri zavisi od upojnosti i ravnosti podloge, kao i tehnike nanošenja.

TABELA 1: Osnovne karakteristike proizvoda iz asortimana Silancolor.

SILANCOLOR FASADNI MALTERI

Osim fasadne boje, u sistemu Silancolor® može se birati između dve vrste fasadnih maltera — SILANCOLOR TONACHINO, za izradu tzv. zaglađene odnosno „ful“, „kratz“ ili zrnaste fasade, kao i SILANCOLOR GRAFFIATO, kojim se izrađuju tzv. „rajbovane“ odnosno zaribane fasadne površine.

SILANCOLOR TONACHINO je siloksan-ski malter ojačan vlaknima koji se nanosi kao dekorativni ili zaštitni sloj preko svih tipova cementnih, krečnih i isušujućih maltera, kao završni sloj u fasadnom sistemu Mapetherm, ali i preko postojeće fasadne boje i starih akrilnih ili mineralnih maltera, ako su dobro vezani za podlogu. Nanosi se preko osnovnog premaza SILANCOLOR PRIMER ili osnovne boje SILANCOLOR BASE COAT, metalnom ili plastičnom gletericom ali se može

ELASTOMERNI SISTEM

ELASTOCOLOR®, sistem na bazi akrilnih smola u vodenoj disperziji, za zaštitu betonskih i armiranobetonskih površina.

AKRILNI SISTEM

COLORITE®, boja na bazi čiste akrilne smole u vodenoj disperziji, za zaštitu i dekorativnu obradu unutrašnjih i spoljašnjih zidova.

SLIKE 10, 11, 12 i 13: Osim izrazite vodoodbojnosti i visoke paropropusnosti, sistem Silancolor odlikuje trajnost boja, kojih ima čak 1.002 u ton karti Master Collection.

SLIKE 14 i 15: Jednom kada se pojavi, buđ se veoma brzo širi, kako na spoljnim tako i unutrašnjim zidovima.

nanositi i prskanjem adekvatnom opremom. U zavisnosti od hrpavosti podloge i odabrane granulacije (0,7, 1,2, 1,5 ili 2,0 mm), primenjuje se u jednom ili dva sloja da bi se postigao ujednačen izgled površine. U skladu s tim, i potrošnja zavisi od ova dva faktora.

SILANCOLOR GRAFFIATO se koristi za izradu tzv. „rajbovanih“ odnosno zaribanih fasada. U svom sastavu ima sintetička vlakna koja fasadnu površinu štite od pojave pukotina. Odlično prijanja za podloge od svih tipova tradicionalnih i isušujućih maltera, ali se može nanositi i preko starih fasadnih boja, ako su dobro vezane. Kao i svi proizvodi iz asortimana Silancolor®, vodoodbojan je, paropropusan i ima odličnu otpornost na UV zrake i starenje, što fasadnim zidovima pruža trajnu zaštitu od dejstva vode i vremenskih uslova, uz atraktivan, „zariban“ završni izgled. Pre nanošenja maltera SILANCOLOR GRAFFIATO, potrebno je naneti sloj osnovnog premaza SILANCOLOR PRIMER ili osnovne boje SILANCOLOR BASE COAT. Da bi se dobila ravnomerna površina, preporučuje se nanošenje u dva sloja, u razmaku od 24 h.

ZIDNI PREMAZI OTPORNI NA POJAVU BUĐI

Prisustvo vode, tačnije — vlage, glavni je uzrok biološkog propadanja zidova. Do apsorpcije i zadržavanja vlage na spoljašnjim zidovima može doći usled: klimatskih i atmosferskih uslova

- visoke apsorpcije i niske paropropusnosti fasadnog sklopa
- prisustva toplotnih mostova zbog nepravilne upotrebe materijala različite toplotne provodljivosti i, kao rezultat toga, stvaranja kondenzacije
- blizine vodenih površina ili visokog nivoa vlage u okolnoj zemlji.

Na unutrašnjim zidovima do kondenzacije uglavnom dolazi zbog slabe toplotne izolacije, prisustva toplotnih mostova i loše cirkulacije vazduha, a samim tim i zadržavanja vlage u prostorijama. Kada mikroorganizmi koji izazivaju pojavu buđi (kada dođu do povoljnih uslova za razmnožavanje, vrlo brzo se šire i zahvataju fasadne i druge zidne površine na kućama. Nakupljanje zelenih i crnih naslaga na zidovima nema samo negativan estetski efekat. Prodiranjem mikroorganizama u strukturu zida dolazi do pro-

gresivnog propadanja i odvajanja gornjih slojeva od površine. Dolazi i do pojave neprijatnih mirisa i oslobađanja supstanci sa alergeni ali i toksičnim dejstvom, koji imaju potencijalno visok zdravstveni rizik. Za bojenje zidova koji su posebno skloni dejstvu algi, plesni i gljivica, razvijen je Mapeijev sistem završnih premaza Silancolor® Plus. Osim aktivnog higijenskog učinka, ovaj sistem takođe ima i sve druge prednosti koje su povezane sa proizvodima na bazi siloksana — između ostalih izuzetno visoku vodoodbojnost, dobru paropropusnost, otpornost na starenje i UV zrake. Njegova vodoodbojna svojstva štite podlogu od dejstva hemijskih supstanci iz atmosfere, privlači vrlo malo prljavštine, veoma je otporan na dejstvo kišnice i vrlo trajan. Proizvodi iz ovog sistema se mogu

SISTEM NA BAZI KVARCA

QUARZOLITE®, na bazi akrilnih smola u vodenoj disperziji i mikrogranuliranog kvarca visoke pokrivne moći.

Paleta za završne zidne premaze sadrži čak 1.002 originalne Mapei boje, dobijene sistemom za toniranje **COLORMAP®**.

	Nanošenje	Razblaživanje vodom	Potrošnja
Silancolor Cleaner Plus	četkom	vodom u razmeri 1:3	0,2–1,0 kg/m ²
Silancolor Primer Plus	četkom, valjkom ili prskanjem	spremno za upotrebu	0,1–0,3 kg/m ²
Silancolor Paint Plus	četkom, valjkom ili prskanjem	razblaženo sa 15–20 % vode	0,2–0,3 kg/m ² za dva sloja
Silancolor Tonachino Plus 0,7 mm	gletericom	spremno za upotrebu	1,7–2,0 kg/m ²
Silancolor Tonachino Plus 1,2 mm	gletericom	spremno za upotrebu	1,9–2,3 kg/m ²

TABELA 2: Osnovne karakteristike proizvoda iz asortimana Silancolor Plus.

SLIKA 16: Ispitivanje otpornosti na rast plesni u Petrijevim posudama, izvedeno u Mapeijevoj laboratoriji – sa leve strane je obična boja, a sa desne SILANCOLOR PAINT PLUS koja sadrži aktivne supstance protiv razvoja mikroorganizama.

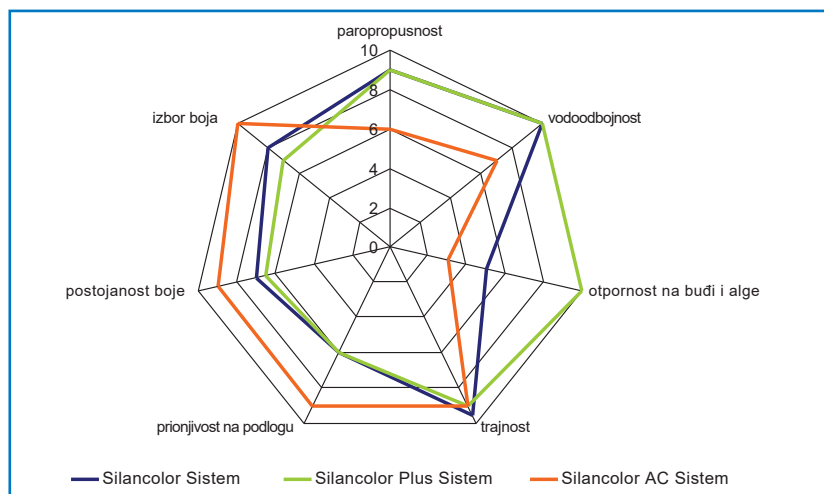
koristiti za farbanje zidova koji već imaju problem sa dejstvom mikroorganizama, nakon prethodnog tretmana sanitizacije, ili kao preventivna mera kod zidnih površina u prostorijama sa povišenom vlažnošću vazduha, kao što su kupatila i kuhinje. Jedan od tipičnih primera primene je na fasadama okrenutim prema severu, koje su posebno sklone rastu plesni, jer su ovi zidovi vlažniji i hladniji.

ASORTIMAN SILANCOLOR® PLUS

Sistem Silancolor® Plus se sastoji i od osnovnog premaza SILANCOLOR PRIMER PLUS, osnovne boje SILANCOLOR BASE COAT PLUS i završnog premaza SILANCOLOR PAINT PLUS ili fasadnog maltera SILANCOLOR TONACHINO PLUS. Važno je napomenuti da se pre bojenja površina na kojima je već doš-

lo do razvoja buđi i algi, najpre mora uraditi detaljno čišćenje sredstvom SILANCOLOR CLEANER PLUS. Ova prethodna radnja je neophodna kako bi se izbeglo ponovno razmnožavanje mikroorganizama. SILANCOLOR CLEANER PLUS sadrži aktivni sastojak sa biocidnim dejstvom, prodire duboko u podlogu i potpuno uklanja buđ, bakterije i gljivice. Nanošenje narednih slojeva je moguće i bez prethodnog čišćenja vodom, što nije slučaj kod primene tradicionalnih sredstava za dezinfekciju na bazi natrijum-hipohlorita ili kvaternarnih amonijum soli. Naprotiv, ako takvi hemijski proizvodi ostanu u zidu, mogu čak ubrzati njihovo propadanje.

SHEMA 1: Sažetak glavnih karakteristika asortimana Silancolor, kao smernica koja nam pomaže da odaberemo najpogodniju vrstu završnog proizvoda u skladu sa specifičnim individualnim zahtevima.

Centralna komponenta sistema Silancolor® Plus jeste boja SILANCOLOR PAINT PLUS, koja takođe sadrži aktivne supstance sa higijenskim dejstvom, kao i druge sastojke koji eliminišu sve uzroke iz okruženja koji uobičajeno podstiču razvoj mikroorganizama. Zajedno sa ostalim proizvodima iz ovog asortimana, čini kompletan sistem koji dugotrajno štiti zidne površine od pojave algi, gljivica i buđi. Osim toga, SILANCOLOR PAINT PLUS zidovima daje i atraktivnu, glatku, mat površinu koja je baršunasta na dodir, a dostupna je u velikom broju nijansi iz Mapeijeve kolekcije boja ColorMap®. Osim glatke površine, u ovom sistemu moguće je imati i tzv. „ful“, „krat“ ili zrnaste fasade, zahvaljujući fasadnom malteru SILANCOLOR TONACHINO PLUS.

SISTEM SILANCOLOR AC

Poslednjih godina tradicionalnim materijalima na bazi siloksana pridružio se novi tip proizvoda – akrilno-siloksanski premazi. Ovaj novi asortiman proizvoda pod nazivom Silancolor® AC korisnicima pruža kombinaciju prednosti akrilnih proizvoda i jedinstvenih performansi garantovanih tehnologijom na bazi siloksana. Završni premazi iz sistema Silancolor® AC imaju dobru vodoodbojnost i paropropusnost, pružaju odličnu zaštitu od UV zračenja, a takođe sadrže sastojke protiv razvoja buđi i algi. Dostupne su u širokom spektru boja iz Mapeijeve ton karte ColorMap®, a intenzitet boja, čak i onih u jarkim nijansama, veoma je postojan.

Završni premazi Mapei mogu da odgovore na različite zahteve projekata a da istovremeno garantuju trajnost i postojanost, zahvaljujući ciljanom izboru sirovina, strogoj selekciji pigmentata i kompatibilnosti sa mineralima iz podloge. Ova tvrdnja proizilazi iz pozitivnih rezultata važnih laboratorijskih ispitivanja kao što je test ubrzanog starenja, koji se izvodi u skladu sa strogim referentnim normama (ASTM G 155, ISO 11341, AFNOR NFT 30-049), laboratorijskim instrumentom „Weather-Ometer“. Na ovaj način potvrđuje se otpornost pigmentata i korišćenih sirovina simulacijom stvarnog ponašanja proizvoda tokom vremena. Važno je pomenuti i da boje Mapei proizvoda za završnu obradu imaju visoku hromatsku stabilnost na otvorenom i visoku otpornost u kiselom okruženju (silikati).

Santander Kulturni centar Botin

NOVI CENTAR ZA UMETNOST, KOJI JE PROJEKTOVAO
RENCO PJANO, DAJE PREDNOST SVETLOSTI I SUPTILNOSTI

Pružajući se preko vode, poput keja u luci na moru, Centar Botin kao da visi nad tlom zahvaljujući nizu nosača i stubova koji propuštaju svetlost tako da posetioци mogu da uživaju u pogledu na zaliv.

Centar je prvobitno zamišljen kao prostor za promociju umetnosti i za obrazovne i kulturne aktivnosti, a nalazi se na strateškom položaju u zalivu Santander, u glavnom gradu pokrajine Kantabrija na severu Španije. Cilj novog projekta bio je preuređenje jedne od ključnih lokacija ovog španskog grada: s pogledom na more, u blizini starog gradskog jezgra i u susedstvu istorijskih bašti Jardines de Pereda.

Izgradila ga je Fundaci3n Botin — fondacija za savremenu umetnosti koju je osnovao Marcelino Botin Sanz de Sautuola, predak sadašnjih vlasnika Banco Santander. Centar Botin otvoren je prošle godine sa ciljem da postane novo turističko središte grada i okoline. Projekat je izradio studio Renca Pjana u saradnji sa španskim projektnim studijom Luis Vidal + Architects. Renca Pjana lično je odabrala porodica Botin za projektovanje i izgradnju ovog muzeja, a za italijanskog arhitektu time je obeležen njegov povratak u svet muzeja, nakon što je radio na projektu Centra Pompidu u Parizu,

auditorijuma Parko dela Muzika u Rimu, Fondacije Bejeler u Bazelu (Švajcarska) i Umetničkog instituta u Čikagu (SAD).

KONSTRUKCIJA KOJA SE PROTEŽE NAD MOREM

Centar Botin, smešten između parka i mora, pruža se paralelno sa javnim pijacom i delimično leži na suvom zemljištu, a delimično lebdi nad morem. Zahvaljujući ovom novom muzeju, ogromno preuređeno lučko područje na keju Albareda, koje je bilo zatvoreno za javnost i korišćeno kao parkiralište, vraćeno je gradu, a vizuelna veza između istorijskog urbanog dela grada i mora je poboljšana i obnovljena. Radovi na uređenju tog područja uključivali su i izgradnju podzemnog tunela dužine 219 m za preusmeravanje magistralnog puta, kao i proširenje vekovima starih bašti Jardines de Pereda do mora, trostruko povećanje raspoložive zelene površine i omogućavanje direktnog pristupa pešaka na morsku obalu. Istočno krilo obuhvata dvospratnu dvoranu sa 300 sedišta, koja se nadnosi nad morem, pružajući jedinstven pogled na Santander i njegov zaliv, kao i obrazovni centar sa učionicama i radnim prostorima. Ovaj deo konstrukcije je osmišljen tako da pruža maksimalnu fleksibilnost kako bi mogao da se

prilagodi različitim potrebama: na primer, dvorana se može koristiti kao dvorana za koncerte, predavanja i konferencije, ili čak zabave, događaje i ceremonije, dok se učionice u obrazovnom centru mogu koristiti za kreativne umetnosti, muziku, ples i kuvanje kako za decu tako i za odrasle.

S druge strane, zapadni deo građevine koristi se za kulturne i umetničke aktivnosti i ima izložbenu galeriju koja se prostire na dva nivoa, ukupne površine 2.500 m², iz koje se pruža pogled i na more i na park. Izložbeni prostor na gornjem nivou osvetljen je prirodnom svetlošću koju propušta kompleks – složena višeslojna konstrukcija od stakla, aluminijuma i belih limova. Nivo prizemlja, opet, ima providnu fasadu i višenamenski prostor sa kafeom, restoranom, prodavnicama i informativnim centrom. Pored fasade na zapadnoj strani građevine nalazi se i amfiteatar koji je „ukopan” u samom parku, sa LED ekranom za projekciju emisija i filmova na otvorenom. Dva tela koja čine Centar prekrivena su u potpunosti sa 280.000 malih keramičkih briketa u boji sedefa koji su mehanički pričvršćeni na podlogu i reflektuju sunčevu svetlost i svetlucanje mora.

U FOKUSU

KERAPOXY CQ

Dvokomponentna epoksidna masa za fugovanje sadrži aktivne agense sa bakteriostatičkim dejstvom i otporna je na stvaranje buđi, zahvaljujući tehnologiji Bioblock®. Po potrebi, može se čistiti. Idealna je za fugovanje keramičkih pločica i mozaika.

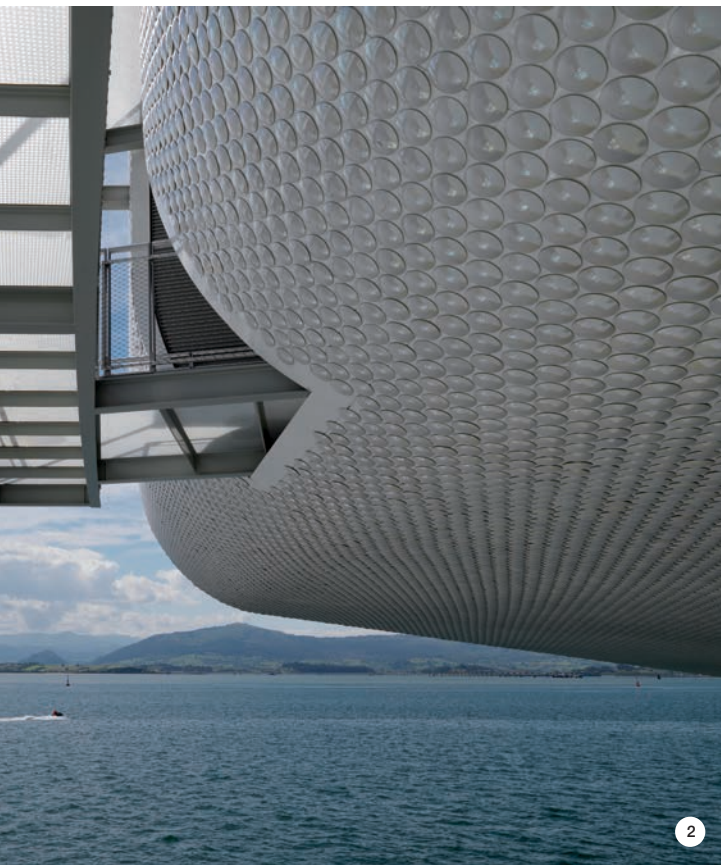
Može se koristiti i kao lepak. Naročito je preporučujemo za fugovanje velikih površina gde se zahteva jednostavna ugradnja i redovno čišćenje.

KVALITETNI UNUTRAŠNJI PROSTORI

Projektni studio RPBW predvideo je upotrebu visokokvalitetnih materijala, u skladu sa arhitekturom zgrade i njenim karakteristikama svetlosti i transparentnosti. Za određene prostore, poput kupatila, garderoba i kuhinjskog prostora, projektanti su se opredelili za posebno rešenje i odlučili su da zidove prekriju mozaicima sastavljenim od malih, sjajnih staklenih pločica u suptilnim nijansama, koje menjaju boju kako se jačina svetlosti menja tokom dana. Mapeijeve tehničke službe su takođe bile uključene u projekat i predložile

2

SLIKA 1: Pogled na kulturni centar i neposredno okruženje.

SLIKA 2: Detalj spoljašnje keramičke fasadne obloge.

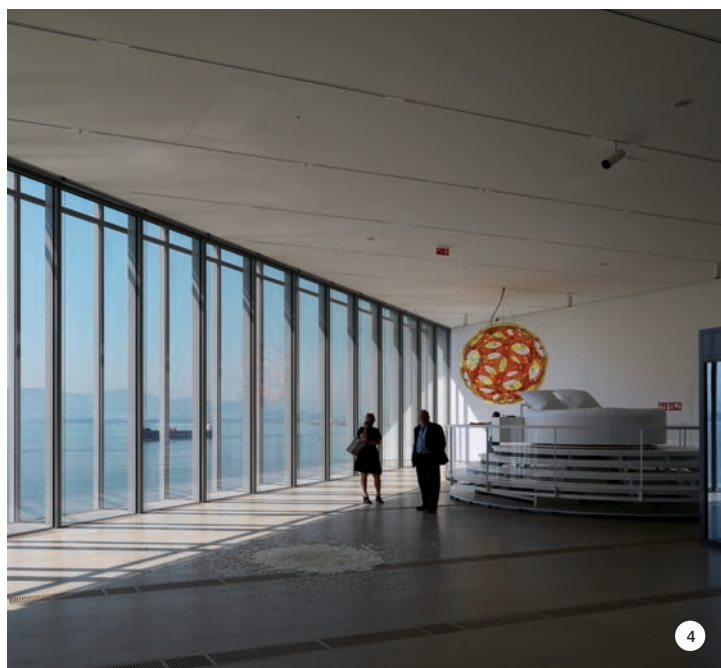
SLIKA 3: Stakleni mozaik u kupatilima lepljene su i fugovane masom KERAPOXY CQ.

SLIKA 4: Keramičke pločice u enterijeru su polagane lepkom ADESILEX P9 i fugovane masom ULTRACOLOR PLUS.

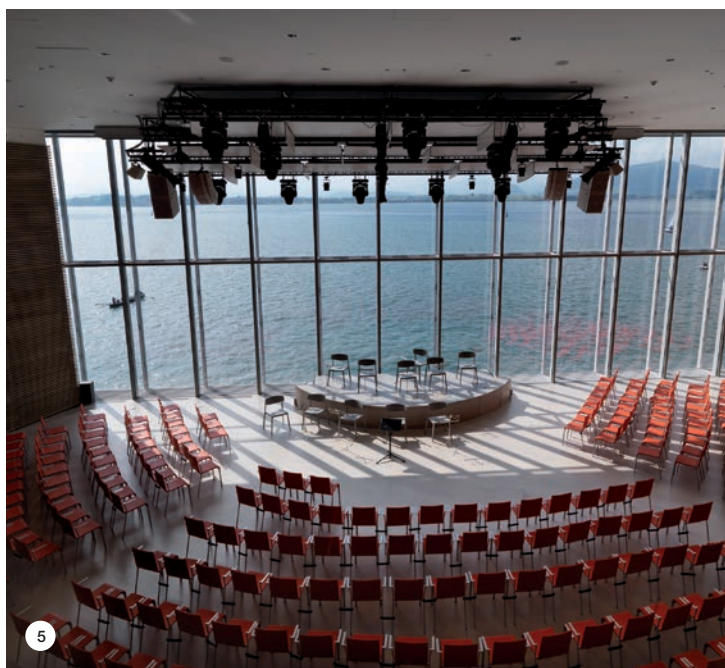
SLIKA 5: Auditorijum u sklopu kulturnog centra.

su kompaniji za ugradnju da koristi KERAPOXY CQ, dvo-komponentnu epoksidnu masu za fugovanje i lepak sa anti-bakterijskim sredstvom i tehnologijom BioBlock®. Ovaj proizvod omogućava izradu podova, zidova i radnih ploča koji su u skladu sa sistemom HACCP i zahtevima Uredbe EZ br. 852/2004 o higijeni hrane.

U zajedničkim prostorima postavljene su keramičke pločice sa cementnim lepkom visokih performansi ADESILEX P9, bez vertikalnog klizanja i sa produženim otvorenim vremenom, za keramičke pločice. Fugovanje je urađeno brzovezujućom i brzosušećom polimer-modifikovanom cementnom masom ULTRACOLOR PLUS koju odlikuju visoke performanse, koja sprečava iscvetavanje, vodoodbojna je sa DropEffect® tehnologijom i otporna na buđ sa BioBlock® tehnologijom, što je čini idealnom za fugovanje spojeva širine od 2 do 20 mm.

4

5

TEHNIČKI PODACI

Centar Botin, Santander, Španija

Period izgradnje: 2015—2017.

Period Mapejeve intervencije: 2016—2017.

Mapejeva intervencija: isporuka proizvoda za ugradnju keramike i staklenih mozaika

Projekat: Studio Renca Pjana, Luis Vidal + Architects

Klijent: Fundacion Botin

Glavni izvođač radova: Ascan - Ohl

Kompanija za ugradnju: Hisbalit

Mapei distributeri: Hisbalit, Azulejos Delgado

Fotografije: Orlando Gutierrez

Mapei koordinatori: Andres Garrudo i Eduardo Jimenez, Mapei Španija

PROIZVODI MAPEI

Postavljanje i fugovanje keramičkih pločica i staklenih mozaika: Adesilex P9, Kerapoxy CQ, Ultracolor Plus

Za više informacija posetite www.mapei.rs i www.mapei.com

MAPEI JE BIO DEO PROJEKATA RADNE GRUPE RENCA PJANA U MILANU I RIMU

Obnova predgrađa – projekat sa Rencom Pjanom

U skladu sa korporativnim vrednostima koje su usmerene na poboljšanje kvaliteta savremenog života, Mapei je isporučio svoje proizvode za dva od četiri projekta koja je izveo tim G124 na čelu sa italijanskim arhitektom Rencom Pjanom. Osim što je dobitnik Prickerove nagrade i autor brojnih svetskih arhitektonskih remek-dela, Renco Pjana je proglašen za doživotnog senatora u italijanskom parlamentu.

Tim G124 – fokusiran na ekonomsku obnovu predgrađa – zapošljava mlade arhitektae po ugovoru u trajanju od godinu dana, koji se plaćaju od senatorske plate Renca Pjana, a koja se u potpunosti koristi za ovaj društveni poduhvat. Nakon isteka ugovora, dolaze nove arhitektae, članovi tima, koji se biraju putem posebnog konkursa.

Mapei je pomogao realizaciju njihovog projekta „Kuća privrženosti“ u ženskom zatvoru u rimskom severoistočnom predgrađu Rebibija, objektu koji je namenjen za

porodične posete.

Mapei je doprineo projektu rešenjima za hidroizolaciju, dekorativnu obradu zidova i drvenih površina, isporučujući širok asortiman svojih proizvoda sa najvišim performansama,

poput MAPELASTIC SMART, MAPEBAND EASY, MAPETEX SEL, ECO PRIM GRIP, ELASTOCOLOR PAINT.

U saradnji sa Politehničkom akademijom iz Milana, Mapei je pomogao u obnovi stare škole u milanskom kvartu Nigvarda. Korišćeni su proizvodi MALECH, DURSILITE BASECOAT, DURSILITE, ELASTOCOLOR PAINT, DURSILAC BASE FILLER i DURSILAC SATIN. Casa di Quartiere (Kuća loka-

lne zajednice), koja je otvorena 20. decembra prošle godine, sada ima novi raspored prostora koji omogućava udruženjima koja se tu okupljaju da maksimalno iskoriste ranije neiskorišćene prostorije i obezbede centar za susrete koji je otvoren za celu gradsku četvrt, odnosno lokalnu zajednicu.

GORE: Renco Pjana sa timom arhitekata koji su učestvovali u realizaciji projekta u ženskom zatvoru u Rebibiji, predgrađu Milana.

O G124

G124 je broj sobe u palati Dustinijani u italijanskom Senatu u Rimu, koja je data na korišćenje arhitekti i doživotnom senatoru u italijanskom parlamentu Rencu Pjanu. Odmah nakon što je postavljen za senatora (zajedno sa dirigentom Klaudijom Abadom), odlučio je da svoju novu ulogu učini sadržajnijom tako što će započeti veliki projekat za Italiju: razvoj predgrađa, koja su budućnost gradova. G124 je radna grupa mladih arhitekata (svi su mlađi od 35 godina i plaćeni su od senatorske zarade Renca Pjana) koje koordiniraju tutori i pomažu im drugi profesionalci (sociolozi, antropolozi, ekonomisti, kritičari, urbanisti...), a koji imaju na raspolaganju godinu dana da rade na projektima preuređenja odabranog predgrađa. Predgrađa se ne mogu sama predložiti za kandidate za projekat G124: tim je taj koji ocenjuje potencijalne kandidate i odlučuje na koje predgrađe će se fokusirati tokom čitave godine.

Kao šlag na torti Mapei zidni premazi za savršen izgled vaših domova

Dekorativni i zaštitni premazi proizvedeni po visokim Mapei standardima

Mapei nudi rešenja za sve građevinske projekte, od temelja do krova, dok će naši završni zidni premazi dati upečatljiv izraz svakom objektu. Proizvedeni po najvišim standardima i vrhunskoj tehnologiji. **Jednostavni su za upotrebu, trajni i otporni na spoljašnje uslove**, i dolaze u više od 1.000 originalnih nijansi.

UZ MAPEI SVE JE OK

Više na: www.mapei.rs i www.mapei.com

 MAPEI
GRAĐEVINSKI LEPKOVI • HIDROIZOLACIONI SISTEMI
HEMIJSKI PROIZVODI ZA GRAĐEVINARSTVO

UZ MAPEI SVE JE OK

Kada birate, birajte **tehnološki napredna rešenja**, stručnost i Mapei proizvode najvišeg kvaliteta.
Za izgradnju novih objekata ili restauraciju i konzervaciju istorijskih građevina.
Napravite razliku, odaberite Mapei – vašeg partnera u izgradnji.

Više na: www.mapei.rs i www.mapei.com

 MAPEI®
GRAĐEVINSKI LEPKOVI • HIDROIZOLACIONI SISTEMI
HEMIJSKI PROIZVODI ZA GRAĐEVINARSTVO

[Svet MAPEI]

Dragi čitaoci,

Pozitivni primeri nam pomažu da koračamo odlučno i napredujemo u životu. Da citiramo reči milanskog gradonačelnika koje je izrekao opraštajući se od Đorđa Skvincija — „Jedinstveni primeri podsećaju nas na to ko smo i koliko možemo da postignemo“. Ove reči vodile su i nas prilikom stvaranja posebnog priloga Sveta Mapei koji je pred vama. Mnogo stranica, a opet premalo da bi na papir stali svi oni mali koraci koje su tokom decenija napravili Đorđo Skvinci i Adrijana Spacoli, a koji su vremenom postali sinonim za izvrsnost, koja je velika zaostavština ovog tandema. Izgradili su Mapei kakav danas poznajemo — svetsku kompaniju prisutnu širom sveta. Bez njihove širine i otvorenosti to se sigurno ne bi dogodilo tako brzo i na takav način. Vodile su ih vrednosti koje su danas retke, a njihov odnos prema radu, baštini, bližnjima i životu pozitivno je uticao na svakoga ko je imao priliku da saraduje sa njima. Bili su nepresušan izvor novih ideja. Rođene vođe, bili su puni empatije i, premda vlasnici kompanije, ni po čemu nisu želeli da se izdvajaju od svih nas. Osmislili su i gradili firmu u uverenju da rad pojedinca doprinosi ukupnom boljitku. Izvrsno su radili svoj posao samo zato što su želeli da rade dobro i odgovorno, i da pruže priliku mladima i široj zajednici, ali i zato što ih je to činilo sretnima. Ostavili su nam dragocenu baštinu i utrli put kojim ćemo lakše ići — kreativnost, način rada, razmišljanje, vrednosti koje su gajili. Njihov rad ugrađen je u naš DNK i treba da ga iskoristimo. Na nama je da ovo zaveštanje pratimo s novom generacijom — Veronika i Marko Skvinci nastavljaju putem svojih roditelja „gledajući u budućnost s optimizmom i osmehom“.

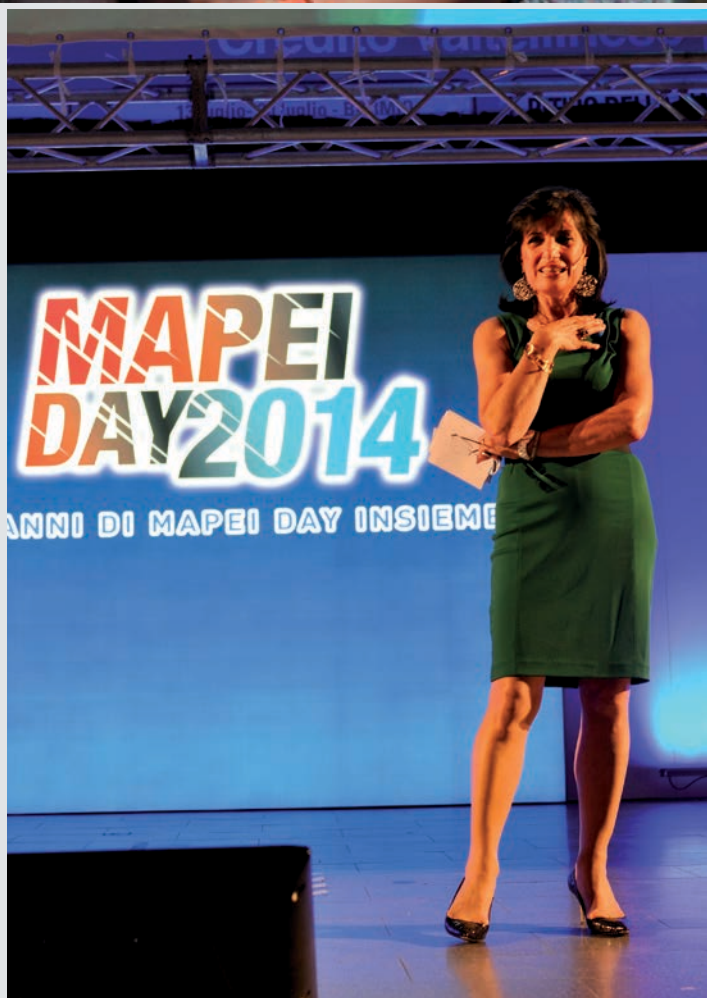
Uredništvo

R. Pozar
Jasni Pošan
Darinka Bratčević
Hađa Lukić Štaupalić
Spacoli

Prošlost koja je stvorila sadašnjost i utrla put budućnosti

Njihov doprinos razvoju kompanije Mapei, hemijske industrije, privrede, ekološkoj osvešćenosti, izvrsnosti komunikacije, sportu, kulturi i društvenoj odgovornosti je neprocenjiv. Ostavili su nam dragoceno nasleđe i na nama je da sledimo tu predanost, predanost poslu i životu.

Kako je Đorđo Skvinci Mapei učinio ve

Đorđa Skvincija sam upoznao u maju 1977. godine kada mi ga je predstavio moj prethodnik Roko Fortunato. Od samog početka je na mene ostavio snažan utisak. Mapeijem je tada rukovodio njegov otac Rodolfo Skvinci. Počeo sam sa radom u Mapeiju nakon tog prvog razgovora, 1. juna 1977. godine. Naša bliska saradnja je trajala u proseku 10 sati dnevno duže od 42 godine. Kad sam se pridružio firmi Mapei, bila je to italijanska porodična firma sa oko 70 zaposlenih, uključujući kancelarijsko osoblje i radnike, i ostvarivala je dobit nešto veću od 7 milijardi lira (danas bi to bilo otprilike 3 miliona evra). Sedište firme i proizvodni pogon bili su na broju 22 u ulici Kafijero u Milanu. Nova fabrika u industrijskoj zoni u gradu Robijano di Medilja, u okolini Milana, otvorena je tek sledeće godine.

Sada bih hteo da se osvrnem na neka od sećanja i ličnih uspomena na naš divan međusobni odnos. Nekoliko godina nakon što sam se pridružio firmi, morali smo da modernizujemo administraciju, poslovne procese i proizvodnju kako bismo se prilagodili savremenim tokovima. Zahvaljujući odluci Đorđa Skvincija, Roka Fortunata, kao i mojoj, prebacili smo se s upotrebe računovodstvenog sistema Litton (koji je bio tek nešto napredniji od pisarice

mašine) na tadašnje najnovije sisteme IBM (34, 36 i AS400), što je donelo revoluciju u naš način poslovanja. Godine 1978. Đorđo Skvinci je odlučio kako je vreme da Mapei krene u svoje prvo inostrano ulaganje. Sećam se svih problema koje smo imali prilikom prenosa korporacijskog kapitala koji nam je bio potreban za početak poslovanja u Kanadi. U to vreme postojao je značajan pritisak za kreditiranje, kao i brojna ograničenja za prenos kapitala. Puni devet meseci ispunjavali smo obrasce i rešavali svu ostalu papirologiju koju su zahtevale dve banke s kojima smo saradivali, a da nismo ostvarili napredak. Posao smo uspeli da zaključimo tek nakon što se g. Skvinci lično sastao s izvršnim rukovodstvom banke tadašnjeg naziva Banca Commerciale Italiana.

U to vreme većinu posla g. Skvinci je obavljao u laboratoriji, gde je učestvovao u istraživanjima s nekoliko najpouzdanijih saradnika. Često sam ga viđao kako sam ispituje nove proizvode ili sprovodi „pull-off“ ispitivanja. U laboratoriji je bio sasvim u svom elementu. Tokom narednih nekoliko godina ulaganja u istraživanja, zapošljavanje mladih kadrova, kao i kupovina najsavremenije opreme stvorili su temelj za poslovni uspeh kompanije Mapei.

Internacionalizacija poslovanja bila je još jedna izuzetno važna aktivnost. Nakon što smo u Kanadi otvorili prvu filijalu, osamdesetih godina smo osnovali još devet filijala na svim kontinentima.

Vredi spomenuti i uspostavljanje podružnice Mapei Arizona, koja je kasnije postala Mapei Corp. Sećam se teškoća sa kojima smo se susreli tokom prvih nekoliko godina ovog važnog poduhvata. Kad smo o tome razgovarali, ja sam bio usredsređen na postojeće teškoće i predložio sam da ponovo razmislimo o tom ulaganju. Njegov odgovor je bio kategoričan: „Peki, ako nismo sposobni da se probijemo na američko tržište, ne treba uopšte da se bavimo ovim poslom“. I taj je put bio u pravu. Danas u Severnoj Americi ostvarujemo dobit od oko milijardu evra i odlično zarađujemo.

Njegov otac Rodolfo je umro iznenada 1984. godine pa je g. Skvinci preuzeo svu odgovornost za celokupno poslovanje kompanije koja je do tada već bila međunarodna grupa firmi. U Latini (u centralnoj Italiji) smo 1987. godine pokrenuli veliku investiciju kako bismo proizvodnju približili klijentima iz centralne i južne Italije i pritom osnovali filijalu Mapei Centro Sud. To nije bilo jedno od onih kratkoročnih ulaganja.

Otvaranje fabrike u Lavalu (Kanada), 1984.

Đorđo Skvinci i Karlo Peki.

ličanstvenim

Štaviše, i nakon više od 30 godina od otvaranja, fabrika u Latini, sa svojim najsavremenijim sistemima i rastućim brojem zaposlenih, i dalje služi na ponos našoj Grupi. I na tom primeru se vidi vizionarsko razmišljanje ovog velikog poslovnog čoveka. Dotaknimo se sad i biciklizma. U svet biciklizma ušli smo 1992. godine jer je g. Skvinci, koji je bio entuzijastični biciklista-amater, verovao kako bi to moglo da predstavlja bitan marketinški alat za promociju naših proizvoda. To ulaganje je potrajalo oko deset godina. Evo nekoliko meni najdražih uspomena iz toga sjajnog vremena. Prvi put kad smo učestvovali u trci Tour de France pozvali smo naše najvažnije klijente da s nama gledaju poslednju etapu na aveniji Jelisejska polja u Parizu, a potom je usledila večera sa celom biciklističkom ekipom u restoranu Tour d'Argent. Bilo je to nezaboravno veče praćeno njegovim završnim govorom kojeg se svi klijenti koji su bili tamo i danas uz radost prisećaju.

Nekoliko godina kasnije, putovali smo zajedno u Bijaric da ispratimo kraj etape neke druge trke Tour de France. Bilo je to u subotu i g. Skvinci je hteo da putujemo jutarnjim letom jer je sa dva važna klijenta dogovorio sastanke pre uživanja u biciklističkoj trci. Drugim rečima, uvek je u najboljoj mogućoj meri organizovao svoje vreme jer mu je posao uvek bio na pameti. Bio je jako uznemiren kad je doneo odluku da napusti svet profesionalnog biciklizma. Posle 10 godina na samom vrhu biciklističke lestvice, sa više od 600 pobeda, izdao ga je sport koji je voleo. Nije uspeo da iskoreni doping, što je verovao da može, jer su druge ekipe sa vrha odbile da slede njegov primer. Toliko mnogo je uložio u biciklizam te je zajedno sa pokojnim i neprežaljenim profesorom Sassijem čak osnovao posebnu kompaniju, Sport Service Mapei, s ciljem da poboljša integritet tog sporta. Ta kompanija, koja danas nosi naziv Mapei Sport Centre, i dalje posluje, pomažući profesionalnim

sportistima ali i amaterima da poboljšaju svoj učinak.

Nakon biciklizma, na red je došao fudbal u vidu velikog ulaganja u fudbalski klub Sasuolo. I tom je ulaganju namena bila da promoviše kompaniju, posebno na italijanskom tržištu. U svetu fudbala, baš kao i sa biciklizmom, njegova supruška Adrijana Spacoli je imala ključnu ulogu u iskorišćavanju marketinškog potencijala ideje. I ovom prilikom g. Skvinci nije imao na umu samo kratkoročnu medijsku kampanju, već je želeo da stvori nešto što će potrajati. Pod svoje krilo je uzeo tim iz nižih nivoa italijanskog fudbala i godinu za godinom klub proveo kroz razne divizione (C2, C1, B i zatim i Seriju A) dok se naposljetku Sasuolo nije kvalifikovao za Evropsku ligu. Nadali su se da će jednog dana zaigrati i u Ligi šampiona. Ovo je stvarno bio uzbudljiv poslovni poduhvat.

U međuvremenu, kompanija Mapei je kupila stadion u gradu Ređo Emiliji (u Italiji samo tri fudbalska kluba imaju stadion u vlasništvu) koji je postao jedan od nekoliko italijanskih stadiona uređenih prema visokim standardima UEFA-e. Kao šlag na torti, 2019. godine je izgrađen Fudbalski centar Mapei u Sasuolo, u kome danas treniraju sve ekipe FK Sasuolo. I ne samo to, vrata

▶ ULAGANJE U ISTRAŽIVAČKI RAD, MLADE I OBRAZOVANE KADROVE KAO I NAJNOVIJU OPREMU, JE PUT KOJI JE SLEDIO, I KOJI JE KLJUČAN ZA USPEH I INTERNACIONALIZACIJU

S leva na desno: Rodolfo, Đorđo i Marko Skvinci.

Gvido Trusardi, Roberto Bozeli, Serđo Ćereza, Đorđo Skvinci i Lučijano Trusardi.

▶ SVOJE ZAPOSLENE BI UVEK POZDRAVLJAO OSMEHOM. OPTIMISTIČAN PO PRIRODI, ZNAO JE DA IZAĐE KAO POBEDNIK IZ NAJTEŽIH SITUACIJA

centra su otvorena i lokalnoj zajednici. Devedesetih godina prošlog veka, pored osnivanja novih podružnica širom sveta, njegova strateška vizija je dovela do kupovine značajnih firmi. Najpre je kupljen Vinavil od Grupe Eni 1994. godine. G. Skvinci je jedini, nakon samo jedne posete kompaniji, shvatio tačno zbog čega vredi pokrenuti ovu investiciju. I taj rizik se isplatio. Kompanija, koja je u tom trenutku bila gotovo na zalasku, postepeno je obnovljena tokom godina. Sećam se meseci rada pre akvizicije, pregovora sa kompanijom Enichem Synthesis i dana kad smo konačno sklopili posao. Mapei Ag, danas Mapei Suisse, došao je u naše vlasništvo 1994. godine. Kompanija je posedovala fabrike za proizvodnju mleka u prahu. S odličnom sposobnošću predviđanja, g. Skvinci je odmah shvatio kako bi se ova postrojenja prenamenom mogla iskoristiti za proizvodnju jednog važnog praškastog sastojka koji bi bio koristan za celu Grupu Mapei. Kompanija Gorka je kupljena od poljske vlade 1999. godine. Bila je na samom rubu bankrota i u vlasništvu imala zastarele fabrike. Izgubila je poverenje dobavljača koji su za svoje proizvode zahtevali isključivo plaćanje

unapred. Još jednom je tok događaja preokrenut intervencijom kompanije Mapei. Gorka danas ima nekoliko izuzetno efikasnih fabrika za proizvodnju određene vrste cementa i može se pohvaliti značajnim prometom uz izuzetnu dobit.

Kupovinom Grupe Rescon u Norveškoj 1999. godine planirano je da se proširi asortiman proizvoda kompanije Mapei na brzorastuće tržište akceleratora vezivanja betona bez alkala, koji se uglavnom upotrebljavaju za podzemne inženjerske projekte poput gradnje tunela. Ovaj poslovni poduhvat je omogućio firmi Mapei da ostavi bitan trag na pomenutom tržištu.

Bio je odlučan u nameri da preuzme vlasništvo nad Grupom Sopro 2001. godine. Ova nemačka firma je bila deo giganta u proizvodnji cementa, kompanije Dickerhoff, koja je zbog internih razloga morala da proda sve povezane firme koje nisu imale dodira sa proizvodnjom cementa. Predlog je bio da se preuzimanje izvrši u novembru 2001. godine, a rok za sklapanje posla bio je 31. decembar 2001. godine. Imali smo na raspolaganju vrlo malo vremena za tako važnu akviziciju. Odmah je organizovao preuzimanje

podelivši radne zadatke unutar naše kompanije i formivši timove koji su se bavili fabrikama, komercijalom, pravnim pitanjima, administracijom i finansijama. Lično sam bio uključen u ovo poslednje i sećam se dobro poslednjeg sastanka u sedištu banke Credito Italiano (danas je to Unicredit) na trgu Piazza Cordusio u Milanu kojem smo prisustvovali g. Skvinci, g. Profumo (Unicredit) i ja. Posao je uspešno sklopljen. Uspeli smo da prebacimo novac neophodan za preuzimanje 30. decembra 2001.

Na kraju, još jedno važno preuzimanje kojeg se sećam bilo je 2008. godine. Kompanija Polyglass, koja posluje u oblasti bitumenskih i sintetičkih hidrozolacionih membrana, postala je deo Grupe Mapei.

G. Skvinci je bio jednako posvećen radu u stručnim organizacijama. Godine 1997. izabran je za predsednika Italijanskog udruženja hemijske industrije (Federchimica) sa 99 % glasova u njegovu korist. Njegov mandat je bio izuzetno uspešan i ponovo je izabran na još četiri godine. Nakon dvogodišnje pauze još jednom je izabran uz ubedljivu pobedu na glasanju za svoj treći četverogodišnji mandat. Uloga predsednika Italijanskog udruže-

Poseta fabrici u Latini, izgrađenoj 1987. godine, za vreme manifestacije Otvorena vrata (Fabbriche Aperte), 2011. godine.

Stisak ruke po preuzimanju kompanije Vinavil – Đorđo Skvinci i Lučijano Longeti, tadašnji generalni direktor Vinavil-a.

» U ČEMU JE TAJNA NAŠEG USPEHA? NA PRVO MESTO STAVLJAMO LJUDE I NJIHOVE KVALITETE, PROFESIONALNOST I OSEĆANJA. STAPAMO PORODIČNE I POSLOVNE VREDNOSTI

nja hemijske industrije bila mu je najdraža od svih koje je obavljao u sličnim organizacijama. G. Skvinciju je hemija bila u krvi i bio je izuzetno ponosan što može da doprinese sektoru industrije u kome je i sam uspešno poslovao. Podržavao je aktivnosti Saveza pod nazivom Fabbriche Aperte (Fabrike otvorenih vrata), u kojima je video priliku za susrete sa radnicima kao i lokalnim stanovništvom, vodeći računa da zaposleni u svim fabrikama budu jednako posvećeni akciji. Potom je izabran za predsednika Confindustrije, Udruženja italijanskih privrednika, u periodu od 2012. do 2016. godine. Nikad nije baš uživao u rimskoj političko-industrijskoj klimi te je, u dirljivom maniru, na dan svog službenog ponovnog imenovanja na dvogodišnji mandat, odlučio da umesto večere sa čelnicima Saveza radije prisustvuje večeri sa sopstvenom porodicom i zaposlenima kompanije Mapei. Još jedan važan faktor uspeha bila je

njegova odlučnost da zaposlenima istakne i prenese koncept izvrsnosti u poslovanju. Mapei je prva italijanska kompanija iz građevinske industrije kojoj je dodeljen sertifikat ISO 9001 te su sve njene filijale, čak i one na najudaljenijim lokacijama, takođe sertifikovane ili su u postupku sertifikacije. Hteo bih da istaknem kako je u svim intervjuima koje je davao, g. Skvinci uvek spremno isticao kako ni u jednoj filijali kompanije Mapei nije bilo kolektivnih otpuštanja ili otpremnina zbog tehnološkog viška. Mogu da potvrdim da je to apsolutno tačno, ali takođe bih dodao kako sve italijanske kompanije Grupe plaćaju porez prema italijanskoj poreskoj osnovici (tj. plaćaju porez u Italiji) bez prenosa kapitala u poreske oaze kao što to unazad poslednjih nekoliko godina čini mnogo drugih poslovnih ljudi, čak i oni iz poznatih firmi. To samo dokazuje kako je on zaista bio ozbiljan i pravi Preduzetnik, s velikim „P“. Bilo je veoma inspirativno blisko

sarađivati sa njim. Imao sam priliku da se divim njegovim neverovatnim radnim sposobnostima i načinu na koji je uspevao da se usredsredi

na konkretno bez suvišnog. Bio je, kako se kaže, uvek u toku. Prema svim zaposlenima, bilo rukovodstvu bilo običnim radnicima, uvek se odnosio jednako. Uvek je bio nasmejan sa par reči ohrabrenja u rukavu ako zatreba. Bio je optimista i uvek je čašu smatrao dopola punom. Čak i kad je bio suočen sa teškoćama, a u životu uvek ima teških trenutaka, uvek je uspevao da pronađe rešenje. To je uticalo na sve nas. Njegova najdraža krilatica — „Nikad ne prestaj da okrećeš pedale“ zaista opisuje suštinu njegovog života. Na kraju, podelio bih sa vama jednu ličnu uspomenu. Sredinom septembra ove godine oboleo sam od upale pluća. Uprkos činjenici da je bio tako ozbiljno bolestan, zvao me je svaki dan da čuje kako sam i da me podseti da pazim na sebe. Takav je bio. Nedostajace mi. Svima će nam mnogo, mnogo nedostajati.

Karlo Peki (Carlo Pecchi), finansijski direktor Grupe Mapei

Dorđo Skvinci, Mihael Heker i Andreas Vilbrand na korporativnoj proslavi Sopro-a, koji je deo Mapei Grupe postao krajem 2001.

Otvorena vrata (Fabbriche Aperte) u fabrici Polyglass-a, koga je Mapei preuzeo 2008. godine.

„Bio je jedan od nas“ – kako će ga pamti

Gospodina Skvincija sam upoznala u martu 1989. na razgovoru za posao u kompaniji Mapei. U to vreme firma je bila mala, svi mi jedna velika porodica, a on svojevrsna očinska figura, uvek spreman da nas ohrabri ili nauči nečemu novom. Uvek se prema drugima odnosio s velikim poštovanjem i bio je izuzetno ljubazan. Nikada neću zaboraviti njegove gestove i reči podrške i utehe kada mi je preminuo otac. Divila sam se njegovoj otvorenosti i usredsređenosti na ljude. Veoma sam srećna što sam ga upoznala.

Roberta Korti (Roberta Corti), poslovna sekretarica u Laboratoriji za istraživanje i razvoj Mapei S.p.A.

Nakon što sam bio automehaničar g. Skvincija, godinama sam radio kao njegov lični vozač. Do samog kraja nikad mu nije silazio osmeh sa usana. Uvek je bio spreman da vas posavetuje i prijateljski se odnosio prema svima, uprkos svom pretrpanom rasporedu. Zahvaljujući njegovom ponašanju nikad nisam osetio da smo različiti, a zahvaljujući njegovoj ljubaznosti i jednostavnosti svi smo se uvek osećali opušteno. Često smo razgovarali o fudbalu. Obećao mi je da ćemo zajedno pogledati utakmicu između Sasuola i Intera iz Milana, ali se to nažalost nije desilo. Bio je divna osoba.

Lučijano Konzolo (Luciano Consolo), lični vozač Đorda Skvincija

Bio je poseban čovek. S njim sam proveo gotovo polovinu svog života. Pre 32 godine s njim sam krenuo na jedno uzbudljivo poslovno putovanje — razvoj i plasiranje asortimana proizvoda Mapei za građevinsku industriju širom sveta, tokom kojeg sam naučio toliko toga. Pošto smo se zbližili, imao sam priliku da se divim njegovoj čovečnosti i skromnosti, kvalitetima koje, eto, retko ko od nas poseduje, ali koje je on imao. Bio je odličan šef koji mi je postao prijatelj i koji je uvek nalazio vremena da me sasluša. Bilo je dovoljno i nekoliko reči ili

samo pogled, osmeh ili čak mrštenje da shvatim da li je nešto što mi je palo na pamet dobra ideja ili ne. Čak i sad, kad odem na šesti sprat zgrade gde je sedište Mapeija, ne mogu a da ne pogledam nalevo prema njegovoj kancelariji. U njegovoj fotelji, nažalost, niko ne sedi. Mislim na njega svaki dan. Izgubili smo velikog čoveka koji me je mnogo čemu naučio. Zauvek ću ga pamtiti.

Paskvale Zafaroni (Pasquale Zaffaroni), menadžer proizvođa linije za građevinarstvo

Imao sam veliku sreću da provedem više od 40 godina sarađujući s g. Skvincijem. Kompaniji sam se pridružio 1973. godine kao hemijski analitičar za gasnu hromatografiju. Firma je 1980. godine počela da istražuje različite vrste cementa, a ja sam stekao mnogo neprocenjivog iskustva. Pod njegovim vođstvom smo ostvarili izvanredne rezultate u razvoju tada vrlo inovativnih brzovezujućih proizvoda. Kako da ikad zaboravim sastanke o međunarodnim normama na kojima sam zbog svog neznanja engleskog jezika šaputao rezultate rada obavljenog u laboratorijama kako bi on mogao simultano da ih prevede, kao da je i sam bio direktno uključen u rad? A tu je i njegova ljubav prema biciklizmu. Jasno se sećam kako me je poveo na vožnju klupskim automobilom tokom održavanja jedne biciklističke trke u Sjedinjenim Američkim Državama — za obožavatelja biciklizma poput mene to je bio pravi doživljaj! Pod biciklizmom ne mislim samo na zajedničko slavljenje rezultata velikih šampiona, već i na naše nedeljne vožnje biciklom po brdima Brijance. Tokom jedne od tih vožnji, poneo se kao da je moj lični mehaničar i rešio problem zbog kog sam morao da stanem i siđem s bicikla.

Znao je imena svih svojih zaposlenih i u Italiji i u inostranstvu, a kad je bilo prilike rado je čavrljao sa svima. Relativno nedavno ispričao mi je o svojoj frustraciji zbog toga što nije lično upoznao sve nove zaposlene zato što se kompanija toliko proširila. Vrata njegove kancelarije uvek su bila otvorena za sve poslovne i lične probleme zaposlenih, oko kojih je uvek bio spreman da pomogne, čak i kada je jedino što bi mogao da uradi bilo da izdvoji vreme za kratak razgovor.

Vittorio Riuno (Vittorio Riunno), laboratorija za istraživanje i razvoj, Mapei S.p.A.

Čast mi je što sam jedan od njegovih zaposlenih jer je bio izuzetna osoba, čovek velikog srca koga sam oduvek poštovao, koji mi se uvek dopadao i kojem sam oduvek bio zahvalan kao da mi je bio otac. Zbog njega smo se osećali bitnima, uvek bi nas pitao kako smo, kako ide posao i često je govorio hvala na svemu. Kad god bi nam došao u posetu u fabrici u Robijani di Medilji, ručao bi sa zaposlenima. Uvek mu je bilo drago što nas vidi. Uvek je bio nasmejan, a taj osmeh govorio je koliko je bio iskren.

Ivo Kremaskini (Ivo Cremaschini), laboratorija za kontrolu kvaliteta, fabrika u Robijanu di Medilji

Bio je uvek ljubazan i uljudan i pokazivao interesovanje za nas kao ljude, a ne samo za naš rad. Bio je strastan pobornik rada na najbolji mogući način i uvek zadovoljan kad bismo imali predloge za poboljšanje efikasnosti. Sećam se kako smo jednom primetili da kutije koje izlaze iz mašine nisu potpuno ravne. Nakon što sam to spomenuo, on je odmah zatražio od nekoga da pozove dobavljača, koji je potom u roku od sat vremena došao da reši nešto što je možda bio beznačajan problem, ali je za njega to bilo veoma važno. Imao je i razumevanja

U NJEGOVOJ DECI VIDIM ODLUČNOST NJIHOVOG OCA I TO ME RADUJE

titi zaposleni

za naše greške. Smatrao ih je prilikom za poboljšanje i dalje učenje. Znao je kako da izvuče najbolje iz ljudi.

Rudiero Dimikoli (Ruggiero Dimiccoli), radnik u sektoru za praškaste proizvode, fabrika u Robijanu di Medilji

Otkad sam se pridružio kompaniji i upoznao g. Skvincija, uvek sam se osećao kao da uistinu tu i pripadam. Bilo je to za Božić 1995. godine, kad su on i njegova porodica došli da mi čestitaju praznike na radnom mestu. Uvek je želeo da razgovara sa radnicima, a često je postavljao i stručna pitanja. Bio je prosvetljena osoba koja je izgradila kompaniju u kojoj sam se razvio ne samo profesionalno već i kao osoba. Uvek je imao jak osećaj za deljenje ne samo posla već i poslovnih uspeha.

Đuzepe Janakone (Giuseppe Iannaccone), rukovodilac magazina, fabrika u Robijanu di Medilji

Upoznao sam ga davne 1983. godine, tek nekoliko dana nakon što me je zaposlio njegov otac Rodolfo. Kad sam mu spomenuo da se razgovor završio tako što je njegov otac na milanskom dijalektu rekao Ches chi l'e un brav fio (Ovo je dobar dečko), g. Skvinci je

detalja o građevinskim projektima od pre više decenija bolje nego ja, a ja sam ih lično pratio. Uvek je pokazivao veliko interesovanje za svoje saradnike. Nikad mu nije bilo teško da nam uputi osmeh ili pohvalu. Nekoliko puta dobio sam i kritiku, ali one su uvek bile poučne i direktne. Bilo je dovoljno samo nekoliko njegovih reči da nas motiviše, a najdraža kralatica bila mu je „Nikad ne prestaj da okrećeš pedale“.

Pre nekoliko decenija, za vreme sajma Cersaie, saznao sam da ću s njim deliti hotelsku sobu. U tom trenutku sam bio zaposlen u firmi relativno kratko pa sam se osećao pomalo neprijatno, što se na kraju pokazalo bespotrebno jer smo čavrljali i raspravljali o knjizi koju je čitao.

Uvek sam bila zadivljena uvažavanjem i poštovanjem koje su mu ukazivali najveći konkurenti na svakom sastanku. Njegova ljudskost, entuzijizam i ljubav koju je osećao prema ovoj firmi su stvarile Mapei u jednu veliku porodicu od koje je teško biti odvojen. Hvala Vam!

Manuela Orlando, rukovodilac korporativnog marketinga i međunarodnih sajmova, Mapei S.p.A.

VELIKI ŠEF

Vidite, dragi naš Đorđo, činjenica je da niste znali kako biti veliki šef.

Za nas, za sve nas, bili ste samo doktor.

Jer šef nikad nema vremena da dođe do tebe i pita kako si.

Šefa nikad ne zanima tvoje mišljenje o sopstvenom radu; šef samo daje naredbe i tačka!

Ali, Vi ste, s druge strane, uvek postavljali pitanja uz krajnju skromnost.

Zato čujte me kad kažem da niste bili stvoreni za šefa,

prihvatite to, niste to imali u sebi.

U najboljem slučaju, bili ste kapetan tima, kao u sportu, odlučni i znojavi od truda.

U najboljem slučaju, za nas ste mogli biti, a i jeste bili kao otac, ali nikada šef! I kad Vas tamo, na najvišem spratu, budu pitali:

Ko ste bili dok ste bili tamo dole? siguran sam da ćete naprosto odgovoriti...

Bio sam samo... jedan od njih.

Pjerluigi Skarpelini (Pierluigi Scarpellini), sektor nabavke, fabrika u Robijanu di Medilji

NASTOJAO JE DA SVAKI ZAPOSLENI OSETI DA JE VAŽAN

počeo da se smeje, što mi je mnogo olakšalo početak u novom okruženju. Ubrzo mi je postalo jasno da sam deo ogromne firme kojom se rukovodi kao porodičnim poslom.

Kompanija je baš u tom trenutku bila opremljena svojim prvim računarskim centrom, pa sam već krajem iste nedelje izrađivao grafikone na milimetarskom papiru. Često bi dolazio da proverim kako stojimo sa prodajom. Ono što je na mene ostavilo najveći utisak bila je njegova neverovatna sposobnost da upije i upamti zapanjujuću količinu informacija u vrlo kratkom vremenu. Mogao je da se seti

To su samo neke od priča koje nosim u srcu. Uvek ću mu biti beskrajno zahvalan na njima kao i na svim ostalim sličnim trenutcima.

Paolo Điljo (Paolo Giglio), tehnička služba, Mapei S.p.A.

Moja karijera u kompaniji Mapei počela je nakon razgovora za posao sa g. Skvincijem davne 1987. godine. U to vreme bio je predsednik jednog evropskog Odbora za norme u segmentu lepkova za keramičke pločice pa smo često putovali radi sastanaka s vodećim proizvođačima iz našeg sektora.

Adrijana Spacoli, dirigent Mapeijevog marketing orkestra

OD IZDAVAŠTVA DO PROMOCIJA, OD SAJMOVA DO SPONZORSTAVA — DUGA KARIJERA

„Dobra komunikacija je pola dobijene bitke“, kako je pisalo na natpisu koji je stajao u njenoj kancelariji, bio je moto koji je sledila u radu. Adrijana Spacoli je započela rad na korporativnim komunikacijama preko Studija Spacoli koji je pokrenula 1980-ih kako bi se za Mapei bavila odnosima s javnošću i medijima.

Godine 1984. osnovala je Mapeijev sektor marketinga i komunikacija i postala direktor operativnog marketinga i komunikacija Mapei Grupe. Bila je odgovorna za imidž kompanije i koordinator aktivnosti za više od 80 filijala. Osmislila je različite kanale komunikacije koji su služili za jačanje brenda širom sveta — prvenstveno sport, klasičnu muziku — operu, umetnost i održivi razvoj.

Tokom godina, okupila je brojna tim ljudi unutar firme, ali i saradivala sa mnogim agencijama sa kojima je osmišljavala uspešne promotivne kampanje i još uspešnije događaje. Uvek je govorila da nije jednostavno marketinški predstaviti proizvode Mapei jer nisu vidljivi, već sakriveni ispod podova i unutar zgrada. Zato je smatrala da stalno treba tražiti nov pristup, nešto posebno, drugačije.

Mapei je 1993. ušao u svet biciklizma i to je bila prava revolucija u sportskim sponzorstvima. Osmišljen je nov način pokroviteljstva kroz aktivno učešće u sportskim događajima. Kroz svaku pobjedu, svaki intervju i svaku promotivnu aktivnost saopštavali su i svoju sopstvenu korporativnu filozofiju.

Pod njenim vođstvom, dres tima koji su biciklisti nosili učinio je ime Mapei poznatim širom sveta. Zahvaljujući karakte-

rističnim šarenim kockicama, nastala je zaokružena slika koja je objedinila dizajn biciklističkog dresa i pakovanja proizvoda.

Tim je bio toliko uspešan da se devet godina nalazio na samom vrhu međunarodne biciklističke lestvice. Nastao je i slogan „Pobedujemo zajedno“ – koji je dugo pratio poslovnu komunikaciju kompanije, zajedno sa kampanjama koje su uključivale proizvode i bicikliste, poput Tonija Romingera, svetskog rekordera u vožnji na jedan sat. Brzina bicikliste upoređivana je sa brzinom vezivanja i očvršćavanja proizvoda Mapei.

Mapei je ostao u biciklizmu, sportu koji je posebno popularan u građevinskoj industriji, sponzorišući podjednako i manje trke i velike događaje poput Svetskog drumskog prvenstva u biciklizmu — UCI, čiji je sponzor od 2008. a zahvaljujući čemu je i dalje vrlo prepoznatljiv širom sveta. Godine 1996. osnovan je sportski centar Mapei, koji se tokom godina uključio u brojne sportske, sponzorske i komunikacijske projekte.

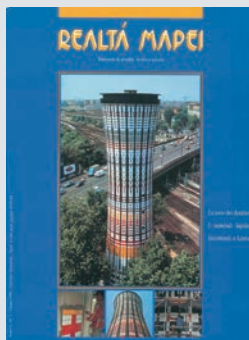
2005. uz uz pomenuto partnerstvo, pokrenut je novi poduhvat – Mapei dan (Mapei Day), veliki dvodnevni događaj koji se održava u Bormiju, u Severnoj Italiji. Događaj u čast sporta, na koji se pozivaju i klijenti organizuje se u partnerstvu sa bankom Popolare di Sondrio, centrom Mapei Sport i Sportskom unijom Bormija.

Mapei je odlučio da poveže svoje ime i sa tradicionalnom atletskom i biciklističkom trkom Re Stelvio koja vodi preko planinskog prevoja Stelvio. Adrijana Spacoli ubrzo je postala

VREMENSKA LINIJA MARKETINGA:

Kasne 80-te 1991.

Adrijana Spacoli započinje s radom u marketinškom sektoru Mapeija.

Objavljeno je prvo izdanje časopisa *Realtà Mapei*.

Rane 90-te

Početak obuka za izvođače koje vode tehnička lica, a koje se usredsređuju na liniju građevinskih proizvoda Mapei.

1993.

OBOJENA NJENOM KREATIVNOŠĆU

srce i duša sportskog vikenda koji je uključivao i mali fudbal, golf turnir, posete spa centrima i svečanu gala večeru uz zabavu koja se održava u lokalnom sportskom centru. Čitavo svečano veče vodila je sama, pokazujući svoju izuzetnost i na pozornici.

Još jedna ideja koju je imala 2006. godine rezultirala je sponzorstvom italijanske fudbalske reprezentacije na Fifinom Svetskom prvenstvu u godini u kojoj se niko ne bi kladio na pobjedu Italije. Ali na kraju je italijanska reprezentacija pobedila i kompanija se našla u središtu pažnje. Zahvaljujući Mapeiji i klijenti su dobili priliku da prisustvuju utakmicama u Nemačkoj. Ista filozofija koja je usvojena za biciklizam primenjena je i za sponzorisane fudbalskog kluba Sasuolo. Mapei je bio glavni sponzor ekipe od 1988. do 1992, a zatim opet od 2002. do danas. Za to vreme pomogli su timu da iz italijanske Serije C pređe u Seriju A. Kad se to dogodilo, preuzela je stvar u svoje ruke i donela bitne odluke koje su se pokazale ispravnim. Prepoznala je marketinšku agenciju Master Group Sport kao idealnog partnera da vodi marketing i komunikacije i, što je još važnije, Đovanija Karnevalija kao pravu osobu da rukovodi klubom. Ona lično je postala potpredsednik fudbalskog kluba Sasuolo, koji je u međuvremenu postao vlasništvo Mapeija, aktivno se uključila u vođenje kluba i iskoristila sve moguće strategije za komunikaciju.

Klasična i operska muzika takođe su bile vrlo važno sredstvo za razvijanje i jačanje vernosti brendu. Prvi i najvažniji primer, a ujedno kredo kompanije, prema kojem se „rad

2002.

Mapeijevе prepoznatljive šarene kocke pojavljuju se na dresovima profesionalnog biciklističkog tima.

Novi ugovor o sponzorstvu s klubom Sasuolo Kalčo (prvi je bio 1998) i početak poduhvata koji je poveo ekipu od italijanske Serije C2 do Serije A.

2005.

Prvi Mapei dan.

» NAŠA KREATIVNOST SE PRILAGODILA RAZLIČITIM ZAHTEVIMA I JEZICIMA KOJI PROIZILAZE IZ NAPRETKA U MNOGIM SEKTORIMA. POTREBNA JE FLEKSIBILNOST ZA PRELAZAK S JEDNOG KUPCA NA DRUGOG I IZ JEDNOG U DRUGI SVET BEZ POSTAVLJANJA PREVIŠE OGRANIČENJA

nikad ne može razdvojiti od umetnosti i kulture“, bio je njen odnos prema operskoj kući La Scala koji datira daleko u prošlost. Mapei je stalni posetilac La Skale od 1984. Tokom godina, njegova veza sa operom je jačala da bi, između ostalog, doprineo obnovi i modernizaciji zgrade i postao jedan od temeljnih partnera kuće 2008. godine. To je podstaklo brojne nezaboravne večeri u La Skali i omogućilo mnogim Mapeijevim klijentima da uživaju u izvanrednom iskustvu slušanja opere, ali i da borave u raskošnim prostorijama u društvu umetnika, nakon predstave. Vrhunac ove saradnje bile su proslave 70. i 75. godišnjice firme, kada je cela operna kuća bila ispunjena Mapeijevim gostima. Zahvaljujući njoj, Mapei je podržao i brojne druge kulturne događaje, od kojih su mnogi bili u dobrotvorne svrhe, poput koncerta italijanskog Crvenog krsta koji je održan u milanskoj Skali ili Noći borbe slavni u Italiji. Uočila je još jednu priliku za partnerstvo sa Nacionalnom akademijom Santa Sesilija u Rimu, čiji je stalni osnivački član Mapei postao 2016. godine. Dogovor o tehničkom sponzorstvu tokom kojeg Mapei isporučuje proizvode razvijene sopstvenim istraživanjem i tehnologijom u zamenu za vidljivost i priliku da organizuje događaje za vlastite klijente (poput one sa operom La Scala) takođe je primenjen na nekoliko drugih pozorišta i „hramova“ kulture koji čine svetsku umetničku baštinu, poput pozorišta Petručeli u Bariju ili muzeja Solomon R. Gugenhajm u Njujorku.

Odakle su dolazile ideje i projekti?

U sedištu Mapeija, gde je provodila veći deo svog radnog dana, samo njeno prisustvo u kancelariji bilo je dovoljno da unese energiju i pobudi nagon za radom među njenim timom zaposlenih.

Blagoslovena neverovatnom energijom, obraćala je pažnju i na najsitnije detalje, dajući savete i ohrabrenje prilikom započinjanja novih projekata ili je oduševljeno podržavala one koji su već u toku.

Uvek je gledala unapred, a prema rečima Karle Fini, koja je godinama saradivala s njom kao urednički koordinator publikacije Realtà Mapei (izdavačka kreacija na koju je bila toliko ponosna) — njoj najsvojstvenija osobina bila je sposobnost da radi brzo i razborito istovremeno na nekoliko planova, crpeći inspiraciju i pronalazeći dobro i korisno u svim različitim oblastima kojima se bavila. „Bila je nekonvencionalna“, dodala je gospođa Fini „zahvaljujući čemu je uvek sa entuzijazmom bila otvorena za nove ideje i činila da se ljudi oko nje osećaju važnima“. Neustrašivost je bila njena velika snaga. Naročito se nije plašila da promeni perspektivu i brzo i čvrsto deluje kako bi ostvarila svoje ciljeve. Manuela Orlando, koja radi u Mapeiju od 1987, neposredno sa gđom Spacoli od 1991, a sada je rukovodilac poslovnih delatnosti i sektora Međunarodnih sajmova, prisetila se još nekih detalja o njoj. „U početku“, rekla nam je gospo-

2006.

Sponzorstvo fudbalske reprezentacije Italije na FIFA Svetskom prvenstvu.

2008.

Mapei postaje osnivački partner teatra La Scala u Milanu.

2008.

Mapei počinje da sponzoriše UCI biciklističko dramsko svetsko prvenstvo.

Gala večera povodom 75-godišnjice kompanije, 2012.

da Orlando, „bilo nas je samo troje u jednoj kancelariji i radili smo gotovo sve — od izgleda pakovanja i tehničke dokumentacije do organizacije sajмова i administrativnih poslova. Zahvaljujući njenom stavu, energiji i pametnim idejama“, nastavila je Manuela Orlando, „naš mali tim je prerastao u kompletan marketinški sektor, organizacionu strukturu koja sada zapošljava preko 300 ljudi širom sveta“. „Mnogostruko talentovana i dovoljno svestrana da se snađe u svim aspektima poslovnog života“, nastavila je gđa Orlando, „znala je odlično da komunicira, lako pridobijajući sa raznih strana podršku za vlastite ideje, ali je podsticala i druge da postignu sopstvene ciljeve“.

Jedan izvanredan primer bio je njen projekat podrške fudbalerima Sasuola tokom teškog perioda koji su prolazili tokom sezone 2017/2018, kada je izgledalo da će klub biti vraćen u italijansku Seriju B. Kao potpredsednik kluba organizovala je skup podrške klubu na Mapei stadionu u gradu Ređo Emilija, kome su, osim igrača i trenera kluba, prisustvovali i neki od članova marketinškog tima. Razlog je bio jednostavan: dati podršku igračima i, što je važnije, staviti im do znanja da su deo velike porodice koja je spremna da im pomogne u teškim trenucima, ali da se zauzvrat očekuje da daju sve od sebe.

Marko Manconi, koji je od 2007. godine radio zajedno sa gđom Spacoli kao rukovodilac marketinških projekata,

priseća se da je komunikacija bila jedan od njenih mnogih profesionalnih kvaliteta, recimo da „jednostavnim rečima opiše izrazito tehničke proizvode poput Mapelastica, kako bi mogli da ga razumeju i cene ne samo stručnjaci iz građevinske industrije već i krajnji potrošači“.

Prema rečima g. Manconija, njene ideje su omogućile „da najbolje moguće iskoristimo popularnost profesionalnog biciklističkog tima kompanije. 'Mapei plava' i šarene kockice sa pakovanja proizvoda, postale su simbol Mapeija širom sveta pojavivši se i na biciklističkim dresovima“.

Stefano Rangijeri, sadašnji direktor za Korporativni operativni marketing i komunikacije Mapei Grupe, bio je zadivljen brojem aktivnosti, novih ideja i projekata koje je tokom godina pokrenula gđa Spacoli. „Hrabrost da preuzme rizike, poput onog da Mapei bude sponzor italijanske fudbalske reprezentacije kada je osvojila Svetsko prvenstvo 2006, savršen je primer njenog talenta da vidi neke stvari pre drugih.“ Kako je zaključio gospodin Rangijeri, „ono što je začuđujuće bilo je da su njene ideje samo vodile ka još više ideja. Tako je pokrenut mehanizam, isprepletan proces koji je dovodio do novih saznanja i projekata koje bi drugi mogli da razrade i razviju“.

2008.

Mapei se pridružuje projektu kolekcije Pegi Gugenhajm (Intrapresae Guggenheim).

2016.

Adrijana Spacoli postaje predsednica organizacije Sodalitas.

2018.

Mapei se pridružuje projektu Dobij svoj toranj za podršku Milanskoj katedrali.

Njena privlačna energija je davala po

Članovi marketing tima Grupe Mapei tokom međunarodnog marketinškog sastanka u septembru 2019. godine.

Prenosimo tekst koji je pročitala jedna od zaposlenih u marketinškom timu prilikom oproštaja od Adrijane Spacoli, u bazilici Sant'Ambrodo u Milanu.

Naš dan bi započeo sa „Dobro jutro, devojke!“ i prepoznatljivim zvukom njenih potpetica koje odjekuju po podu. Svaki dan je donosio iznenađenja: nikad niste znali šta bi moglo da se dogodi i šta ćete raditi. Sve je bilo moguće. Svi u kancelariji bismo se odmah ozarili i dobili podstrek da se uhvatimo ukoštac sa njenim brojnim projektima. Raditi s njom je uvek bilo izazovno, ali ponekad i krajnje komplikovano. Ipak, uvek smo imali podsticaj jer smo jednostavno morali da ispunimo sve njene zahteve, koliko god izgledali teški.

Entuzijizam i strast koje bi uložila u svaki projekat bili su zarazni. Iako je ponekad umela da bude prilično oštra i kritična, zbog nje smo voleli svoj posao. Podsticala nas je da postignemo svoje ciljeve jer je to ono što je želela: da izvuče maksimum iz svakog projekta i uvek bude korak ispred, nešto što je postizala bez puno napora. Uvek je bila spremna da se zauzme za nas pred drugima, čak iako bi nas kasnije, kada bismo bili sami, prekorila. Pokazivala je stvarno interesovanje za naše privatne probleme i pružala nam podršku i potrebnu pomoć.

» NJENA JEDINSTVENOST I ISTRAJNOST OSTAĆE UPIISANI U NAŠEM DNK

dstrek timu

Uvek je bila spremna da nas nečemu nauči. „Dobro sam vas naučila“, umela je da kaže. Bila je prva koja bi dala sve od sebe, bez zadržke, čak i kad je imala posla sa najzahtevnijim zadacima, bilo da je to naoružavanje „olovkom, gumicom i makazama“ za kreiranje izgleda brošure ili članka za časopis Realtà Mapei, ili raspored sedenja za klijente u La Skali, za stolovima tokom Mapeijeveog Gran-prija ili na motociklističkim trkama u Mizanu. Njena intuicija i sveobuhvatna vizija bile su neprocenjive. Ponekad, kad bi nešto rekla, nismo mogli a da ne pomislimo „Bože, kako se sam toga nisam setio!“ Uspevala je da nas zadivi a njen neverovatan talenat omogućio joj je da sprovede projekte i organizuje događaje koji nikada neće biti zaboravljeni.

Naučila nas je da uvek verujemo u ono što radimo, da prevaziđemo neprilike i nikada ne odustajemo, čak i u najtežim situacijama. Ima toliko priča koje bismo mogli da ispričamo, ali zadržaćemo ih za sebe. Svaka od njih sadrži izvanrednu poruku o snazi, velikoj hrabrosti, entuzijazmu i životnosti. Njenu izuzetnu sposobnost da gleda unapred i prelazi granice realnosti nikada nećemo zaboraviti. Ona nastavlja da nas nadahnjuje. Jako ćete nam nedostajati, gđo Spacoli, ali čvrsto verujemo da ćete nas i dalje gledati s ljubavlju i ponosom.

Vaše devojkje i momci iz marketinškog tima

Fokusiranost i težnja ka savršenstvu

Iako ne mogu a da ne osetim gubitak, istovremeno sam beskrajno zahvalan što sam imao priliku da učim od njih oboje.

▶ PREMA SVIMA SE OPHODILA KAO DA SMO DEO PORODICE

Prvi put sam ih sreo na sajmu u Bolonji 1998. godine. Nakon što je Mapei sedam godina poslovao na slovenačkom tržištu, odlučio sam da se suočim sa izazovom koordinacije poslovanja na različitim tržištima zemalja koje su nekada činile Jugoslaviju. Još se sećam tog rukovanja, pažljivog pogleda u njihovim očima i ljubaznih reči koje su izgovorili. Taj osećaj dobrodošlice i poštovanja našeg rada nastavljen je tokom celog našeg poslovnog odnosa. Sve to dokazuje da je Mapei više od obične kompanije vođene isključivo poslovnim interesima.

U početku smo imali malu ekipu, ali smo dobijali svu pomoć koja nam je bila potrebna da bi se Mapei istakao na tržištu. Adrijana Spacoli i njen tim su uvek bili tu da nam pomognu, a naš poslovni odnos je bio izuzetno blizak od samog

početka. Bila je zahtevan mentor koji nije imao vremena za improvizaciju. Njena neumoljiva energija omogućila je da stignemo do novih prekretnica i podsticala nas je da i sami činimo isto. To se dogodilo pre 16 godina na globalnom marketinškom sastanku, kada nas je pozvala na pokrenemo lokalne verzije publikacije Realtà Mapei, koja bi zamenila prilično stare plavo-bele izveštaje. Iako nismo imali mnogo članova osoblja, uspeli smo da stvorimo pobednički tim uz pomoć spolja i nastavili s objavljivanjem preko 100 izdanja koja su promovisala Mapeijeve vrednosti, reference i rešenja stručnjacima u Sloveniji, Hrvatskoj i Srbiji. Konkurencija je takođe pokušala da napravi slične publikacije. Cenili smo znanje i ohrabrenje koje smo dobijali od nje i njenog tima iz Milana, oslanjajući se na to da nastavimo da rastemo i da se razvijamo.

Nikad je nisam čuo kako kaže: „Samo je najbolje dovoljno dobro“, ali to je uvek bilo ono što je prenosila kroz predivan primer koji je davala.

Ona i gospodin Skvinci su bili nezaustavljiv par. Vrata g. Skvincija su uvek bila otvorena. Razgovori s njim obično nisu trajali jako dugo, ali bili su izuzetno pronicljivi. Uvek nam je davao osećaj da nas razume, a ne samo sluša. Znao je da prodre do same srži stvari. Bio je sjajan strateg, ali nikad nije nametao svoje vlastite ideje, osim ako ih nismo delili i mi ostali.

Uvek nas je podržavao u sprovođenju naših zajedničkih projekata. Uvek je bio korektan, ali i zahtevan, ne samo prema ljudima sa kojima je radio, već i prema sebi. Radeći sa suprugom, njena harizma, profesionalnost i naporan rad pomogli su u stvaranju Mapeijeve moćnog korporativnog identiteta, pretvarajući ga u renomirani svetski brend. Uprkos brzom rastu i internacionalizaciji kompanije, svih 10.500 zaposlenih rade skladno.

Kompozitor i glavni dirigent ovog orkestra komunikacije bila je sama Adrijana. Možemo se samo nadati da će njene moralne vrline i upornost ostati ugravirane u naš DNK, tako da ćemo nastaviti da skladno okrećemo pedale ka budućnosti, bez ikakvog zaustavljanja. To će od sada biti naše obećanje.

Robert Požar, direktor, Mapei, d.o.o. (Slovenija),
u ime ekipe Mapei Slovenija, Hrvatska i Srbija

Otvorena radna atmosfera oslobodila je našu kreativnost

Pre 11 godina pridružila sam se Mapeijevom marketinškom timu s marketinškim iskustvom u potpuno različitim industrijama. Kao novajlija, bila sam previše neiskusna da bih dobro razumela posao s građevinskim materijalima i mislila sam da B2B marketing u ovoj industriji nije previše važan. Vrlo brzo sam shvatila da je ta percepcija neprikladna kada mi je gospođa Spacoli detaljno objasnila kako se brend Mapei gradio tokom decenija. Njeno lično učešće i profesionalnost u građenju brenda kroz razne vrste promotivnih i sponzorskih aktivnosti jako su mi se dopali. To mi je pomoglo da proširim svoje horizonte i dalo mi je najbolja uputstva za strategiju i sprovođenje marketinških planova u Kini koji su bili u skladu sa korporativnim očekivanjima. Još se sećam prvog dana s njom: bio je naporan i intenzivan jer je ona bila toliko oduševljena da je gotovo sve podělila sa mnom.

NA MENE SU OSTAVILE VELIKI UTISAK NJENA STRAST I PROFESIONALIZAM OKO UKLJUČIVANJA MAPEIJA U RAZLIČITE PROMOTIVNE AKTIVNOSTI I SPONZORSTVA

Njena strast u radu i ljubaznost prema svima zatekla me je kao novopridošlicu. Videvši sumnju na mom licu, utešila me je svojim toplim osmehom: „Danas ste dobili mnogo informacija koje treba da upijete kao sunder, ali bez brige! Verujem da ćete uspeti!“ Bilo je jednostavno ali snažno.

Irene Tang, rukovodilac marketinga, Mapei Construction Materials, (Guangzhou) Co. Ltd. (Kina)

Osećala sam da pripadam globalnom marketinškom timu

Pridružila sam se Mapeiju u Australiji 2005. godine. Poziv da putujem u Italiju i prisustvujem Mapeijevom međunarodnom marketinškom sastanku dobila sam prvi put 2006. godine, kada sam i upoznala Adrijanu.

Osećala sam se vrlo dobrodošlom i odmah sam shvatila da sam postala „jedna od devojaka“ jer se ona prema svima nama odnosila kao prema članu porodice. Svake godine, tokom naših poseta Italiji, jako se trudila da za nas osigura neponovljivo i drugačije iskustvo. Lično ću se uvek sećati godine kada nam je ponudila mesta u Mapeijevoj loži u operi La Scala da iskusimo komičnu operu. Bili smo počastvovani što ćemo posetiti to poznato pozorište i zajedno sedeti u Mapeijevoj svečanoj loži. Tokom još jedne posete Milanu 2016. godine, prisustvovali smo sajmu Made Expo. Bila sam zadivljena što je ilustrator Karlo Stanga, Mapejev veliki saradnik, za tu priliku u jedan u

svojih crteža uvrstio i Sidnejski lučki most. To sam joj i spomenula, a ona je insistirala da se zajedno fotografišemo kako bi smo to mogli svima da pokažemo!

Uživali smo u mnogim zajedničkim sastancima putem Skajpa, a u ranijim danima putem video konferencija. Zbog vremenske razlike između Italije i Australije, sastanci bi se obično održavali na kraju našeg, ali na početku radnog dana u Milanu. S naklonošću se sećam da je tokom jedne od tih

video konferencija Veronika Skvinci stigla u kancelariju sa vrlo mladom ćerkom Matilde. Adrijana je bila oduševljena što je videla pa smo na kratko vreme obustavili video konferenciju, a čak mi je Matilde rekla „zdravo“ na italijanskom i engleskom.

U tim trenucima se videlo koliko je jako volela svoju porodicu i da je posao ipak bio sporedan kada su unuci bili u blizini!

Debi Norgrouv (Debby Norgrove), bivši rukovodilac marketinga, Mapei Australija

Radim s ponosom i zahvalnošću

Strast, predanost i ljudskost činili su je izvrsnim vođom. Bila je snažna, velikodušna i samouverena. Osećala sam najveće poštovanje prema njoj. Bila je veliki uzor. Imala sam sreću da sam upoznala nju i g. Skvincija na početku moje karijere, tokom jedne od njihovih brojnih poseta Americi. Svaki put je bilo zadovoljstvo videti ih. Zbog njih sam bila ponosna što radim u Mapeiju i neizmerno zahvalna zbog njihove neverovatne vizije.

Severnoamerički tim je tada bio mnogo manji, ali bi me se uvek setili. Čak i nakon što sam se iz Kanade preselila u Sjedinjene Američke Države, još su se sećali ko sam, znali su moje ime, moje poreklo, moj maternji jezik. To bi me uvek iznenadilo i činilo da se osećam cenjeno i poštovano. Uvek

bi se zaustavili pored mog stola, pozdravili me i pitali kako sam. I to su radili sa svim mojim kolegama. Uvek su bili puni poštovanja i ljubaznosti. Divila sam se njihovoj iskrenosti, predanosti i pažnji prema ljudima. Bili su izuzetni, izvanredni ljudi. Njihov uspeh se može izmeriti nasleđem koje ostavljaju iza sebe i svim ljudima koje su dotakli. Osećam se privilegovano što sam ih poznavala. Tokom 20 godina u kompaniji naučila sam da ih cenim. Moj osećaj pripadnosti još je veći zbog poznanstva sa njima. Oboje su brinuli o svojim zaposlenima i to pokazivali kroz svoje postupke.

Kada je nastupila recesija, odbili su da ikoga otpuste. Kada su se dešavale prirodne katastrofe, lično su se angažovali, gde i kako god su mogli.

Brinuli su za okolinu i za buduće generacije, lično uspostavljajući program održivosti pre nego što je to bilo moderno. Zajedno su izgradili Mapei kakav danas poznajemo u celom svetu. Na nama je da i dalje sledimo njihov primer. Moramo da nastavimo da ih činimo ponosnima.

Žozijen Tibo (Josiane Thibault), rukovodilac operativnog marketinga, Mapei Severna Amerika

Uvek je mislio na „veliko“

Odlazak Đorđa Skvincija je veliki gubitak za Italiju i Milano. Njegov život, karijera i uspesi su virtuozan uzor koji nas podseća ko smo i šta možemo da izgradimo ako verujemo sebi i svojoj zemlji. On je, pre svega, bio sjajan radnik, čovek koji je marljivim radom stvorio bogatstvo i mnogobrojna radna mesta, kao što je malo ko uspeo proteklih decenija, ujedinivši preduzetništvo i sklonost ka istraživanju i inovacijama. Mapei proizvodi su oduvek bili napredni i koristili se u mnogim projektima, na brojnim građevinama širom planete. Sa hiljadama zaposlenih i desetinama pogona širom sveta, Mapei je danas najočitiji dokaz njegove predanosti i poslovne vizije. Ta vizija je snažna jer je zasnovana na svesti o društvenoj odgovornosti koju nosi svaka kompanija i na potrebi za otvorenim, konstruktivnim, pragmatičnim dijalogom sa svetom rada. Korektni odnosi koje je održavao sa sindikatom, kao predsednik Confindustrije i kao vođa svoje kompanije, predstavlja primer iz kojeg bismo danas svi mogli nešto da naučimo. Oduvek sam bio duboko impresioniran njegovom ličnošću, jer je negovao lične strasti sa istim onim oduševljenjem koje je posećivao i svom radu. Svi se sećamo njegove ljubavi prema sportu, od biciklizma do fudbala, ali isto tako želim da naglasim i strast koju je osećao prema muzici. Često smo se sretali tokom sednica Upravnog odbora milanske Skale. Tim sastancima je davao važan doprinos, s oduševljenjem i izvanred-

nom stručnošću, a takav duh držao ga je do samog kraja.

Afirmacija novog naraštaja preduzetnika, koji bi sledili njegov primer,

» JEDINSTVENI PRIMERI NAM POKAZUJU KO SMO I ŠTA MOŽEMO DA POSTIGNEMO

najbolji je način da se proslavi njegov rad i predanost koji su ga vodili kroz život. Našoj domovini su potrebni žene i muškarci koji imaju želju za preduzetništvom i koji uvek razmišljaju o velikim poduhvatima, preduzetnici sposobni da sagledaju društvo i svet u kojem žive, koji se ne zadovoljavaju malim uspesima, nego imaju duh koji želi da raste i stalno se usavršava, i koji su otvoreni za saradnju s drugim preduzetničkim svetovima kao i sa svetom rada i njegovim predstavnicima. Milano ceni i divi se svima koji

uspevaju da otelotvore ove vrednosti. Nagrada Ambrogino d'Oro, koja mu je dodeljena 1996, je manifestacija sklada između Đorđa Skvincija i najdubljih osećanja ovoga grada. Reči kolega, radnika, običnih građana, koji su se setom oprostili od njega na Piazza del Duomo, potvrđuju nam da je Đorđo Skvinci bio jedan od nas, i kao takvog ćemo ga se uvek sećati.

Đuzepe Sala (Giuseppe Sala), gradonačelnik Milana

U srcima Italijana, u sportu i biznisu

Moje prijateljstvo s Đorđom se nije razvilo kroz rasprave o ekonomiji ili zajedničku ljubav prema biciklizmu. Upoznala nas je, zapravo, njegova voljena žena Adrijana. Slučajno se desilo da sam bio član komisije za Adrijanin završni rad na Fakultetu političkih nauka u Bolonji. Nas dvoje smo se ponovo sreli nekoliko godina kasnije, kada me je i upoznala s Đorđom. Trebalo mi je samo nekoliko minuta da shvatim koliko je njihova veza značajna kako za privatni život tako i posao. Nažalost, u melanholičnom okruženju Milanske katedrale shvatio sam koliko bolan mora da je bio njihov posljednji rastanak. Zajedno su stvorili veliku kompaniju Mapei — on je radio u proizvodnji i razvoju, dok je ona upravljala javnim imidžom firme i učinila je poznatom ne samo Italijanima već i širom sveta. Zajedno su stvorili jednu stvarno posebnu kompaniju koja se isticala strateškim razmeštanjem fabrika u blizini svojih klijenata na svim kontinentima.

Često sam koristio tu okolnost da od Đorđa saznam u kakvom su stanju različita tržišta, učeći pritom koliko ih je teško međusobno razlikovati i kako se razvijaju. To me je takođe naučilo koliko je važno ne samo pratiti te promene već ih i predviđati, opremanjem čak i najmanjih i najudaljenijih fabrika alatima za istraživanje i marketing, potrebnim za tumačenje beskrajnih nijansi različitih tržišta.

Ta usredsređenost na detalje omogućila mu je da svoju kompaniju pretvori u vodeću na globalnom planu, u industriji koja je zbog troškova prevoza obično podeljena među manjim regionalnim proizvođačima. Obezbedio je uslove da Mapei nastavi da raste, tako da nikad nisu morali da pribegnu otpuštanju radnika ili isplati otpremnina zbog tehnološkog viška. Konačni

rezultat je da Italija danas ima pravu multinacionalnu kompaniju koja zapošljava više od 10.000 radnika i posluje u više od 80 zemalja širom sveta.

Mapei je kao firma našao put do srca Italijana, i to ne samo kroz svoje proizvode već i kroz svoju ljubav prema sportu, ne samo u smislu takmičenja već i odgovornim ponašanjem u skladu sa pravilima etike. Đorđo mi je objasnio da je upravo na ovim osnovama doneo svoju odluku da se povuče iz sveta biciklizma, posle timskih pobeda na svim mogućim trkama. Iz istih razloga, odlučio je da izgradi sportski centar koji promoviše prave sportske vrednosti, naročito detaljne doping kontrole.

Uglavnom se osvrćem na biciklizam jer je to bila ne samo strast koju smo delili već i prilika da često odemo zajedno na vožnju biciklima.

Njegova ljubav prema sportu dovela je i do nesvakidašnjeg poduhvata u svetu fudbala — Sasuolo, svoju ekipu, odveo je do samog vrha italijanskog fudbala spajajući tako svoju strast prema sportu sa svojim osnovnim poslom. Na taj način je odao počast svom gradu, koji je vodeći evropski centar za proizvodnju keramičkih pločica i najveći deo italijanskog tržišta za Mapei lepkove i hemijske proizvode.

Mislim da bi se oboje razveselili kada bi čuli da u svom sećanju na njega, osim naših rasprava o italijanskoj industriji ili zamršenosti italijanske politike, čuvam i sećanje iz jula 2006. godine kad smo se zajedno radovali na tribini stadiona u Dortmundu nakon nezabornog pobede Italije nad Nemačkom. Lepo je prisećati se prijatelja kroz te srećne zajedničke trenutke.

Onaj ponosan dan kad me je zamolila da joj budem mentor

Poslednji put sam sreo Adrijanu, koja je tada očigledno patila i imala bolove, na oproštaju od Đorđa Skvincija u Milanskoj katedrali. Izgledalo je gotovo kao da i ona želi da pođe za njim, kako bi zajedno stavili tačku na dugi niz godina koje su proveli zajedno kao porodica i partneri u poslu i društvenim obavezama koje su delili. Nažalost, tako je i bilo.

U tom trenutku sam se odjednom prisetio onog dana kada mi je Adrijana, pre gotovo pedeset godina, prvi put prišla. Pitala me je za savet o diplomskom radu koji je inače izuzetno dobro napisala, sa istim zanosom i preduzimljivošću koji su je krasili celog života.

Kao što se gotovo neizbežno dešava, nismo se viđali često pošto je diplomirala. Nekoliko godina kasnije sam saznao da je postala Đorđova supruga i poslovni partner. Od tada sam imao priliku da pratim njen razvoj i napredovanje u poslu. Bio sam oduševljen kada sam saznao da je Adrijana smatrala da je vreme koje je provela na fakultetu od fundamentalnog značaja za njen kasniji rad. Bila je deo generacije studenata koji su upisali tada mali Fakultet političkih nauka, koji tek što je bio osnovan u okviru Univerziteta u Bolonji. Predavanja i seminari kojima su prisustvovali ne samo da su bili inovativni, već su se zasnivali na stalnim i vrlo bliskim odnosima između studenata i nastavnog osoblja. Zahvaljujući tome, timski rad je postao ključna kompetencija u njenoj karijeri i pre nego što se pridružila Mapeiju gde je odigrala suštinsku ulogu u unutrašnjem razvoju i složenim spoljnim odnosima firme. Mapei se iz Italije proširio na druge kontinente, a stalne inovacije vo-

dile su ga u različita područja građevinske industrije: od keramičkih pločica do gigantskih betonskih konstrukcija, preko zidnih obloga čak do brana na najvećim svetskim rekama. Rad u oblasti marketinga i komunikacija podrazumevao je i bavljenje brojnim proizvodnim pogonima izgrađenim širom sveta kako bi ispunili vrlo specifične zahteve tržišta građevinske industrije.

Iako je putovala po celom svetu, nikad nije zaboravila svoje italijanske korene i bliske veze s regijom u kojoj je Mapei nastao i u kojoj je postigao svoje prve uspehe. Otud i njena velika ljubav prema fudbalskom klubu Sasuolo i društveni aktivizam na položaju predsednice fondacije Sodalitas.

Obe ove aktivnosti omogućile su joj da vrlo konkretno izrazi svoj osećaj građanske dužnosti. Dovedi Sasuolo u sam vrh italijanskog fudbala nije bilo samo veliko sportsko dostignuće, već i odavanje počasti gradu koji stoji iza Mapeijevog preobražaja od male porodične firme u jednog od svetskih lidera u svojoj delatnosti.

Kao predsednica Sodalitasa dobila je priliku da se posveti društvenom radu, pomažući regiji u kojoj je osnovan Mapei, ali i čitavom narodu Italije, gde se srcem i dušom osećala „kao svoj na svome“, čak i u godinama kada je posao vodio uglavnom van naših granica. Sada je na sledećoj generaciji da nastavi kompleksno ali uspešno poslovanje Mapeija u ekonomskoj i društvenoj sferi. U svetu koji postaje sve složeniji to nije lak zadatak, ali sigurno će biti manje težak zahvaljujući timskom radu kojem su ih Adrijana i Đorđo naučili.

Romano Prodi, bivši predsednik Evropske komisije i bivši premijer Italije

▶▶ **ČAK I TADA
JE IMALA
ISTI ZANOS
I PREDUZI-
MLJIVOST KOJI
SU JE KRASILI
ČITAVOG ŽIVOTA**

Privrednik za primer

Sa Đorđom Skvincijem sam se prvi put sreo pre dvadeset godina na promociji publikacije o keramičkim pločicama koju je organizovalo preduzeće Prometeia. To je bio značajan događaj a tadašnji veliki izazovi, aktuelni i danas, bili su širenje, rast i internacionalizacija. Mapei je po zaslugi Đorđa i njegovih veoma jasnih ideja odigrao neosporno vodeću ulogu. Posvećivanjem velike pažnje proizvodima i sagledavanjem potreba stranih tržišta, što je za njega predstavljalo sasvim jasnu priliku, Mapei je jednostavno postao primer za ugled. Sve su to činjenice koje su Mapei dovele do današnjeg preduzeća – do međunarodnog gorostasa. Osećaj odgovornosti je Skvincija doveo i do toga da je preuzeo neke institucionalne funkcije.

Bio je na čelu Confindustrie, udruženja italijanskih proizvodnih i uslužnih preduzeća, gde je znao da zastupa interese srednje velikih preduzeća, kao i celokupnog italijanskog proizvodnog sektora. Sećaću se njegovog osmeha, iskrene i nikada izveštačene ljubaznosti, naših radosnih susreta, iako ne baš tako čestih. Uvek je radio s velikim elanom i kod svih nas je ostalo živo sećanje na njegovu darežljivost, poslovne sposobnosti i na njegovu viziju o tome kako treba da postupa savremeni poslovni čovek.

Andelo Tantači (Angelo Tantazzi), predsednik Prometeia S.p.A.

➤ **ČETIRI GODINE JE BIO PREDSEDNIK CONFINDUSTRIE, NAJVAŽNIJEG UDRUŽENJA ITALIJANSKE INDUSTRIJE**

Pogleda uprtog u budućnost

Đorđo Skvinci ostaje svima nama svetao primer ljudskosti. Naime, bio je onaj koji je umeo da premosti sve teškoće i da pri tom nikada ne zaboravi svoje korene, na koje je bio veoma ponosan i koji su ga, ne slučajno, doveli do saradnje sa opštinskom upravom Milana kao savetnika u dve oblasti par ekselans – zavoda za očuvanje katedrale Veneranda Fabrika del Duomo i pozorišta Teatro ala Scala, koje je darežljivo pomagao. Ta njegova teritorijalna ljubav ogledala se i u njegovom preduzetničkom stilu. Đorđo je, naime, bio osećajan čovek, sposoban da oseti jaku empatiju prema radnicima, što je dokazao i kao predsednik udruženja Federkimika, u kome je uspeo da ostvari odlične rezultate, između ostalog i potpisivanje šest ugovora koji su, bez jednog jedinog sata štrajka radnika, ovu oblast korenito izmenili, i kao predsednik Confindustrie.

Ovaj njegov stil se harmonično (ovaj izraz sam namerno upotrebio s obzirom na njegovu veliku ljubav prema muzici), preplitao sa njegovom misijom kao muža i oca. Kaže se da pored uspešnog muškarca stoji i uspešna žena; Đorđo je sa svojom ženom Adrijanom i decom Veronikom i Markom uspeo da stvori divnu porodicu. Mnogo je uspomena koje nas povezuju, od opera i koncerata do zajedničke ljubavi – fudbala i dobrog sporta, koji je neumorno potpomagao. Velikom donacijom milanskoj katedrali 2018. godine »prisvojio je« jednu od fijala na krovu, koja predstavlja mladog sveca, i u toku obredne svečanosti je, naravno, želeo da uz sebe ima svoje drage i da im pokaže u kom pravcu treba da usmere svoj pogled, to jest u budućnost. Taj kip i njegovo značenje danas predstavljaju dragoceno sve-dočenje o njegovom plodnom životu, punom zadovoljstva.

➤ **SVOJIM ZAPOSLENIMA POKAZIVAO JE PUT KOJIM TREBA DA SE KREĆU – KA BUDUĆNOSTI**

Fedele Confalonieri, predsednik milanskog zavoda Veneranda Fabrika del Duomo

Kako je časopis Tile Italia zacrtao put reviji Realtà Mapei

Bilo je to u Las Vegasu početkom 1989. godine, na jednom od brojnih sajmova na kojima je Mapei učestvovao, kada smo Adrijana Spacoli, Đorđo Skvinci, Geri Fišer, urednik nekoliko važnih časopisa u SAD, i ja odlučili da osnujemo novi stručni časopis namenjen italijanskom tržištu keramičkih pločica — Tile Italia.

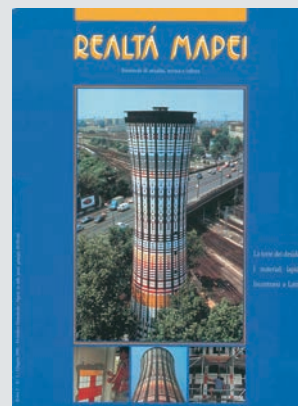
Adrijana je odabrana za predsednicu, autor ovog teksta bio je glavni urednik časopisa, a Đorđo Skvinci idejni vođa i mentor. Prvi broj magazina je izašao početkom 1990. godine i bio je trenutni hit. Sadržaj časopisa bio je široko cenjen i bilo je sve više zanimanja za oglašavanje na njegovim stranicama. Često sam razgovarao s Adrijanom o raznim temama. Bilo je teško ići u korak s njom. Ispravljala je sve i svakoga, ali je bila i više nego voljna da prihvati tuđa mišljenja i kritike. Na kraju, časopisu je porasla popularnost — imao je mnogo čitalaca i diktirao trendove.

Ubrzo su usledili i drugi stručni listovi, kao što su Ceramic World Review i Tile International. Adrijana je, što je bilo za očekivati, imala ideju da sve to iskustvo usmeri ka Mapeiju, stvarajući ono što je danas poznato kao Realtà Mapei — korporativna publikacija koja izlazi na desetinama jezika širom sveta kako bi se javnosti prikazalo poslovanje Grupe. Razišli smo se, a ja sam odlučio da otkupim Adrijanin udeo u kompaniji. Mapei je i dalje bio deo projekta, imao je sopstvene uredničke priloge i oglašavao se u Tile Italia. Nismo više bili poslovni partneri, ali smo i dalje bili prijatelji

i razmenjivali mišljenja i iskustva. Pre nekoliko godina imao sam direktnu saradnju sa časopisom Realtà Mapei. Adrijana je bila beskrajan izvor novih ideja. Bila je neumorno inventivna i kreativna. Naporno je radila, kao bilo koji pripravnik u redakciji. Njene mlade saradnice — koje su bile i još uvijek jesu okosnica Realtà Mapei — ne sećaju se da je ikada uzela trenutak odmora.

Realtà Mapei bio je i ostaće važan deo Mapeijeve marketinške strategije, koju je Adrijana sprovodila stručno i sa beskrajnim entuzijazmom.

Gracijano Seci (Graziano Sezzi), osnivač časopisa Tile Italia

Ideje o Milanu sijale su joj u očima

Pogled na kanal Naviglio Grande u Milanu.

Kada sam upoznala Adrijanu Spacoli, razgovarale smo o lepotama Milana: njegovoj arhitekturi, lokalitetima i istoriji. Zahvaljujući svojoj velikoj umetničkoj duši, osećala je zanos od ljubavi prema Milanu. Dok je govorila o gradu, oči su joj sijale od radosti nezaboravnim žarom.

Naši sastanci su bili i prilika da razmenimo misli o Milanu, Milanskoj katedrali i operi La Scala, gradskim dvorištima i zgradama, vilama u Lombardiji i kanalima u Navilji. Pričale smo o knjigama koje sam uređivala, knjigama o spomenicima i umetničkoj baštini Milana i Lombardije. Inteligentna i velikodušna, uvek je pokazivala veliko interesovanje dok je razgovarala o lepoti starih i novih dela arhitekture. Oči bi joj zaiskrile dok bi opisivala svoje ideje i svoj rad na području kulture, muzike i umetnosti. I to je bio deo „umetnosti vođenja posla“ ove porodične firme. Zнала je da navede ljude da joj se priključe. Pratila je realizaciju svojih ideja sa velikim poverenjem i entuzijazmom, na čemu sam joj neizmerno zahvalna. Veoma sam ponosna što je kompanija često birala knjige koje sam uređivala za božićne poklone. Bile su to, u izvesnom smislu, „naše“ knjige, kako su ih jednom prilikom opisali gospodin i gospođa Skvinci, nagovarajući me da budu malo tanje da ih lakše mogu slati. Tako je nastala knji-

ga Milanski krajolici, u godini kada je Mapei obeležavao 75. godišnjicu od osnivanja. Odlučili smo da bi baš ova knjiga mogla odlično da predstavi Milano stranim posetiocima. Kad sam je poslednji put srela, gospođa Spacoli je učestvovala na sastanku uredništva za svoj časopis Realtà Mapei. Nagovorila me je da joj se pridružim. Za samo nekoliko minuta shvatila sam koliko voli svoj časopis i ljude sa kojima je radila i koliko je ta ljubav uzvraćena. Za mene je i to bio dokaz umetnosti. Tom prilikom se smešila dok je iznosila novu ideju. Oči su joj blistale od kreativne snage i radosti. Taj osećaj radosti mi je ostao zapamćen u srcu i naučio me nečemu: nikad ne prestajte da planirate budućnost sa optimizmom.

Iskreno će mi nedostajati privlačna, živopisna energija gđe Adrijane Spacoli. Ona i Đorđo su ostavili svoj trag i dali nam divan primer ljudskosti i ljubavi prema životu. Nešto vrlo posebno, za šta verujem da nastavlja da raste u srcima svih koji su ih poznavali.

Roberta Kordani (Roberta Cordani), autorka knjiga o Milanu i Lombardiji

» **BILA JE OTELOTVORENJE SREĆE U VEZI SA KREATIVNIM RADOM KOJI NAM JE OSTAVILA U NASLEĐE – PLANIRANJE BUDUĆNOSTI S OPTIMIZMOM I OSMEHOM**

Osmeh osobe koja je umela da sluša

Dragi, blagi, voljeni Đorđo, uvek si nas pozdravljao najpre svojim osmehom, blagim i prijatnim osmehom, punim skromne ali neodoljive privlačnosti. Svi smo upali u tvoju mrežu ljubavi i pravog, iskrenog prijateljstva. Još uvek kao da te vidim kako stojiš ispred mene sa čašom vina u ruci i kriškom sveže narezane šunke s tvog stola koju bi mi ljubazno pružio. Deljenje je uvijek bilo tvoj moto, povrh svega deljenje uz osmeh — osmeh osobe koja ne očekuje ništa zauzvat. Razgovor s tobom o muzici, sportu, ili bilo čemu drugom, uvek mi je bio za-

dovoljstvo jer su se uz tebe svi osećali opušteno. Sjajan kodeks sjajnog čoveka... Koji je znao da sluša i ceni stvari. Još uvek živiš u mom srcu i u mom glasu, sad i zauvek. Hvala ti i Adrijani što ste mi posve-

tili toliko dragocenih trenutaka svog vremena i što si mi otvorio vrata svoje drage porodice koja će mi ostati u srcu sad i zauvek.

Vitorio Grigolo (Vittorio Grigolo), tenor

Svet kulture, ekonomije i sporta doživeo je veliki gubitak. Bio je izuzetna osoba velike iskrenosti i dubine, divan, pravi čovek.

Rikardo Muti (Riccardo Muti), dirigent

Velika strast prema radu i jedno istinsko prijateljstvo

Dragi Đorđo, i pre nego što sam prvi put stigao u opersku kuću La Scala, austrijski prijatelji su mi rekli da u Milanu postoji jedan poseban čovek po imenu Đorđo Skvinci, čovek velikog srca koji voli operu i pršti entuzijazmom prema pozorištu. Kad sam došao u La Skalu i upoznao te, setio sam se tih reči. Odmah su na mene ostavili utisak tvoj opušten izraz lica, tvoj smeh i tvoje srce na dlanu, kako kažu u Beču, ali i u Milanu. Odmah mi je bilo jasno kako će naše prijateljstvo biti izuzetno važno za Skalu. Nikad neću zaboraviti kad si mi pričao kako te je otac prvi put odveo na operu. Marija Kalas je izvodila Čerubinijevu Medeju pod vođstvom dirigenta Leonarda Bernštajna. To je bio početak strasti koja je potrajala čitav tvoj život. Lično nikad neću zaboraviti jedno veče kad me je moja majka, u Beču, odvela da slušam Mariju Kalas kako izvodi Donicetijevu Lučiju od Lamermera pod vođstvom dirigenta Herberta fon Karajana. To je bila produkcija koja je izvorno poticala upravo iz Skale. Kad smo prvi put razmišljali i razgovarali o La Skali i tvojim iskustvima u toj operskoj kući, znao sam da bi ti bio prava osoba za Upravni odbor. Operska kuća je u tom trenutku već imala dovoljno razloga da ti bude zahvalna, uključujući i velikodušni doprinos za veliki poduhvat obnove zgrade u saradnji sa milanskim gradskim većem, a prema projektu arhitekta Marija Bote. To je bio dodatni razlog zbog kojeg mi je bilo neprijatno da tražim finansijsku podršku učešćem u Odboru, ali sam znao da bi tvoj doprinos bio mnogo veći od pukih novčanih donacija. Tvoja podrška mi je bila ključna kada sam donosio brojne odluke, ali i pružila priliku da te mnogo bolje lično upoznam. Tu priliku sam dobio tek u trenutku kada si se razboleo. Pokazao si svima da su tvoj optimizam, dobrota i ljubav

prema životu bili jači od straha i bola koje si sigurno trpeo poslednjih nekoliko godina. Usudujem se čak da kažem kako sam ti postao dobar prijatelj, a ti meni jedan od retkih istinskih prijatelja koje sam stekao tokom poslednjih nekoliko godina. Bilo je to jedno od onih prijateljstava kakva se nakon detinjstva retko događaju. Danas ti obećavam da ću do kraja svog života tvojoj porodici pružati jednaku ljubav i pažnju kakvu si ti meni pružio.

Aleksander Pereira (Alexander Pereira), izvršni i umetnički direktor operske kuće La Scala

Lepota planiranja optimističnog pristupa životu

Posle oproštaja od Đorđa Skvincija, održanog u impresivnoj Milanskoj katedrali uz prisustvo njegove porodice i prijatelja, često razmišljam o njemu tokom predaha u poslu, prisećajući ga se, s jedne strane kao da je i dalje deo mog svakodnevnog života, a s druge strane kao jasnog traga iz prošlosti. Njegova stalna prisutnost na granici između sadašnjosti i prošlosti mi je uznemirujuća.

Znači li to da je Đorđo i dalje deo moje svakodnevice ili je neko koga se samo sećam zbog našeg zajedničkog rada? Neodređenost te situacije stvara stalan osećaj prisutnosti — odsutnosti koji nije prestao ni kad nas je napustio. Njegov optimizam pri suočavanju sa suprotnostima života slaže se s trajnom snagom njegovog načina razmišljanja — okrenutost prema lepoti činjenja, lepoti izgradnje i lepoti planiranja uz čvrsto verovanje da i rad pojedinca može da doprinese opštem dobru. Stav, kakav nam omogućava da savladamo prepreke i usredsredimo se na svoje krajnje ciljeve.

Sa Đorđom sam radio na raznim arhitektonskim projektima — od projekta modernizacije opere kuće La Scala u Milanu do projekta izgradnje laboratorije Mapei u Robijanu di Medilji, u okolini Milana. Na putu ka ostvarenju ovih projekata nisu mogle da se spreče baš nikakve birokratske ili strukturne prepreke.

Meni je kao arhitekti to pokazalo kako arhitektura ne postoji sama za sebe, već oživljava tek kroz pojedinačno arhitektonsko delo. Hvala ti još jednom, Đorđo!

Naposletku, pored svih naših zajedničkih poslovnih poduhvata, Đorđo Skvinci je i na privatnom planu uvek imao vrlo pozitivan uticaj na moj život. Njegova vera u ljudski rad je nešto što me prati tokom cele moje karijere. Sad shvatam da je i jedan deo mog vlastitog identiteta nestao s njim.

Mario Bota (Mario Botta), arhitekta

Naše prijateljstvo i sve čemu si nas naučila

Draga Adrijana, poslednji put smo se sreli u Milanskoj katedrali, u tom veličanstvenom svetilištu koje nas je „ugostilo“ nekoliko godina ranije, na koncertu na koji ste nas pozvali ti i Đorđo, kao što ste već činili mnogo puta, u slučaju mnogih velikih događaja. Bilo je suđeno da taj susret u Milanskoj katedrali bude i naš poslednji — nakon toga se više nikad nismo videli...

U ovih nekoliko redova želimo ti reći „hvala“ za sve što si nam dala svojom osobenošću, snagom svog uma i svojom predanošću porodici i poslu.

Rad kao društvena obaveza, naizgled prilično staromodan stav, jeste zapravo glavni razlog zašto još uvek čekamo da sunce izađe svakog jutra.

Hvala ti i na tome što si se mirno i dostojanstveno nosila s nevoljama i na nadi koju si uvek imala u ono što dolazi, gde ćeš nas se, verujemo, sećati s velikim spokojem.

Toliko smo mnogo naučili od tebe kao prijateljice.

Mario i Marija Bota (Mario in Maria Botta)

Uzor za celu zajednicu Sodalitas

Doktorica Adrijana Spacoli je bila predsednica fondacije Sodalitas od 2016. godine. Od samog početka znali smo da možemo uvek da računamo na nju, jer je bila istinski spremna da pomogne i podrži nas svojom zapanjujućom energijom i preduzimljivošću.

Vodila je Sodalitas sa strašću i integritetom, istinski nadahnjujući naše članove. Njena vizija je donela ključne promene i inovacije u fondaciju. Blisko je saradivala sa odborom kako bi u rekordnom roku uvela nov, fleksibilniji model upravljanja usmeren na brzinu u radu i produktivnost. Neprestano nas je ohrabivala i podržavala povećavajući efikasnost s kojom fondacija Sodalitas, koja je usredsređena na ciljeve od posebne društvene vrednosti, planira i sprovodi brojna partnerstva, zajedno s povezanim društvima.

Pomogla je u razvoju partnerstava između kompanija i nevladinih organizacija radi rešavanja socijalnih potreba i smanjenja nejednakosti među ljudima, istovremeno podstičući saradnju između preduzeća, lokalnih organizacija i institucija radi jačanja i povećanja održivosti urbanih naselja i okolnih područja. Do samog kraja naša predsednica je bila sjajna i pouzdana zvezda vodilja za čitavu zajednicu Sodalitas-a – dobrovoljce koje je stalno ohrabivala da svakodnevno stavljaju svoje vre-

me i znanje u službu fondacije; kolege koji su učili iz strasti i profesionalnosti koje je uvek pokazivala; povezane firme, koje su delile njenu odlučnost i predanost stvaranju novog, održivog i inkluzivnog modela rasta.

Bila je zahtevnija prema sebi nego prema drugima. Uvek je težila pronalaženju novih i manje očiglednih rešenja zbog čvrstog uverenja da se ne treba obeshrabrivati zbog problema sa kojima se susrećemo, nego ih sa entuzijazmom posmatrati kao nove mogućnosti koje se otvaraju. Motivisala nas je ličnim primerom da dajemo sve od sebe, svaki dan. Bila je nam je čast što smo je imali za predsednicu i poznavali.

Zauvek ćemo pamtiti velikodušnost s kojom se posvetila fondaciji Sodalitas do samog kraja, kao i entuzijazam s kojim nas je pratila i vodila na putu kojim smo krenuli u poslednje tri godine.

Alesandro Beda (Alessandro Beda), član uprave fondacije Sodalitas

➤ **BILA JE PRAVI PRIJATELJ KOJEG
JE UVEK ZANIMALO KAKO SI,
UVEK TU DA TI ČUVA LEĐA**

Fondazione
Sodalitas

Sodalitas

Fondacija Sodalitas je idealan partner kompanijama koje veruju da je održivost njihov zaštitni znak i nešto što treba ugraditi u poslovne strategije. Osnovana 1995, ubrzo je postala vodeća organizacija u promovisanju korporativne društvene odgovornosti u Italiji. Sodalitas je mreža preduzeća, volontera i drugih partnera koji su usmereni na liderstvo u kontekstu održivog rasta, a koji dele zajednički cilj održivog poslovanja.

Fondacija je nacionalna partnerska organizacija CSR Europe, mreže koja se zalaže za korporativnu društvenu odgovornost širom Evrope. Za više informacija posetite www.sodalitas.it

Znatiželjna i pozitivnog pogleda na svet, imala je hrabrost za inovacije

Jednog dana, pre nekoliko godina, kada sam bila u poseti sedištu Mapeija, Adrijana me je pozvala da posetim njenu laboratoriju za istraživanje i razvoj. Rado sam prihvatila poziv, presrećna što ću saznati više o kompaniji, ali potpuno nesvesna čuda koje me je očekivalo. Najčudesnija stvar od svega bila je sama Adrijana i njena strast. Naravno, već sam znala koliko je usko povezana sa kompanijom i koliko je profesionalna, ali slušajući je kako opisuje najnovije materijale koji se istražuju i gledajući je kako razgovara sa istraživačima, otkrila sam još više entuzijazma nego što sam očekivala. Mogla sam da osetim njenu iskrenost i vidim njenu ljubav u svom punom sjaju.

Takva je bila Adrijana, uvek pozitivna i veoma pažljiva prema saradnicima i svima sa kojima je bila u kontaktu. Bila je snažna i odlučna, a njen autoritet se video u njenom konstruktivnom pristupu i komunikaciji. Bila je dovoljno znatiželjna i hrabra da inovira i usadi taj isti instinkt širom Grupe, svojom stručnošću i odlučnošću. Nedostajaće mi Adrijana. Nedostajaće mi velika, bri-

žna prijateljica, ali i mudra i odgovorna poslovna žena. Nedostajaće nam svima.

Leticija Morati (Letizia Moratti), osnivač i predsednik fondacije E4Impact

Bila je tu za sve kojima je trebala

Adrijanu smo svi dobro poznavali. Nikada nećemo zaboraviti njen zaradni osmeh, odlučnost i ljubav koja je isijavala iz nje. Bila je uspešna žena i supruga jedinstvenog muškarca, majka dvoje vrlo praktične i skromne dece i strastvena direktorka, koja je bila odgovorna za marketinški uspeh velike kompanije iz sektora građevinske hemije. Sada, kada njenog osmeha više nema, želeli bismo da pričamo o Adrijani koju smo upoznali na jednom od projekata u organizaciji fondacije Le Vele, posvećenom siromašnima. Gledano našim očima, Adrijana je uvek bila tu za nas, uvek na raspolaganju. Nije se zadovoljavala sopstvenim srećnim privatnim životom i vrlo uspešnom karijerom. Želela je da čuje potrebe onih manje srećnih ljudi, koji su možda činili greške u životu ili im je oduzeto sve što su voleli. Nije svako sposoban da čini dobra dela. Za to je potrebno da budete iskreni i otvoreni prema drugima, spremni da se uključite čak i kada biste se radije odmarali. Morate da znate da slušate i budete spremni na neprekidan angažman.

Ljudi poput nas, koji svakodnevno kucaju na vrata poznatih, uspešnih ljudi, Adrijanu i Đorđa će uvek pamtititi kao ljude koji su nas iznenadili i zadivili spremnošću da kažu „da“ i uključe se u akciju. Pamtićemo je kao istinsku prijateljicu, nekoga ko je uvek bio tu za nas i koga je uvek iskreno zanimalo kako smo,

nudeći savet i podršku. Sećam se da sam je prvi put susreo na jednom seoskom imanju koje je pripadalo fondaciji Le Vele. Bio je decembar pre mnogo godina. Slavili smo Božić u sobi koja još uvek nije imala pod i prozorske okvire, ali koja je svejedno bila postavljena za misu i obrok za volontere i porodice uključene u projekat. Adrijana nam se pridružila zajedno sa Đorđom, pokazujući veliko interesovanje za aktivnosti organizacije. Sećam se njenih pitanja o deci i mladima kojima smo pružili pomoć u okviru centara za osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, te o aktivnostima škole–radionice.

Kako su godine prolazile, zahvaljujući velikodušnoj pomoći porodice Skvinci i Mapei S.p.A. ta nedovršena soba je pretvorena u višenamensku dvoranu nazvanu po Rodolfu Skvinciju, osnivaču Mapeija. Opremljene su i mnoge druge prostorije, a projekti podrške i osposobljavanja prošireni su i na osobe s invaliditetom. Adrijana je uvek govorila o fondaciji ohrabrujućim tonom i sa velikom ljubaznošću. Jako će nam nedostajati. Ali neizmerno smo zahvalni što smo imali priliku da je upoznamo i da joj se divimo. Njena energija i entuzijizam su nas inspirisali i ohrabrivali da nastavimo sa radom organizacije i projektima.

Masimo Zavalja (Massimo Zavaglia), neprofitna organizacija „Le Vele“

Strast za životom, umetnošću i lepotom

Privrednici, oni koji svoju poslovnu genijalnost koriste, između ostalog, za stvaranje novih radnih mesta i doprinose opštem boljitku, pravi su heroji naše nacije. Treba istaći da na tome što je Italija i dalje na nogama možemo da zahvalimo upravo njima. Zaslužuju da ih slavimo i divimo im se jer su pravi šampioni, izvanredni talenti kojima treba aplaudirati i koje treba oponašati.

Dva junaka modernog doba, koji su našu zemlju učinili velikom, napustili su nas oboje u kratkom vremenu, nakon dugog života provedenog zajedno. Verujemo da su se negde ponovo sreli, odakle sada čuvaju svoju decu, Marka i Veroniku, i sve koji su ih voleli.

Bili smo zatečeni i duboko dirnuti, ali ne i iznenađeni, kada smo saznali da je Adrijana Spacoli preminula samo nekoliko nedelja posle supruga, nakon što su bili u braku skoro pola veka i zajedno krenuli u neverovatan poslovni i filantropski poduhvat.

Osećamo se počastvovano što smo poznavali ovaj predivan par, sjajne poslovne

ljude koji su promovisali italijansku izvrsnost širom sveta... U privatnom smislu, bili su dvoje dragih prijatelja, dvoje izuzetnih ljudi, ljubazni i nežni, sa kojima smo delili ljubav prema umet-

nosti i strast prema operi. Adrijana i Đorđo su nam pomogli u našem dobrotvornom radu, deleći našu želju da svet učinimo boljim mestom. Na elegantan, velikodušan i diskretan način, kroz svoju kompaniju, Adrijana Spacoli i njen suprug podržali su veoma složen filantropski maraton u koji smo se i mi lično uključili. Pružili su nam pomoć od prvog događaja i neverovatnog uspeha Noći borbe slavni u Italiji. Sreća koju je ovaj globalni projekat doneo širom sveta nosi i njihov potpis. Najiskrenije zahvaljujemo svojoj dragoj prijateljici Adrijani. Želeli bismo da se pomolimo za nju sada, na kraju njenog putovanja. Njen život, kao i život njenog supruga, nastaviće se kroz posao koji su vodili, sve što su izgradili i vrednosti koje su otelotvorili dok su bili ovde sa nama, uključujući duboku predanost životu, umetnosti i lepoti — životu, umetnosti i lepoti prema kojima je Adrijana osećala duboku strast.

Andrea Bočeli i Veronika Berti (Andrea Bocelli i Veronica Berti), osnivači Fondacije Andrea Bočeli i organizatori Noći borbe slavni u Italiji

➤ **BILA JE TIMSKI IGRAČ, DOK JE KAO VOĐA TIMA BILA I STROGA ALI I PUNA EMPATIJE. SVOJOM SOCIJALNOM OSVEŠĆENOŠĆU I POSLOVNOM STRATEGIJOM SLEDEĆOJ GENERACIJI OSTAVILA JE VELIKU INSPIRACIJU**

Đovani, jesi li mi kupio Mesija?

U ovoj reviji nema dovoljno stubaca u kojima bi se izrazila velika praznina koju ste ostavili za sobom. Iako sam znao za Vašu bolest, ovaj mi se dan prikrao nenadano, gotovo neočekivano. I sad ovde razmišljam o svemu što ste me naučili: o Vašoj hrabrosti, odlučnosti, entuzijazmu, snazi i, povrh svega, Vašoj skromnosti.

Stvarno nisam mislio da će nas okolnosti tako brzo razdvojiti. Olako sam pretpostavio kako ćemo još mnogo godina provesti zajedno. Bili ste mi mnogo više od poslodavca. Vi ste mnogo toga: majstor, uzor i ponekad gotovo pa otac. Zajedno sa suprugom Adrijanom uvek ste me dočekivali uz dobrodošlicu i smatram Vas delom svoje porodice.

Sećam se naših sastanaka o Sasuolu, naših telefonskih poziva posle utakmica i načina na koji biste uvek podržavali moje odluke, kao i mnogobrojnih situacija kad ste me tešili nakon poraza. Uvek ste nalazili prave reči da me razvedrite. Uvek ste stajali uz mene. Uspomene su naše najjače oružje. Niko im ne može oduzeti snagu, a meni i Sasuolu daju snagu da nastavimo dalje. Vi i Vaša porodica uvek ste se brinuli da imamo sve što nam treba. Znali ste imena svih svojih igrača i uvek imali ljubaznu reč ili misao za svakoga, od igrača koji su u klubu najduže do naših najnovijih momaka.

Uz Vašu podršku pravili smo male korake kako bismo kontinuirano poboljšavali svoje rezultate, ostvarujući svoje ciljeve napornim radom i nikad ne birajući lakši put. Na taj smo način ostvarili svoj san i izgradili fudbalski centar jer ste Vi uvek želeli da naši momci imaju najbolje.

Svojim otvorenim stavom, punim poštovanja i iskrenosti, pomogli ste mi da se prisetim šta je zaista važno. Poštovanje prema drugim ljudima, poštovanje prema pravili-

ma i poštovanje prema saigračima. Posvećenost, žrtvovanje, naporan rad, ljubav prema životu i deljenja zajedničkih dobrih i loših trenutaka.

Nastaviću da radim s velikim entuzijazmom i skromnošću, baš kako ste me uvek učili, ali strašno ćete mi nedostajati.

Već osećam Vašu odsutnost kao i odsutnost Vaših reči i zagrljaja utehe zbog kojih sam se uvek osećao kao deo vaše porodice.

Moje misli su s Vama i vašom suprugom Adrijanom od koje ste bili nerazdvojni. Sećam se trenutaka kad biste rekli: „Moram da vidim šta moja žena misli o tome.“ Oboje ste nas prihvatili uz dobrodošlicu.

Nedostajće mi ono pitanje koje ste mi često postavljali, kao u šali, kako biste sakrili svoje prave ambicije: „Đovani, jesi li mi kupio Mesija?“ Ja bih na to odgovorio: „Radim na tome, g. Skvinci!“

Možda jednog dana i uspem da ga kupim i to posvetim Vama.

G. Skvinci, uvek ću Vas čuvati u srcu, deo Vas će uvek biti uz mene i nastaviti s našim projektom za Vas.

Pisao sam Vam u sadašnjem vremenu jer znam da ste uz mene i da ćete uvek biti.

Šaljem Vam veliki zagrljaj.

Đovani Carnevali (Giovanni Carnevali), generalni direktor fudbalskog kluba Sasuolo

ZNAMO KAKAV JE ČOVEK BIO I ZA KOJE SE VREDNOSTI ZALAGAO

Uvek na terenu uz tim

Nakon manje od dva meseca kako sam se oprostio od Đorđa Skvincija, morao sam da kažem zbogom još nekome ko mi je bio važan uzor u životu: Zbogom, gospođo Spacoli! Uvek je teško izraziti bol i patnju. Ponekad više volimo da je zadržimo u sebi. Pitate se možete li pronaći prave reči da izrazite iskrenost, intenzitet i dubinu osećanja. Izuzetno sam je cenio, lično i profesionalno. Ne mogu da se ne nasmejem kad se setim da smo govorili istim jezikom

marketinga i komunikacija. Bila je snažna žena, koja je uvek otvoreno govorila šta misli, odlučno i energično. Zahvalan sam ovoj jedinstvenoj ženi, koja je uvek bila spremna da pruži neprocenjivu pomoć, posebno kada je velika porodica fudbalskog kluba Sasuolo bila u nevolji. Sećam se koliko su njene reči bile uverljive. Oraspoložila bi i ohrabrila tim, dajući im podstrek da ponovo otkriju snagu na terenu kad bi se osećali izgubljeno ili obeshabreno. Uvek je bila na terenu! Uvek smirena, pristojna, ali vesela, sa osmehom na licu za svakoga. Najvredniji resurs g. Skvincija, pratila ga je i podržavala do samog kraja, kao i uvek do tada. Bila je divan primer upornosti i odlučnosti. Negde u sebi ćemo pronaći snagu da nastavimo dalje, da nastavimo da se osmehujemo i uživamo u svim stvarima kojima nas je naučila, delom i zbog nje same! Važno je da negujemo sećanja na sve čemu nas je naučila i što nam je ostavila u nasleđe. Tužne stvari nije moguće izbeći ili ukloniti. One jednostavno postoje. Ali možemo da se suočimo s njima i damo sve od sebe kako nas ne bi slomile. Od sada ćemo savete tražiti od Veronike i Marka kojima je u nasleđe ostala riznica vrednosti i znanja.

Đovani Karnevali (Giovanni Carnevali), generalni direktor FK Sasuolo

Znala je da preokrene situaciju u teškim trenucima

Emotivno mi je jako teško da govorim o Adrijani Spacoli. Upoznali smo se pre dvadesetak godina kad su ona i njen suprug prvi put kontaktirali fudbalski klub Sasuolo. Izuzetno harizmatična osoba, uvek sa puno ideja, prava pokretačka snaga... Dala je ključan doprinos razvoju Sasuola i mnogim društvenim ciljevima. Često smo razgovarali telefonom o raznim temama, od fudbalskog kluba Sasuolo do svakodnevnih obaveza. Znao sam da je pozovem petkom kad bi Sasuolo igrao na stadionu Mapei. Imali smo zajedničkog prijatelja iz Forlija, dr Montija, njenog porodičnog lekara. On me je jednog dana i pitao da li je poznajem. Rekao sam mu da je poznajem i od tada, kad god bi Sasuolo igrao, nikad nije zaboravio da nam poželi sreću. Sećam se, takođe, da sam jednom prilikom pozvao italijanskog pevača Đanija Morandija na stadion da gleda utakmicu protiv Bolonje i upoznao ga s njom. Bila je njegova velika obožavateljka. Jednog dana,

pozvala me je telefonom da me pita da li je g. Morandi dostupan za prezentaciju jednog Mapei događaja. Tom pozivu on se, nažalost, ipak nije odazvao zbog prethodno ugovorenih obaveza. Nadao sam se da će se jednog dana pružiti druga prilika... Sećam se i njenih sastanaka sa timom kada situacija u klubu nije bila tako sjajna. Samo njeno prisustvo svima bi dalo istinski podstrek. Često mi je postavljala isto pitanje: „Zašto ne možemo da privučemo više navijača u fudbalski klub?“. Odgovorio bih joj da ću se voziti po Sasuolu sa megafonom u ruci ako treba, a ona bi rekla: „To bi moglo da bude pravo rešenje!“ Još uvek imam šal koji mi je poklonila krajem 2018. godine, koji često nosim na utakmicama za sreću. U ličnom smislu, gđa Spacoli me je naučila kako da budem hrabar i uživam u životu. Zauvek ću joj biti zahvalan.

Remo Morini, poverenik za navijače FK Sasuolo

Slavlje povodom ulaska fudbalskog kluba Sasuolo u prvu italijansku ligu, jula 2013.

